

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۲/۰۳

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۹۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	وضعیت پاسخگویی	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	ریاضیات	۱۵	اجباری	۱	۱۵	۳۵ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۱۶	۲۵	
		۱۰		۲۶	۳۵	
۲	علوم و فنون ادبی	۱۵	اجباری	۳۶	۵۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۵۱	۶۰	
		۱۰		۶۱	۷۰	
۳	جامعه‌شناسی	۱۰	اجباری	۷۱	۸۰	۳۰ دقیقه
		۱۰		۸۱	۹۰	
		۱۰		۹۱	۱۰۰	
۴	روان‌شناسی	۱۰	اجباری	۱۰۱	۱۱۰	۱۰ دقیقه

ریاضیات

- ۱- در یک دنباله هندسی جملات چهارم و هفتم به ترتیب $-\frac{1}{2}$ و $\frac{1}{16}$ هستند. حاصل جمع سه جمله اول این دنباله کدام است؟
 (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴) ۲
- ۲- ضابطه بازگشتی یک دنباله هندسی به شکل $a_1 = \frac{2}{243}$ و $a_{n+1} = -3a_n$ است. جمله دوازدهم این دنباله کدام است؟
 (۱) ۷۲۹ (۲) -۷۲۹ (۳) ۱۴۵۸ (۴) -۱۴۵۸
- ۳- در یک دنباله هندسی مجموع جملات اول و دوم برابر $\frac{9}{4}$ و مجموع جملات چهارم و پنجم برابر ۳۶ است. جمله سوم این دنباله کدام است؟
 (۱) ۶ (۲) ۸ (۳) ۹ (۴) ۱۲
- ۴- تعداد نیاکان یک شخص در دوازده نسل قبلی چند نفر بوده‌اند؟
 (۱) ۱۰۲۴ (۲) ۲۰۴۸ (۳) ۴۰۹۶ (۴) ۵۰۴۸
- ۵- یک شهاب‌سنگ ۱۵ هزار کیلوگرم وزن دارد. پس از ورود به جو زمین در هر دقیقه ۱۰ درصد از وزنش از بین می‌رود. پس از گذشت شش دقیقه از ورود این شهاب‌سنگ به جو زمین چقدر از وزن آن باقی می‌ماند؟ $((\frac{9}{10})^6 = 0.531)$
 (۱) ۷۹۶۵ (۲) ۷۸۶۵ (۳) ۷۶۶۵ (۴) ۸۶۰۰
- ۶- اگر اعداد $2-\sqrt{a}$ ، $2\sqrt{3}$ و $2+\sqrt{a}$ به ترتیب از راست به چپ سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، نسبت مشترک این دنباله کدام است؟
 (۱) ۴ (۲) ۱۶ (۳) $\sqrt{2}$ (۴) $\sqrt{3}$
- ۷- اگر سه عدد مثبت را بین $\frac{2}{9}$ و ۱۸ طوری قرار دهیم که پنج عدد حاصل تشکیل دنباله هندسی دهند، حاصل ضرب این سه عدد کدام است؟
 (۱) ۴ (۲) $\frac{4}{3}$ (۳) ۸ (۴) $\frac{8}{3}$
- ۸- در یک دنباله هندسی جمله چهارم ۸ برابر جمله اول است. اگر جمله ششم ۲۴ باشد، مجموع شش جمله اول آن کدام است؟
 (۱) ۴۷/۲۵ (۲) ۴۷/۵ (۳) ۴۷/۷۵ (۴) ۴۸/۵
- ۹- مجموع چند جمله از دنباله هندسی با ضابطه بازگشتی $a_1 = 3$ و $a_{n+1} = -2a_n$ برابر -1023 است؟
 (۱) ۸ (۲) ۹ (۳) ۱۰ (۴) ۱۱
- ۱۰- جمله عمومی یک دنباله هندسی $a_n = 27 \times (\frac{1}{3})^{n-1}$ است. اگر S_n مجموع n جمله اول این دنباله باشد و n عدد خیلی بزرگی شود، مقدار S_n به چه عددی نزدیک می‌شود؟
 (۱) ۵۴ (۲) ۱۳/۵ (۳) ۲۷ (۴) ۸۱
- ۱۱- مقدار عبارت $\frac{1}{5^{192}} \times \frac{1}{5^{12}} \times \frac{1}{5^6} \times \frac{1}{5^3}$ برابر کدام است؟
 (۱) $\frac{63}{5^{192}}$ (۲) $\frac{127}{5^{192}}$ (۳) $\frac{63}{5^{96}}$ (۴) $\frac{127}{5^{64}}$
- ۱۲- اگر $a = \frac{2}{5}\sqrt[3]{625} + 2\sqrt[3]{40} - \sqrt[3]{25} - 2\sqrt[3]{135}$ و $b = 5^{\frac{2}{3}}$ باشد، حاصل ab کدام است؟
 (۱) -۱ (۲) ۱ (۳) -۵ (۴) ۵
- ۱۳- حاصل عبارت $(\frac{\sqrt{2}}{2})^6 \times (2\frac{1}{4}) \times (0.75)^{-3}$ کدام است؟
 (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{3}{2}$ (۳) ۲ (۴) ۳
- ۱۴- اگر $2^{x-9} \times 9^5 = 725$ باشد، حاصل $\frac{1}{x}$ کدام است؟
 (۱) ۰/۵ (۲) ۰/۲۵ (۳) ۰/۱۲۵ (۴) ۴
- ۱۵- طول قطر نیم‌کره‌ای که حجم آن 250π باشد، کدام است؟
 (۱) $5\sqrt{3}$ (۲) $10\sqrt{3}$ (۳) ۱۵ (۴) ۳۰

زوج درس ۲

ریاضی و آمار (۲) (سؤالات ۲۶ تا ۳۵)

۲۶- اگر $f(x) = (ax+3)(b-5x) + 5x^2$ ضابطه یک تابع ثابت باشد، مجموع اعضای برد تابع f کدام است؟

- ۱۵ (۱) ۲۰ (۲) ۳۰ (۳) ۴۵ (۴)

۲۷- در تابع با ضابطه $f(x) = \begin{cases} \frac{x}{\sqrt{1-x}} & x < 1 \\ 2x+1 & x \geq 1 \end{cases}$ ، اگر $a = f(\frac{3}{4})$ باشد، حاصل $f(a)$ کدام است؟

- ۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) $\frac{3}{2}$ (۴)

۲۸- اگر تابع $f(x) = \frac{2x^2 + ax^2 + bx + c - 2}{2x^2 + 3x - 1}$ همانی باشد، حاصل $a+b+2c$ کدام است؟

- ۵ (۱) ۶ (۲) ۷ (۳) ۸ (۴)

۲۹- اگر f یک تابع همانی بوده و $g(x) = f(3x+1) + x^2 - 4x - 7$ باشد، نمودار تابع g محور x ها را با کدام طول مثبت قطع می‌کند؟

- ۳ (۱) ۲ (۲) $\frac{3}{2}$ (۳) ۱ (۴)

۳۰- اگر $f(x) = \text{sign}(x)$ باشد و $a = 2f(\sqrt{2}-1) - 3f(\sqrt{2}-\sqrt{3})$ ، حاصل $\left\lfloor \frac{1-2a}{2} \right\rfloor$ کدام است؟ [] نماد جزء صحیح است.

- ۴ (۱) -۴ (۲) ۵ (۳) -۵ (۴)

۳۱- اگر $f(x) = [x] - x$ و $g(x) = 2^x$ بوده و $a = f(\frac{3}{4})$ باشد، حاصل $g(-a)$ کدام است؟ [] نماد جزء صحیح است.

- ۲ (۱) ۴ (۲) ۸ (۳) ۱۶ (۴)

۳۲- ضابطه تابع $f(x) = \sqrt{4x^2 - 4x + 1} - \sqrt{x^2 - 2x + 1}$ با دامنه $x \geq 1$ کدام است؟

- $f(x) = 2 - 3x$ (۱) $f(x) = 3x - 2$ (۲) $f(x) = x$ (۳) $f(x) = -x$ (۴)

۳۳- اگر $f(x) = [2x]$ و g تابع ثابت باشد و $(2f - g)(\frac{4}{3}) = -1$ باشد، حاصل $(f + g)(\sqrt{17})$ کدام است؟ [] نماد جزء صحیح است.

- ۳ (۱) ۱۳ (۲) -۳ (۳) -۱۳ (۴)

۳۴- اگر $f = \{(2, 1), (4, -1), (-1, 4)\}$ ، $g = \{(2, a), (3, 7), (-1, a+b)\}$ و $g - f = \{(2, 5), (-1, 7)\}$ باشد، حاصل $a - b$ کدام است؟

- ۱۱ (۱) -۱ (۲) ۱۱ (۳) ۱ (۴)

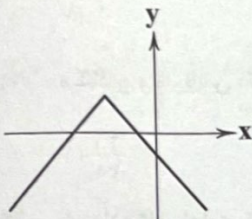
۳۵- شکل زیر نمودار کدام تابع است؟

$y = |x+3| - 2$ (۱)

$y = |x+3| + 2$ (۲)

$y = 3 - |x+2|$ (۳)

$y = 2 - |x+3|$ (۴)

علوم و فنون ادبی

۳۶- در همه گزینه‌ها به ترتیب «ویژگی‌های زبانی - فکری شعر معاصر تا انقلاب اسلامی» درست است؛ به جز

(۱) لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است - معشوق شعر معاصر زمینی است.

(۲) سنت‌شکنی‌ها در قالب شعر و موسیقی و قافیه مقبول طبع بسیاری قرار گرفته است - تفکر شاعر پیرامون امور دنیوی است.

(۳) دست شاعر برای استفاده از همه واژه‌ها باز است - موضوع شعر محدود نیست و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است.

(۴) سادگی و روانی زبان شعر و جمله‌بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است - لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است.

۳۷- عبارتهای کدام گزینه مربوط به «ویژگی‌های فکری شعر معاصر تا انقلاب اسلامی» درست است؟

الف) مخاطب شعر عامه مردم، هستند.

ب) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن

ج) موضوع شعر بسیار متنوع و پیرامون امور دنیوی است.

د) لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است و مدح و ذم و هجو در شعر این دوره کم است.

ه) انتخاب وزن متناسب با لحن طبیعی گفتار و زبان شعر است.

۴) ب - ج - د

۳) ب - ج - ه

۲) الف - د - ه

۱) الف - ج - د

- ۳۸- همه ویژگی‌های شعر معاصر، ذکر شده در گزینه‌ها در شعر زیر، دیده می‌شود؛ به‌جز.....
 «قرآن بخوان / و تجویدی تازه را / به تاریخ بیاموز / و ما را / به روایت پانزدهم / معرفی کن / قرآن بخوان / تا طبل هلهله / از های و هوی
 لبخند / خیزران عاجزانه‌تر از آن است / که عصای دست شکست‌های بزرگ شده باشد.»
- (۱) گرایش به نماد
 (۲) عدم تساوی طولی مصراع‌ها
 (۳) سادگی و روانی زبان شعر
 (۴) صور خیال تکرار تصاویر شاعران قبل است
- ۳۹- کدام یک از «ویژگی‌های شعر دوره انقلاب اسلامی» در شعر زیر وجود ندارد؟
 «ستاره‌های صـبـوری که روح ایـثارنـد به دشت تیره شب بذر نور می‌کارند
 به آب نور بگیرند با فرشته وضو نماز عشق به محراب عرش بگزارند»
- (۱) آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه (۲) تلفیق روح حماسه و عرفان در شعر
 (۳) تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) (۴) روی آوردن به مفاهیم انتزاعی و همچنین فرهنگ دفاع مقدس
- ۴۰- با توجه به شعر زیر، کدام گزینه نادرست یا با داده مقابل آن مغایرت دارد؟
 «تو آن راز رشیدی / که روزی فرات / بر لبـت آورد / و ساعتی بعد / در باران متواتر پولاد / بریده بریده افشا شدی»
- (۱) آشنایی زدایی ترکیب «باران متواتر پولاد»: (سطح زبانی)
 (۲) عدم تساوی طولی مصراع‌ها: (سطح زبانی)
 (۳) ایهام در «لبت»: (سطح ادبی)
 (۴) توجه به فرهنگ عاشورایی: (سطح فکری)
- ۴۱- کدام بیت فاقد «ایهام» است؟
 (۱) ای دریغا سرو بالایی که چشم کس ندید
 (۲) به بازار سر زلفت، که هست آن حلقه سودا
 (۳) در تلافی کوه غم از خاطرش برداشتم
 (۴) ای روی چو خورشید تابان ز همه اشیا
- ۴۲- کدام بیت فاقد «ایهام تناسب» است؟
 (۱) غزل نامه طوفان به مضامین جدید
 (۲) من چو طوطی و جهان در پیش من چون آینه است
 (۳) جغد غم در دل ناشاد ما ساکن نشد
 (۴) دهن شد چشمه حیوان تو را در عین نایابی
- ۴۳- در همه ابیات آرایه «اغراق» وجود دارد؛ به‌جز.....
 (۱) ز رقص برگ خزان دیده می‌توان دانست
 (۲) مگر زمین دگر از غبار دل سازیم
 (۳) به جوش مستی ما ظرف آسمان چه کند؟
 (۴) شب آنچه مردم غافل ستاره می‌دانند
- ۴۴- کدام گزینه دارای «ایهام تناسب» است؟
 (۱) با خیال تو که شب سر بنهم بر خارا
 (۲) تا بهار است دری از قفس من نگشاید
 (۳) ز ناله‌ام دل بلبل به خاک و خون غلتید
 (۴) درین قلمرو عبرت اگر شکاری هست
- ۴۵- آرایه‌های «ایهام - ایهام تناسب - اغراق - تشبیه - تلمیح» به ترتیب، در کدام ابیات وجود دارد؟
 الف) گر کسی باز کند پیرهن از شخص ضعیف
 ب) چون موی سپیدی زند از لاف حیاکن
 ج) چو عنقا، تا به چنگ آری مرا باز
 د) چشم نرگس نگران است ولی داغ شقایق
 ه) گرفتار عقاب آرزویی
- (۱) «ه» - «ج» - «ب» - «د» - «الف»
 (۲) «د» - «الف» - «ه» - «ب» - «ج»
 (۳) «د» - «ج» - «الف» - «ه» - «ب»
 (۴) «ج» - «د» - «ه» - «الف» - «ب»
- در میان من و موی تو تفاوت بدانند
 هشدار که زال است همان رستم پیری
 و رای هر دو عالم می‌پری
 چشم خونین شفق بیند و ابر مه آزار
 اسیر پنجه باز هوايي
- (۲) «د» - «الف» - «ه» - «ب» - «ج»
 (۴) «ج» - «د» - «ه» - «الف» - «ب»

۴۶- آرایه‌های بیت زیر کدام است؟

«خون دل خورده‌ام از دست تو بس، از پی مرگ
(۱) متناقض‌نما - مجاز - کنایه - تشبیه - ایهام
(۲) ایهام تناسب - مجاز - واج‌آرایی - اغراق - کنایه
(۳) اغراق - ایهام - کنایه - جناس ناهمسان - تشبیه
(۴) مجاز - کنایه - واج‌آرایی - اغراق - جناس

۴۷- کدام ابیات به ترتیب، دارای آرایه‌های «ایهام - اغراق - ایهام تناسب» هستند؟

الف) هزار بلبل دستان‌سرای عاشق را
ب) پرده شرم است مانع در میان ما و دوست
ج) گو تا من از تو دورم و دور از تو گشته‌ام
د) چنین بگیریم از این پس که مرد بتواند

بباید از تو سخن گفتن دری آموخت
شمع را فانوس از پروانه می‌سازد جدا
بریان بر آتش غم هجر تو چون کباب
در آب دیده سعدی شناوری آموخت

(۱) «الف» - «د» - «ج»
(۲) «ج» - «د» - «الف»
(۳) «ب» - «الف» - «د»
(۴) «ب» - «ج» - «الف»

۴۸- با توجه به شعر زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«بیوش جوشن آتش به تن سوار فلک
به گوش لاله خونین نسیم عاشق گفت
(۱) در شعر «ایهام و ایهام تناسب» وجود دارد.
(۲) گرایش به «نماد» در تصاویر این شعر وجود دارد.
(۳) ویژگی‌های فکری شعر انقلاب اسلامی» در این شعر آشکار است.
(۴) وزن شعر «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است و اختیار شاعری «ابدال» در شعر وجود دارد.

۴۹- بیت زیر با همه ابیات قرابت معنایی دارد؛ به جز

«چندین که برشمردم از ماجرای عشقت
(۱) گرفتم سهل سوز عشق را اول، ندانستم
(۲) درد و سوز عشق را درمان مجو
(۳) بیستون پیش سبک دستی ما بی‌وزن است
(۴) میدان بی‌قراری ما را کنار نیست

اندوه دل نگفتم الا یک از هزاران
که صد دریای آتش از شراری می‌شود پیدا
پیش عاشق از سر و سامان مگوی
عشق را سنگ کم اینجا به ترازو نبود
دل یک سپند و عشق تو دریای آتشی

۵۰- بیت گزینه و بیت زیر هر دو در توصیف یک شخصیت است.

«پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت
(۱) سردار غیور صبح هنگام مصاف
(۲) کلام معجزه بار تو در غبار قرون
(۳) آنان که ز خون خود کفن ساخته‌اند
(۴) ای شهید عشق در غوغای عاشورای خون

شب مانده بود و جرئت فردا شدن نداشت
دروازه شب گرفت بال لشکر خون
طلیعه‌ای است که اسطوره‌ساز ایمان است
بر لشکریان دیو شب تاخته‌اند
شهد شیرین لقای حق به کامت سرخ باد

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (علوم و فنون ادبی (۱)، شماره ۵۱ تا ۶۰) و زوج درس ۲ (علوم و فنون ادبی (۲)، شماره ۶۱ تا ۷۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

زوج درس ۱

علوم و فنون ادبی (۱) (سؤالات ۵۱ تا ۶۰)

۵۱- در همه گزینه‌ها به ترتیب، «ویژگی زبانی - فکری شعر سبک خراسانی» بیان شده است؛ به جز

(۱) استفاده از تشبیه حسی در توصیف پدیده‌ها - واقع‌گرا بودن شعر
(۲) تفاوت تلفظ (یک و هزار) در مقایسه با امروز - زمینی بودن معشوق
(۳) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات - حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات
(۴) سادگی زبان شعر - ساده بودن اشعار پندآموز و اندرگونه

۵۲- با توجه به «ویژگی‌های زبانی - ادبی - فکری» کدام بیت، مربوط به سبک خراسانی نیست؟

(۱) در سایه گل باید خوردن می چون گل
(۲) یا رب، این بوی چنین خوش ز گلستان آید؟
(۳) نکوهش مکن چرخ نیلوفری را
(۴) دیبای سخن پوش به جان بر، که تو را جان

تا بلبل قوالست بر خواند اشعار
یا ز باغ ارم و روضه رضوان آید
برون کن ز سر باد و خیره سری را
هرگز نشود ای پسر از دیبا زیبا

۵۳- متن زیر مربوط به کدام دورهٔ نثر فارسی است و دارای چه ویژگی‌هایی است؟

«در دیگر تواریخ چنین طول و عرض نیست که احوال را آسان‌تر گرفته‌اند و شمه‌ای بیش یاد نکرده‌اند، اما من چون این کار پیش گرفتم، می‌خواهم که داد این تاریخ به تمامی بدهم» (تاریخ بیهقی)

(۱) دورهٔ سامانی - بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی

(۲) دورهٔ غزنوی و سلجوقی - افزایش کاربرد لغات عربی نسبت به دورهٔ قبل

(۳) دورهٔ غزنوی و سلجوقی - لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد

(۴) دورهٔ سامانی - تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی

۵۴- کدام بیت فاقد «سجع» است؟

(۱) به چه روز وصل دلبر همه خاک می‌شود زر

(۲) فلکی چو آسمان‌ها که بدوست قصد جان‌ها

(۳) دل بردی از من به یغما ای ترک غارتگر من

(۴) موجود و فانی فی‌الله هستی‌پذیر و فناخواه

۵۵- «نوع سجع» هر عبارت، در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) و نشاید چنین بضاعتی جز به روز بازار دولت او فروشد و چنین تحفه جز پیش بساط جلال او نهند.

(۲) زمام صبر از دست رفته اینجا تاختم و از مکارهٔ ایام بدین آستانهٔ دولت پناهیدم.

(۳) زمین چون دیبای مشجر و هوا چون حلهٔ زیبای مطیر.

(۴) و چون او را چنان فربه و آکنده بال و تمام گوشت می‌دید که از نشاط در پوست نمی‌گنجید.

۵۶- تقطیع هجایی کدام گزینه کاملاً مطابق «خط عروضی» است؟

(۱) محیط شمس کشد سوی خویش دُر خوشاب

مُ	حِی	طِ	شَم	س	کِ	شَد	سَوِی	خَوِی	ش	دُر	رِ	خُ	شَاب
----	-----	----	-----	---	----	-----	-------	-------	---	-----	----	----	------

(۲) من اندر مذهب عشقش بزرگین طاعت آن دانم

مَ	نَ	دِر	مَذ	هَ	بِ	عَش	قَش	بُ	زُر	گِیَلا	طَا	عَ	تَا	لِ	دَا	نَم
----	----	-----	-----	----	----	-----	-----	----	-----	--------	-----	----	-----	----	-----	-----

(۳) مگر آن شهاب ثاقب مددی دهد، خدا را

مَ	گَر	آ	لِ	شَ	هَا	بِ	ثَا	قِب	مَ	دِی	دَ	هَدَ	خُ	دَا	رَا
----	-----	---	----	----	-----	----	-----	-----	----	-----	----	------	----	-----	-----

(۴) آب چشمم که بر او منت خاک در توست

آ	بِ	چَش	مَم	کِه	بِر	اَو	مِن	نَت	خَا	کِ	دَ	رِ	تَوَسْت
---	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	----	---------

۵۷- تقطیع هجایی کدام بیت، کاملاً با بیت زیر برابر است؟

خوابی خیالی چیستی، اشکی بگو آهی بگو»

«با من بگو تا کیستی، مهری بگو، ماهی بگو»

بر چشم دل گر نشینی کی می‌شود باور دل

(۱) با آنکه بس نازنینی با جان عاشق به کینی

جز رخس رستم کی کشد رنج رکاب روستم

(۲) عاشق که جام می‌کشد بر یاد روی وی کشد

سوی صفا نگرانی راه وفا تو نیویی

(۳) ای داده دل به جدایی تا کی قرین جفایی

ای مهربان‌تر از تمام مهربانان

(۴) هرگز ندیدیم از تو غیر از مهربانی

۵۸- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

چو رخت به پرده اندر تتق قمر نبینی»

«چو لبست به پسته اندر صفت گهر نبینی»

(۱) ویژگی زبانی شعر سبک خراسانی در بیت آشکار است.

(۲) بیت دارای سجع است.

(۳) ویژگی ادبی شعر سبک خراسانی در بیت دیده می‌شود.

(۴) تقطیع هجایی هر مصراع با «نرسد به خاطر ستمی که به مستمندی نرسد» یکسان است.

۵۹- با توجه به بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

- «آمد خجسته مهرگان، جشن بزرگ خسروان»
 (۱) ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی در بیت وجود دارد.
 (۲) این بیت با بیت «گل سوری به دست باد بهار / سوی باده همی دهد پیغام» تصویر مشترک دارد.
 (۳) حداقل سه مورد از «ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی» در بیت وجود دارد.
 (۴) این شعر دارای «سجع و واج‌آرایی صامت‌ها و مصوت‌ها» است.

۶۰- بیت زیر با همه ابیات تناسب معنایی دارد؛ به جز.....

- «برو شیر درنده باش ای دغل»
 (۱) کسی تا کی برای رزق، دل بر آسمان بندد؟
 (۲) تا ممکن است زیستن از خلق بی‌نیاز
 (۳) مکن از کسب دست خویش کوتاه چون گرانجانان
 (۴) مخور غم بهر رزق و روزی او
- مینداز خود را چو روباه شل»
 به جای آب، آبرو به جوی کهکشان بندد
 راضی چرا به ننگ تمنا شود کسی؟
 منه بر کاهلی زنه‌ار بنیاد توکل را
 که با هر کس روان شد روزی او

زوج درس ۲

علوم و فنون ادبی (۲) (سؤالات ۶۱ تا ۷۰)

۶۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب، معرف کدام چهره ادبی است؟

(الف) شعر او حدّ واسط سبک عراقی و هندی است.

(ب) خلاق المعانی ثانی

(ج) شناسه او غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع است.

(د) شاعر «باز این چه شورش است که در خلق عالم است».

(۱) وحشی بافقی - کلیم کاشانی - بیدل دهلوی - محتشم کاشانی

(۲) بابا فغانی شیرازی - کلیم کاشانی - صائب تبریزی - محتشم کاشانی

(۳) وحشی بافقی - محتشم کاشانی - بیدل دهلوی - کلیم کاشانی

(۴) بابا فغانی شیرازی - محتشم کاشانی - امیر خسرو دهلوی - کلیم کاشانی

۶۲- همه گزینه‌ها از دیدگاه «تاریخ ادبیات» به ترتیب، قرن‌های دهم و یازدهم درست است؛ به جز.....

(۱) رونق دو جریان شعری، یکی شعر لطیف و فصیح و دیگری مکتب وقوع - بی‌توجهی به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی

(۲) موفقیت شاعران در چاره‌اندیشی برای تغییر سبک و رهایی از تقلید - توجه شاعران به مضامین پند و اندرز و توصیف و بیان امور طبیعی

(۳) همه‌گیری زبان فارسی در شبه‌قاره هند - تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه

(۴) نقش شاهان صفوی در ترویج و نفوذ زبان ترکی در ایران - ادعای گروه‌های بیشتری در شعر و شاعری

۶۳- همه گزینه‌ها از دیدگاه «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» درست هستند؛ به جز.....

(۱) بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنرند.

(۲) در قرن یازدهم مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آن‌جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یک‌دیگر می‌پرداختند.

(۳) در قرن یازدهم شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شدند و در آن‌جا بازار قصیده و مدح رواج داشت.

(۴) صائب تبریزی معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از قصیده‌سرایان مشهور است و برخی از تک‌بیت‌های او شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند.

۶۴- کدام بیت فاقد «مجاز» است؟

(۱) چه حرف است این که می‌آید ز بلبل کار پروانه

(۲) عارض بودت ماه نه چون ماه فلک مات

(۳) افسوس که از شربت وصل تو رقیبان

(۴) زندگی بی‌آه و اشکم نیست ممکن همچو شمع

۶۵- چند بیت دارای آرایه «مجاز» است؟

(الف) تابنده اختری کو، کز پرتوی درآرد

(ب) خم در قدح ریز که در میکده عشق

(ج) آسوده چنانند شهیدان تو در خاک

(د) صاحب نامند از ما عالم و ما تیره‌روز

(ه) آن‌جا بردت پای که در سر هوشش بود

تو را چون من کجا یک عاشق دیگر شود پیدا

قامت بودت سرو نه چون سرو چمن پست

نوشند و به این خسته چشیدن نگذارند

در دیار عاشقان آب و هوای دیگر است

تاریک شام ما را از این سیاهی ای دوست

سیرابی ما تشنه‌لبان کار سیو نیست

ترسم که شود محشر و سر بر نکند کس

طالع برگشته نقش نگین داریم ما

و آنجا بردت دیده که آنجا نگریدی

و آنجا بردت دیده که آنجا نگریدی

و آنجا بردت دیده که آنجا نگریدی

و آنجا بردت دیده که آنجا نگریدی

و آنجا بردت دیده که آنجا نگریدی

و آنجا بردت دیده که آنجا نگریدی

(۲) چهار

(۱) پنج

(۳) سه

(۴) دو

۶۶- وزن چند بیت «همسان» است؟

الف) بگفتش کور اگر آن را که من دیدم تو می‌دید
 ب) ز رنگ روی شمس‌الدین گرم خود بو و رنگستی
 ج) ای نرفته از دل من اندر آشاد آمدی
 د) سالکی جان مجرد بر قلندر عرضه داد
 ه) دل کفر از تو مشوش سر ایمان به میت خوش

(۱) دو (۲) سه

۶۷- وزن همه ابیات «همسان» است؛ به جز

(۱) هوس بوسه‌ای از چشمه نوشی دارم
 (۲) آزار ما بس است، که خود را به خون کشد
 (۳) نمی‌دانم که آسوده است در محمل؟ همی دانم
 (۴) خوشم با جفایش دلی چون شکیم

۶۸- با توجه به بیت زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«بیا که تا غم شب‌های هجر عرض کنم
 (۱) در بیت آرایه «مجاز» وجود دارد.

(۲) ویژگی‌های فکری سبک خراسانی در بیت مشهود است.

(۳) وزن بیت «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است.

(۴) مفهوم بیت با «عشق و درویشی و انگشت‌نمایی و ملامت / همه سهل است، تحمل نکنم بار جدایی» تناسب دارد.

۶۹- ابیات کدام گزینه به ترتیب، دارای مفاهیم «عزت - ناپایداری روزگار - ترک تعلقات - طلب همراه - جاودانگی عشق» است؟

الف) ورتو با من به تن و جان و دلم حکم کنی
 ب) بعد مردن هم نی‌ام بی حلقه زنجیر عشق
 ج) دنیا چو خانه‌ای است تو را، بر سر دو راه
 د) بی‌دلی باید که با دلبر بر هجران و وصال
 ه) دل رمیده ما را صدای پا سنگ است

(۱) «الف» - «ج» - «ه» - «ب» - «د»

(۳) «ه» - «ج» - «الف» - «د» - «ب»

۷۰- بیت زیر با کدام گزینه «مفهوم مشترک» دارد؟

«نرود حسرت آن چاه زنخدان از دل

(۱) بلبلی باید که با گل سرکند از لاف عشق

(۲) ای اسیر نرگس مست تو لیلی از عرب

(۳) به دل گفتم ز چشمانش بپرهیز

(۴) همیشه تا تن من برقرار خواهد بود

دو چشم خویش می‌کندی و می‌گشتی تماشایی
 مرا از روی این خورشید عارستی و ننگستی
 ای تو شمع شب فروزی مرحبا شاد آمدی
 گفت در گوشش قلندر کان طرف می‌واستی
 همه را هوش ربودی همه را گوش کشیدی

(۳) چهار (۴) پنج

که به جان‌بخشی آن چشمه حیوان نرسد
 کاوش کسی که با دل مجروح ما کند
 که از پاس ادب بانگ جرس بیرون نمی‌آید
 که نپسندد از سینه آهی برآید

که گر به سینه بماند، یکی هزار شود»

هر سه را رقص‌کنان پیش هوای تو کشم
 هر کف خاکم به دام گردبادی مبتلا است
 این خانه در تصرف خود مستعار دار
 نعره‌ای بی‌هش زند اندوه‌ها بی‌غش خورد
 بر آگینه ما نقش آشنا سنگ است

(۲) «ه» - «ج» - «ب» - «د» - «الف»

(۴) «الف» - «د» - «ب» - «ه» - «ج»

تشنه را، آب محال است که از یاد رود
 قمری باید که با سردی زند از مهر دم
 وی هلال لعل نوشین تو شیرین از عجم
 که هشیاران نیاویزند با مست
 به کوی عشق دلم را گذار خواهد بود

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی (۲)

۷۱- در ارتباط با «سیاست همانندسازی» پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

الف) این سیاست مدل رایج سیاست‌گذاری در چه دوره‌ای بود؟

ب) همانندسازی چه سیاستی بود؟

ج) در کدام یک از روش‌های همانندسازی، دیگری شری است که باید نابود شود؟

(۱) مدرن - سیاستی بود که در آن تفاوت‌های میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و گاهی نادیده گرفته می‌شد - کنترل جمعیت

(۲) پسامدرن - سیاستی بود که در آن تفاوت‌های میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و گاهی نادیده گرفته می‌شد - جابه‌جایی اجباری

(۳) مدرن - سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها به کار می‌بردند - نسل‌کشی

(۴) پسامدرن - سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها به کار می‌بردند - جداسازی

- ۷۲- هریک از موارد «تأکید بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف»، «تأکید بر تمایزات زبانی، قومی و مذهبی» و «گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی» به ترتیب در کدام یک از ابعاد در مدل تکثرگرا مورد توجه قرار می‌گیرد؟
 (۱) اجتماعی - فرهنگی - سیاسی (۲) سیاسی - اجتماعی - فرهنگی (۳) اجتماعی - سیاسی - فرهنگی (۴) سیاسی - فرهنگی - اجتماعی
- ۷۳- به ترتیب علت هر یک از موارد زیر کدام است؟
 (الف) رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری
 (ب) چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع در سیاست هویت
 (ج) تعریف هویت از منظر دولت - ملت‌ها و توسط آن‌ها
 (۱) پیروی از الگوی تعارف - حمایت از گروه‌های به حاشیه رانده‌شده توسط سیاست هویت - پیدایش ناسیونالیسم
 (۲) احترام قائل بودن اقوام مختلف در جهان اسلام برای یک‌دیگر - به رسمیت شناخته شدن گروه‌های به حاشیه رانده‌شده توسط سیاست هویت - پیدایش سکولاریسم
 (۳) پیروی از الگوی تعارف - تأکید افراطی سیاست هویت بر دگرگونی‌ها و تفاوت‌ها - پیدایش ناسیونالیسم
 (۴) احترام قائل بودن اقوام مختلف در جهان اسلام برای یک‌دیگر - تأکید افراطی سیاست هویت بر دگرگونی‌ها و تفاوت‌ها - پیدایش سکولاریسم
- ۷۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از سیاست‌گذاری‌های هویتی است؟
 - جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا
 - اخراج و کشتار مسلمانان میانمار
 - پاکسازی قومی در یوگوسلاوی سابق
 (۱) الگوی تکثرگرا - مدل همانندسازی - الگوی تکثرگرا
 (۲) الگوی تکثرگرا - مدل همانندسازی - مدل همانندسازی
 (۳) مدل همانندسازی - الگوی تنازع - الگوی تکثرگرا
 (۴) الگوی تکثرگرا - الگوی تکثرگرا - مدل همانندسازی
- ۷۵- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟
 (الف) در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار گرفتن
 (ب) محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی در اواخر قرن بیستم
 (ج) نگه داشتن ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی برای علوم اجتماعی
 (د) یک فرهنگ مختلط ساختن تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با یک‌دیگر
 (۱) الگوی تنازع - سیاست هویت - رویکرد تفسیری - سیاست همانندسازی
 (۲) الگوی تعارف - قشربندی - رویکرد انتقادی - دیگجه همانندسازی
 (۳) الگوی تنازع - کشمکش طبقاتی - رویکرد تفسیری - سیاست همانندسازی
 (۴) الگوی تعارف - هویت - رویکرد انتقادی - دیگجه همانندسازی
- ۷۶- چه تعداد از عبارات‌های زیر دربارهٔ مدینه ضالّه از نظر فارابی درست است؟
 (الف) در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید.
 (ب) آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.
 (ج) با آن که مردم علوم عقلانی و وحیانی را می‌شناسند ولی از آن بهره نمی‌گیرند.
 (د) جامعه‌ای است که از علوم عقلی بی‌بهره است.
 (ه) نظرات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌گردند.
 (۱) ۴ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴) ۲
- ۷۷- کدام گزینه دربارهٔ علم مدنی فارابی درست است و دربارهٔ روش ابوریحان در کتاب تحقیق ماللهند نادرست است؟
 (۱) به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد - با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد.
 (۲) به تفسیر یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی تغییرات آن‌ها می‌پردازد - با روش عقلی، به ارزیابی انتقادی فرهنگ جامعه هند پرداخت.
 (۳) دربارهٔ هنجارها، نحوهٔ رفتار و سبک زندگی کنشگران سخن می‌گوید - با روش تبیینی، کتاب تحقیق ماللهند را در هشت جلد تألیف کرد.
 (۴) رویکرد تفسیری به جامعه خود و دیگر جوامع دارد - به روش عقلی چندان توجهی نداشت و بیشتر از روش حسی استفاده می‌کرد.
- ۷۸- در ارتباط با «ابن خلدون و روش او» کدام موارد نادرست می‌باشند؟
 (الف) از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.
 (ب) رویکرد وی، انتقادی است و جامعه‌شناسی او در مقایسه با فارابی محافظه‌کارانه است.
 (ج) در مطالعات خود، بیشتر به روش عقلی توجه داشت.
 (د) علم اجتماعی خود را علم عمران نامید و از جامعهٔ آرمانی سخنی نگفت.
 (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) ج - د (۴) الف - د

- ۷۹- هر یک از عبارت‌های «ارزیابی و داوری دربارهٔ مناسبات و ارتباطات انسانی»، «معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی» و «درک اصل انبساط و انقباض فلزات در علوم طبیعی» به کمک کدام عقل در معنای عام انجام می‌گیرد؟
- ۱) عقل ابزاری - عقل تفسیری - عقل انتقادی
 ۲) عقل ابزاری - عقل تجربی - عقل تفسیری
 ۳) عقل انتقادی - عقل تفسیری - عقل تجربی
 ۴) عقل انتقادی - عقل تجربی - عقل ابزاری
- ۸۰- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

الف) وقتی در سخن گفتن با دیگری، از زبان خود برای ترغیب او به انجام کاری که ما می‌پسندیم استفاده می‌کنیم، از کدام نوع عقل مدد گرفته‌ایم؟
 ب) کدام اندیشمند با تأثیرپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود؟
 ج) نافع‌ترین علوم کدام‌اند؟

- د) هرگونه تلاش ذهنی و فکری که هم عالمان در دانش علمی و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند، چه نام دارد؟
- ۱) عقل تجربی - ابوعلی مسکویه - علم به مبدأ و معاد - عقل در معنای عام
 ۲) عقل ابزاری - ابن‌خلدون - علم به نفس و علم توحید - عقل در معنای عام
 ۳) عقل تفسیری - ابوعلی مسکویه - علم پزشکی و علوم پایه - عقل تفسیری
 ۴) عقل انتقادی - ابن‌خلدون - علوم فنی و مهندسی - عقل تفسیری

جامعه‌شناسی (۱)

۱- در رابطه با «روابط جهان‌های اجتماعی» کدام عبارت درست است؟

- ۱) این روابط می‌تواند شکل‌های متفاوتی داشته باشد که همهٔ آن‌ها آثار هویتی مشترکی به دنبال می‌آورد.
 ۲) این روابط بیشتر در محدودهٔ هنجارها و نمادها یا در شیوه‌های زندگی است و گاهی در سطح عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی است.
 ۳) اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و داد و ستد داشته باشد، می‌تواند زمینهٔ گسترش خود را فراهم آورد.
 ۴) اگر جهان اجتماعی با حفظ آرمان‌های خود، در محدودهٔ هنجارها، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و تغییری در آن‌ها پدید نیاورد، زمینهٔ پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

۲- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب چیست؟

- ۱- جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های اجتماعی دیگر، چگونه به تعامل با آن‌ها پرداخت؟
 ۲- نتیجهٔ مواجههٔ جهان اسلام با فرهنگ یونان و روم چه بود؟

۳- اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید خود پافشاری نکند، چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

- ۱) حفظ هویت فرهنگی خود - عدم پذیرش عناصر اساطیری و مشرکانهٔ آن‌ها - عدم سرایت داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن
 ۲) بازسازی عناصر فرهنگی خود - پذیرش عقاید و ارزش‌های توحیدی - پشت کردن به عقاید و آرمان‌های خود
 ۳) بازسازی عناصر فرهنگی خود - دخل و تصرف در دانش‌های مختلف - دچار تحولات هویتی شدن
 ۴) حفظ هویت فرهنگی خود - اخذ عناصر عقلی این دو فرهنگ - سرایت داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن

۴- موارد نادرست در بین عبارت‌های زیر کدام‌اند؟

- الف) مسلمانان آثار فلسفی، پزشکی، ریاضی و تاریخ یونان و روم را ترجمه کردند ولی آثار ادبی، نجوم و اسطوره‌های آن‌ها را رها کردند.
 ب) جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود.
 ج) بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر، یونان و ایران در تعامل با جهان اسلام، عقاید و ارزش‌های توحیدی آن را پذیرفتند و به آن ملحق شدند.
 د) جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون این‌که به جهان اسلام بپیوندد، ملات هویتی پیدا کرد.

۵- جهان غرب با عبور از عقاید و ارزش‌های مسیحیت قرون وسطی، به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد ولی هویت قبلی خود را کرد.

- ۱- ه - الف ۲) د - ب - ه ۳) ج - ب - ه ۴) الف - ج - د

۶- پاسخ در رابطه با مطالب مطرح‌شده، به ترتیب درست است؟

۱) جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شده و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دست می‌دهند.

۲) جهان اجتماعی به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد.

۳) دباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب می‌گویند.

- ۴) خستگی فرهنگی - جهان اجتماعی خودباخته - غربزدگی
 ۵) خستگی فرهنگی - جهان اجتماعی غربزده - از خودبیگانگی
 ۶) از خودبیگانگی فرهنگی - جهان اجتماعی غربزده - غربزدگی
 ۷) از خودبیگانگی فرهنگی - جهان اجتماعی خودباخته - از خودبیگانگی

۸۵- به ترتیب «علت تبدیل رسانه‌ها و فضای مجازی به عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی»، «علت ممانعت جهان‌های اجتماعی از رسیدن انسان‌ها به شناخت و

تفسیر صحیح از عالم و آدم» و «علت رسیدن انسان به شناخت حقیقت خود و جهان از نظر قرآن» کدام است؟

(۱) عبور رسانه‌ها و فضای مجازی از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی - برخورداری جهان‌های اجتماعی از عقاید و ارزش‌های حق - به آرامش رسیدن فطرت آدمی

(۲) در دسترس قرار گرفتن عقاید جهان‌های اجتماعی در عرض هم و با کمیت و کیفیت نابرابر برای همه افراد - شکل نگرفتن جهان‌های اجتماعی براساس فطرت انسان - نگرستن به خود و جهان با نگاه توحیدی

(۳) انتقال تعامل فرهنگی از سطح محققان و مولدان فرهنگی به عموم کاربران و مصرف‌کنندگان فرهنگی - عدم برخورداری جهان‌های اجتماعی از عقاید و ارزش‌های حق - به آرامش رسیدن فطرت آدمی

(۴) کشیدن تعامل فرهنگی از سطح نمادها و هنجارها به عمق عقاید و ارزش‌ها - شکل‌گیری جهان‌های اجتماعی براساس فطرت انسان - نگرستن به خود و جهان با نگاه توحیدی

۸۶- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از معانی از خودبیگانگی فرهنگی است؟

- عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان می‌شود.

- جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند.

- جهان اجتماعی، فرهنگ خود را فراموش کند.

(۱) از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی تاریخی

(۲) از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری

(۳) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی تاریخی

(۴) از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی فطری

۸۷- در ارتباط با «تحولات هویت ایرانی در گذر زمان» کدام گزینه درست است؟

(۱) ایران سرزمینی است که بیش از هشت هزار سال قدمت دارد و در این سرزمین، همواره اقوام مختلفی زندگی کرده‌اند - هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود.

(۲) روایتی از هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام را در شاهنامه فردوسی می‌توان دید - اقوام مختلف ایرانی با آن‌که هویت‌های اجتماعی متفاوتی داشتند، در عقاید آیین زرتشت که با آموزه‌های اساطیری درآمیخته بود، هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند.

(۳) ایرانیان قبل از آشنایی با اسلام، عناصر مشرکانه و اساطیری هویت خود را کنار گذاشتند و به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند - عقاید توحیدی اسلام، ایران را به جهان اسلام ملحق ساخت.

(۴) فارسی دری از دیرباز به عنوان زبان دینی و تاریخی دربار ایران، زبان رسمی مشترک اقوام مختلفی بود که در سرزمین پهنای ایران زندگی می‌کردند - ایرانیان مسلمان، معارف و هنرهای تولید کردند که سایر مسلمانان برای دستیابی به آن‌ها، نیازمند آموختن زبان فارسی بودند.

۸۸- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام عبارت ارتباط دارد؟

- برخورد جهان اسلام با حمله مغول

- هویت فرهنگی جوامع اسلامی در دیدگاه مستشرقان

- شکل‌گیری بر مدار عقاید و ارزش‌های اجتماعی کلان جامعه

(۱) دفع مهاجمان - محدود شدن به ابعاد تاریخی - بُعد جغرافیایی هویت جامعه

(۲) جذب و هضم مهاجمان درون خود - توحیدی و اساطیری - هویت فرهنگی هر جامعه

(۳) دفع مهاجمان - محدود شدن به ابعاد جغرافیایی - بُعد تاریخی هویت جامعه

(۴) جذب و هضم مهاجمان درون خود - سکولار و دنیوی - هویت فرهنگی هر جامعه

۸۹- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) انقلاب اسلامی ایران حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود.

ب) بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به یک خویشن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، بود.

ج) جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، منفعل و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد.

د) جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کند.

(۱) ص - غ - غ - ص (۲) ص - غ - ص - ص (۳) ص - غ - غ - غ (۴) غ - ص - غ - ص

۹. هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام عبارت ارتباط دارد؟

- یکی از مهم‌ترین عوامل تمایز جامعه ما از جوامع غربی
- معیار خانواده مطلوب در ایران
- کارکرد خانواده

- (۱) مصرف‌گرایی - هویت اقتصادی خانواده - پرورش محبت میان انسان‌ها و جوامع
- (۲) سالمندی - هویت اجتماعی خانواده - آموزش
- (۳) نهاد خانواده - هویت تاریخی خانواده - انتقال فرهنگ
- (۴) مهاجرت - هویت فطری خانواده - فرزندآوری

جامعه‌شناسی (۲)

۹. در جایگاه‌های «الف»، «ب»، «ج» و «د» به ترتیب کدام موارد قرار می‌گیرد؟

بحران‌های متناظر	جامعه
معرفتی - معنوی	(ب)
فقر و غنا	(د)
جنگ‌ها و تقابل‌ها	(الف)
اقتصادی - زیست‌محیطی	(ج)

- (۱) فرهنگی - اجتماعی - سیاسی - اقتصادی
- (۲) سیاسی - فرهنگی - اقتصادی - اجتماعی
- (۳) فرهنگی - اجتماعی - اقتصادی - سیاسی
- (۴) سیاسی - اجتماعی - فرهنگی - اقتصادی

۹. موارد درست در بین عبارت‌های زیر کدام‌اند؟

- (الف) در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا و شناخت از راه عقل و تجربه، معتبرترین راه شناخت جهان بود.
- (ب) در دوران رنسانس، جهان غرب برای برون‌رفت از بحران معرفتی، وحی و شهود را در شناخت علمی نادیده گرفت.
- (ج) در قرن هجدهم و نوزدهم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.
- (د) جامعه‌شناسان قرن نوزدهم، روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند و معتقد بودند آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر غیرعلمی است.
- (ه) بحران معرفتی جدید هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و همچنین وابستگی آن به معرفت‌های تجربی و حسی آشکار شد.

- (۱) د - ب (۲) ب - ج (۳) د - الف (۴) ه - ج

۹. چه تعداد از عبارت‌های زیر مربوط به بُعد «افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن» از ابعاد بحران معرفتی - علمی است؟

- تردید متفکران پسامدرن در مبانی فرهنگ غرب به دلیل دست یافتن سیاست و اقتصاد جهان غرب به ابعاد جهانی
- تردید در اصل روشنگری علم مدرن و عبور از اصول جهان مدرن و رسیدن به فراسوی آن
- مخدوش شدن استقلال معرفت علمی - تجربی به دلیل وابستگی علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی
- تردید در روشنگری به منزله تردید در هویت معرفت‌شناختی جهان مدرن

- (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

به ترتیب «پیامد اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی»، «نتیجه اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم توسط فرهنگ غرب» و «مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان» کدام است؟

- (۱) واداشتن برخی از نخبگان جهان غرب به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی - پوچ‌گرایی - نیاز آدمی به چالش‌های اخلاقی، عاطفی و معنوی
- (۲) فراخواندن مهاجران ساکن کشورهای غربی به سوی هویت دینی خود - یأس و ناامیدی - نیاز حقیقی آدمی به جهان طبیعی
- (۳) رونق بخشیدن به بازار معنویت‌های کاذب و دروغین - مرگ آرمان‌ها و امیدها - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی
- (۴) رونق بخشیدن به خرافه‌پرستی، عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی - خودکشی - نیازهای جسمانی و دنیوی آدمی

پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

— عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن چیست؟

— سکولاریسم به ترتیب در کدام حوزه‌ها ظاهر گردید؟

— برخی متفکران از بحران معنویت در فرهنگ غرب با چه عنوانی یاد می‌کنند؟

(۱) روشنگری، سکولاریسم و اومانیسم - سیاست، اقتصاد، علم و هنر - پساکولاریسم

(۲) اومانیسم، سکولاریسم و سوسیالیسم - سیاست، اقتصاد، علم و هنر - افول سکولاریسم

(۳) سوسیالیسم، مارکسیسم و سکولاریسم - علم، اقتصاد، هنر و سیاست - پساکولاریسم

(۴) سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری - هنر، اقتصاد، سیاست و علم - افول سکولاریسم

۹۶- به ترتیب «دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی»، «علت آسیب پذیری بیشتر دولت‌های کشورهای مسلمان در برابر کشورهای غربی» و «نتیجهٔ مرعوب و

شیفتهٔ فرهنگ غرب شدن دولتمردان کشورهای اسلامی» کدام است؟

(۱) فقاقت و عدالت - دوری بیشتر از سنت‌های دینی و اسلامی - تضعیف عزت و استقلال کشورهای اسلامی

(۲) عدالت و استقلال - باقی ماندن در حاشیهٔ مناسبات قدرت‌های قومی - قدرت نظامی، سیاسی و اقتصادی کشورهای غربی

(۳) استقلال و فقاقت - دوری بیشتر از سنت‌های دینی و اسلامی - جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی

(۴) عدالت و فقاقت - باقی ماندن در حاشیهٔ مناسبات قدرت‌های قومی - قوت گرفتن استبدادهای قومی و قبیله‌ای

۹۷- به ترتیب، کدام یک در رابطه با ویژگی‌های نخستین بیدارگران اسلامی درست نیست و کدام یک در رابطه با ویژگی‌های منورالفکران غربی درست است؟

(۱) به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه نداشتند - نسبت به کشورهای استعمارگر، احساس خطر می‌کردند.

(۲) حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند - خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند.

(۳) قومیت‌های مختلف را درون امت واحد اسلامی به رسمیت نمی‌شناختند - خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.

(۴) بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند - به ناسیونالیسم که اندیشهٔ سیاسی قوم‌گرایانهٔ غرب متجدد بود، روی آورده بودند.

۹۸- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- نشریه‌ای که سید جمال‌الدین اسدآبادی با همکاری محمد عبده در پاریس منتشر کرد، در ارتباط با چه موضوعی بود؟

- نمونه‌ای از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران کدام است؟

- منورالفکران در ایران کدام مفاهیم را به ترتیب به «آدمیت» و «منورالفکری» ترجمه کردند؟

(۱) خودباوری مسلمانان - حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو - بیدارگر، فراماسونری

(۲) مبارزه با استعمار - اصلاحات امیرکبیر - اومانسیم، فراماسونری

(۳) خودباوری مسلمانان - حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیهٔ تزاری - بیدارگر، روشنگری مدرن

(۴) مبارزه با استعمار - تدوین رساله‌های جهادیه - اومانسیم، روشنگری مدرن

۹۹- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام عبارت ارتباط دارد؟

- از اقدامات آتاتورک

- از قدرت‌های سکولاری

- قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان

(۱) کشف حجاب - رضاخان در ایران - ریشه در اعتقادات و پیشینهٔ تاریخی این کشورها

(۲) تغییر خط عربی به لاتین - آتاتورک در ترکیه - وابسته به قدرت جهانی استعمار

(۳) لغو تقویم هجری - امان‌الله‌خان در پاکستان - وابسته به قدرت جهانی استعمار

(۴) تبدیل مسجد ایاصوفیا به موزه - محمدعلی فروغی در ایران - ریشه در اعتقادات و پیشینهٔ تاریخی این کشورها

۱۰۰- کدام پاسخ در رابطه با مطالب مطرح شده به ترتیب درست است؟

- با فروپاشی بلوک شرق، جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهان از بین رفت و این جریان در کشورهای اسلامی هم جاذبهٔ خود را از دست داد و غربگرایان این جوامع، بار دیگر به این اندیشه‌های غربی روی آوردند.

- حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، در چارچوب این اندیشه‌ها بود.

- حرکت‌های اعتراض آمیز روشنفکران چپ کشورهای مسلمان، اغلب مورد حمایت این بلوک قرار می‌گرفت.

(۱) اندیشه‌های غربی لیبرالیستی - ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی - بلوک شرق

(۲) اندیشه‌های غربی سوسیالیستی - کمونیستی، ناسیونالیستی و مارکسیستی - بلوک شرق

(۳) اندیشه‌های غربی لیبرالیستی - ناسیونالیستی، مارکسیستی و کمونیستی - بلوک غرب

(۴) اندیشه‌های غربی سوسیالیستی - سوسیالیستی، ناسیونالیستی و کمونیستی - بلوک غرب

روان شناسی

۱۰۱- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- نگرش باعث می‌شود تا فرد یک خواستهٔ جمعی را به خواستهٔ فردی ترجیح دهد.

- عاملی که ما را به حرکت و رفتار معین سوق می‌دهد، نگرش است.

- این موضوع که پرهام ورزش می‌کند تا در مسابقات ورزشی مقام بیاورد، اشاره به انگیزهٔ درونی دارد.

- این موضوع که سارا چون به فیلم علاقه دارد، تا پاسی از نیمه‌شب بیدار می‌ماند تا فیلم مورد علاقهٔ خود را ببیند، اشاره به انگیزه‌ای دارد که لذت آن در خود تکلیف نهفته است.

- در انگیزهٔ بیرونی، کاری که فرد انجام می‌دهد، با نیازهای فطری او مطابقت دارد.

(۱) غ - ص - غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص - غ - غ (۳) غ - ص - ص - غ - ص (۴) ص - غ - غ - ص - غ

۱۰۲- کدام عامل مؤثر بر باور زیر با بقیه متفاوت است؟

- (۱) معین خود را لایق موفقیت نمی‌داند.
- (۲) ناهید از ادامه زندگی زناشویی خود مأیوس شده و معتقد است که زندگی بی‌فایده است.
- (۳) آقای عسگری خود را برای غلبه بر مشکلات زندگی عاجز می‌داند.
- (۴) معصومه دلیل درس نخواندن خود را کوچک شمردنش توسط خانواده‌اش می‌داند.

۱۰۳- کدام گزینه زیر ناهماهنگی شناختی نیست؟

- (۱) مبتلا به دیابت هستم و می‌دانم که این بیماری خطرناک است، اما پرهیز غذایی نمی‌کنم.
- (۲) به ورزش شنا علاقه دارم، اما هیچ‌گاه استخر نمی‌روم.
- (۳) می‌دانم فست‌فود برای سلامتی ضرر دارد اما هفته‌ای سه بار به رستوران فست‌فود می‌روم.
- (۴) متوجهم که مصرف مشروبات الکلی به قلب صدمه می‌زند، لذا به ترک مصرف آن اقدام کرده‌ام.

۱۰۴- به ترتیب در هریک از عبارات‌های زیر، اسناد چگونه است؟

- سارا می‌گوید چون کنکور خارج از سطح کتاب طرح شده بود، موفق نشدم.
- الهام می‌گوید اگر برنامه‌ریزی درسی و کاری مناسبی داشتم، پیشرفت بیشتری می‌کردم.
- آقای سعیدی می‌گوید اگر تحریم‌های اقتصادی نبود، درآمد بیشتری داشتم.
- میثم می‌گوید اگر نظم بیشتری در مطالعه خود داشتم، در امتحانات پایان ترم پیشرفت می‌کردم.
- (۱) پایدار و غیرقابل کنترل - ناپایدار و قابل کنترل - بیرونی و پایدار - درونی و ناپایدار
- (۲) پایدار و قابل کنترل - درونی و غیرقابل کنترل - درونی و ناپایدار - بیرونی و پایدار
- (۳) بیرونی و قابل کنترل - درونی و ناپایدار - درونی و غیرقابل کنترل - درونی و قابل کنترل
- (۴) بیرونی و غیرقابل کنترل - بیرونی و غیرقابل کنترل - بیرونی و قابل کنترل - درونی و پایدار
- ۱- فائزه مدت زیادی است کسب و کارهای مختلف خانگی راه‌اندازی کرده، اما به سود مالی مناسبی دست پیدا نکرده است، او به تازگی معتقد است که چه کار کند و چه کار نکند، وضعیت مالی او تغییری نخواهد کرد، وضعیت فائزه بیانگر کدام عامل مؤثر بر نگرش است؟
- (۱) ناهماهنگی شناختی (۲) درماندگی آموخته‌شده (۳) هدف نداشتن (۴) ادراک کارایی

۱۰۵- کدام عبارت زیر نادرست است؟

- (۱) انتخاب اهداف بالا و دست‌نیافتنی ← بازماندن از تلاش
 - (۲) انتخاب اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش ← احساس غرور نکردن از انجام آن‌ها
 - (۳) حرکت در مسیر هدف ← نوعی موفقیت تلقی می‌شود.
 - (۴) هدف معین یا نامعین ← فرد را از بیراهه رفتن مصون می‌دارد.
- عناصر نگرش در کدام گزینه زیر به درستی بیان شده است؟

- (۱) اخلاقی - هیجانی - اجتماعی
- (۲) شناختی - احساسی - آمادگی برای عمل
- (۳) شناختی - جسمانی - اخلاقی
- (۴) آمادگی برای عمل - اجتماعی - شناختی

این موضوع که مژه‌ای در چشم ستاره رفته است و خواهرش سعی دارد آن را از چشمش خارج کند، اما ستاره به او می‌گوید اجازه دهد خودش این کار را انجام دهد، به کدام عامل مؤثر بر نگرش اشاره دارد؟

- (۱) ادراک کارایی (۲) اراده (۳) ادراک کنترل (۴) اسناد درونی

نگیزه جبران شکست در کدام گزینه زیر بیشتر است؟

- (۱) سمانه می‌گوید هیچ وقت توانایی یادگیری درس عربی را نداشتم.
- (۲) سعیده می‌گوید آزمون استخدامی آموزش و پرورش اگر سخت طراحی نمی‌شد، قبول می‌شدم.
- (۳) مسعود می‌گوید اگر پشتکار لازم را داشتم، حتماً در امتحانات پایان ترم، نمره قبولی کسب می‌کردم.
- (۴) صونا معتقد است که اگر محدودیت‌ها و اخلاق نامناسب پدرش نبود، در زندگی موفق‌تر بود.

ارزشی کدام عامل نگرشی زیر، همیشه منفی است؟

- (۱) اسناد
- (۲) ناهماهنگی شناختی
- (۳) ادراک کنترل
- (۴) هدفمندی

سؤالات آزمون

دفترچه شماره (۲)

دوره دوم متوسطه

پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۱۰۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی		تعداد سؤال	وضعیت پاسخگویی	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
					از	تا	
۱	زبان عربی (اختصاصی)		۲۰	اجباری	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	تاریخ ۳	۱۰	اجباری	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
		تاریخ ۱	۱۰	زوج کتاب	۱۴۱	۱۵۰	
		تاریخ ۲	۱۰		۱۵۱	۱۶۰	
۳	جغرافیا	جغرافیا ۳	۱۰	اجباری	۱۶۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
		جغرافیای ایران	۱۰	زوج کتاب	۱۷۱	۱۸۰	
		جغرافیا ۲	۱۰		۱۸۱	۱۹۰	
۴	فلسفه و منطق	فلسفه ۲	۱۰	اجباری	۱۹۱	۲۰۰	۳۰ دقیقه
		منطق	۱۰		۲۰۱	۲۱۰	
		فلسفه ۱	۱۰		۲۱۱	۲۲۰	
۵	اقتصاد		۱۰	اجباری	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۱۹ - ۱۱۱):

۱۱۱- «وَأَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ»

(۱) فرعونى را به سوى پیامبر فرستادیم اما آن فرعون از پیامبر سرپیچی نمود!

(۲) پیامبر را به سوى فرعون فرستادیم ولی فرعون بر آن پیامبر عصیان کرد!

(۳) پیامبرى را به سوى فرعونى گسيل داشتيم وليكن فرعون بر پیامبر عصيان کرد!

(۴) پیامبرى را به سوى فرعون گسيل داشتيم ولی فرعون از آن پیامبر سرپیچی کرد!

۱۱۲- «الدكتور ألتونجي من علماء اللغة العربية و الفارسيّة الذي قد بين في دراسته أبعاد تأثير نفوذ الفارسيّة في العربيّة، كتابه المشهور يضمّ الكلمات الفارسيّة المعرّبة»: دکتر آلتونجى:

(۱) از علمای زبان عربی و فارسی است، کسی که در دوران تحصیلش ابعاد تأثیر نفوذ زبان فارسی را در عربی آشکار کرد، کتاب معروف وی کلمات فارسی - عربی را در برمی گیرد!

(۲) از زبان شناسان زبان عربی و فارسی می باشد، کسی که در بررسی خود ابعاد اثرپذیری نفوذ فارسی در عربی را تبیین نمود، در کتاب مشهورش کلمات فارسی عربی شده ضمیمه شده است!

(۳) از زبان شناسان زبان عربی و فارسی است که در پژوهش خویش ابعاد تأثیر نفوذ فارسی در عربی را آشکار نموده است، کتاب مشهورش واژگان فارسی عربی شده را در برمی گیرد!

(۴) از علمای زبان عربی و فارسی می باشد که در پژوهش خود ابعاد اثرگذاری نفوذ فارسی در زبان عربی را تبیین نموده است، ضمیمه کتاب مشهورش، واژگان عربی فارسی شده است!

۱۱۳- «لن نستطيع أن نجد أية لغة دون كلمات دخيلة فإنّ تبادل المفردات بين لغات العالم أمر طبيعيّ يجعلها غنيّة في الأسلوب و البيان»:

(۱) هیچ زبانی را بدون کلمات وارد شده نخواهیم یافت، پس بی شک داد و ستد واژگان میان زبان های جهان امری عادی است که آن ها را در اسلوب و بیان توانمندتر می سازد!

(۲) نخواهیم توانست که هیچ زبانی را بدون کلمات وارد شده بیابیم، زیرا داد و ستد واژگان بین زبان های جهان موضوعی طبیعی است که آن ها را در اسلوب و بیان غنی می سازد!

(۳) نمی توانیم زبانی را بدون وجود کلمات دخیل بیابیم، چون که تبادل واژگان میان زبان ها در جهان موضوعی عادی است که آن ها را در اسلوب و بیان غنی می سازد!

(۴) هرگز نخواهیم توانست که زبانی را بدون وجود کلمات دخیل پیدا کنیم، چون که تبادل واژگان میان زبان های جهانی امری طبیعی می باشد که آن ها را در اسلوب و بیان توانمند قرار می دهد!

۱۱۴- «يكاد ظلم الإنسان على الطبيعة يؤدّي إلى اختلال التوازن في البيئة و موت من فيها»:

(۱) چیزی نمانده که ظلم انسان بر طبیعت منجر به اختلال تعادل در محیط زیست و مرگ هر کسی که در آن است شود!

(۲) ظلم انسان بر طبیعت می باشد که منجر به از بین رفتن تعادل در محیط زیست و مرگ کسانی که در آن هستند می شود!

(۳) ستم انسان بر طبیعت منجر به عدم تعادل در محیط زیست و میراندن هر کسی که در آن هست شده!

(۴) نزدیک است که ستم انسان بر طبیعت اختلال در محیط زیست و مرگ هر کسی که در آن است را در پی داشته باشد!

۱۱۵- «كُلَّمَا أُرْدَتْ أَنْ تَرْتَكِبَ ذَنْبًا تَذَكَّرَ عَهْدِكَ مَعَ اللَّهِ، كَبُرَتْ خِيَانَةً أَنْ يَكْزُرَ الْمَرْءُ أَخْطَاؤَهُ مَرَاتٍ»:

(۱) هر گاه خواستی که گناه کنی، عهده ت با خدا را ذکر کن، عجب خیانتی است که انسان اشتباهاتش بارها تکرار شود!

(۲) وقتی می خواهستی مرتکب گناه شوی عهده ت با خدا را یاد کن، خیانت بزرگ این است که انسان خطاهایش را چندین بار تکرار کند!

(۳) در حالی که می خواهستی گناهی را انجام بدهی، عهد خود با خدا را به یاد آور، خیانت بزرگی است که آدمی چندین بار خطاهایش تکرار شود!

(۴) هر گاه خواستی مرتکب گناهی شوی، عهد خود با خدا را به یاد بیاور، خیانت بزرگی است که آدمی اشتباهاتش را چندین بار تکرار کند!

۱۱۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) فلتات لسانك و صفحات وجهك تُظْهَرُ مَا أَضْمَرْتَهُ فِي قَلْبِكَ! لغزش های زبانت و همه جای چهرهات آن چه را که در دلت پنهان کرده ای، آشکار می کنند!

(۲) الأمطار الحمضية من آثار تلوث الهواء و هي من مهدّدات نظام الطبيعة! باران های اسیدی از آثار آلوده کردن هواست و آن از تهدیدات نظام طبیعت می باشد!

(۳) يُحْكِي أَنَّ ذَاكَ الشَّابَّ أَخَذَ يَصْلَحُ نَفْسَهُ بَعْدَ سِنَوَاتٍ! حکایت شده که آن جوان پس از سال ها شروع به اصلاح خود کرد!

(۴) المسك عطر يَتَّخِذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغَزْلَانِ! مُشْكٌ عَطْرِيّ است که از نوعی از دو آهو می گیرند!

۱۱۷- عَيْنُ الْخَطَا:

(۱) للمزارع كانت مزرعة واسعة فيها خضراوات و نباتات كثيرة! کشاورز مزرعه ای پهناور داشت که در آن سبزیجات و گیاهان فراوانی بود!

(۲) لأقرأ هذه القصة لكي أطلع على أفعال الإنسان المخزبة! باید این داستان را بخوانم تا بر کارهای مخرب انسان آگاهی یابم!

(۳) بعد شهر قرّر الطالب أن يراجع إلى خبير حتّى يساعده في شؤونه! بعد از ماه ها قرار شد که دانش آموز به مشاوری مراجعه کند تا در کارهایش به او کمک کند!

(۴) قلب المؤمن كمِشكاةٍ فيها ضوء، الضوء جذوة الحبّ الإلهي! قلب مؤمن به سان چراغ دانی است که در آن نوری هست، آن نور اخگر حبّ الهی است!

۱۱۸- «اعتبار مالی تلفن همراهت را از طریق اینترنت شارژ کن»

- (۱) سامحی شحن جَوَّالک عَبر الإنترنت!
(۳) سامحُ شحن جَوَّالک عند الإنترنت!

۱۱۹- «بلغ الصادق بصدقه ما لا يبلغه الكاذب باحتياله» عَيِّن المناسب للمفهوم:

- (۱) گر راست سخن گویی و در بند بمائی / به زان که دروغت دهد از بند رهایی
(۲) قول را نیست ثوابی جو عمل نیست بر او / آیزد از بهر عمل کرد تو را وعده ثواب
(۳) گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله من / آن چه البته به جایی نرسد فریاد است
(۴) کمال است در نفس انسان سَخَن / تو خود را به گفتار ناقص مکن

■ **إقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة التالية بما يناسب النص (۱۲۴ - ۱۲۰):**

«بعض الطيور قد تلجأ إلى حيل لطرد مفترسها عن عشها و من هذه الحيل أن أحد الطيور حين يرى حيواناً مفترساً قريباً من عشه يتظاهر أمامه بأن جناحه مكسور فيتبع الحيوان المفترس هذه الفريسة و يبتعد عن العش ابتعاداً كثيراً و عندما يتأكد الطائر من خداع العدو و ابتعاده عن عشه و إنقاذ حياة فراخه من الموت يطير بغتة طياراً سريعاً».

۱۲۰- حسب النص الحيوان المفترس

- (۱) لا يمكن له أن يصيد طائراً أبداً!
(۳) يهجم على عش الطائر هجوماً
(۲) قد يخادع و لا يصيد صيداً
(۴) يُنقذ حياة فراخ الطائر!

۱۲۱- كيف يخادع الطائر صياده؟

- (۱) يتبعه مسافة طويلة جداً
(۳) يتظاهر أنه تأكد من ابتعاده عن عشه
(۲) بإنقاذ فراخه من الموت!
(۴) يتظاهر أصامه بأنه لا يقدر على الطيران!

۱۲۲- عَيِّن الأنسب لعنوان النص:

- (۱) خداع العدو (۲) المفترس و الفريسة
(۳) الطائر الذكي (۴) إنقاذ الفراخ

■ **عَيِّن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۱۲۳ و ۱۲۴):**

۱۲۳- «تلجأ - مكسور - يتبع - المفترس»:

- (۱) يتبع: فعل مضارع - معلوم - متبعد - للغائب / فاعله «الحيوان»
(۳) تلجأ: مضارع - مجزئ ثلاثي - للغائبة - لازم / خبر
(۲) المفترس: اسم - مذكر - معرفة (علم) - اسم فاعل / صفة
(۴) مكسور: مفرد مذكر - معرب - نكرة / خبر «أن» و مرفوع

۱۲۴- «ابتعاداً - يتأكد - حياة - سريعاً»:

- (۱) حياة: اسم - مفرد مؤنث - معرب / مضاف إليه و مجرور
(۳) يتأكد: مضارع - مزيد ثلاثي (بزيادة حرفين) - لازم / فاعله «الطائر»
(۲) سريعاً: اسم - نكرة - مفرد مذكر / مفعول مطلق و منصوب
(۴) ابتعاداً: اسم - مصدر (من المزيد الثلاثي) - نكرة - مذكر / مفعول مطلق للنوع

■ **عَيِّن المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (۱۳۰ - ۱۲۵):**

۱۲۵- عَيِّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (۱) مِنْ لَمْ يُؤدِّبُهُ الْوَالِدَانِ صَغِيراً يُؤدِّبُهُ الرَّمَنُ!
(۲) لِكُلِّ مَأْمُومٍ إِمَامٌ يَقْتَدِي بِهِ وَ يَسْتَضِيءُ بِنُورِ عِلْمِهِ!
(۳) لَا تَغْتَرُّوا بِضَلَالَتِهِمْ وَ لَا بِصِيَامِهِمْ وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ!
(۴) مَغْبَدٌ كَرْدَكَلَا فِي مُحَافَظَةِ مَازَنْدَرَانِ أَحَدُ الْأَثَرِ الْقَدِيمَةِ!

۱۲۶- عَيِّن النكرة يترجم إلى المعرفة:

- (۱) رأيتُ أفراساً، كانت الأفراسُ جنب صاحبها!
(۳) العلم كنز فاطلبوه و احتفظوا به!
(۲) للفيروز آبادي معجم باسم القاموس!
(۴) نُقلت ألفاظ إلى العربية بسبب التجارة!

۱۲۷- عَيِّن ما فيه صفتان:

- (۱) أفتش عن كتاب يساعدني في فهم النصوص الاقتصادية!
(۳) طلب من الرجل الفاضل موعظة فامتنع عن المعاصي!
(۲) «ثم ينام السمك المدفون نوماً في الماء لمدة كثيرة»:
(۴) سَجَلت منظمة اليونسكو قبة قابوس في قائمة التراث العالمي!
(۲) شاهدنا سنجاباً يقفز من شجرة إلى شجرة بسرعة!

المصدر في العبارة يؤكد

- (۱) الجملة بأجمعها (۲) الفاعل فقط (۳) الفعل فقط (۴) الجار و المجرور فقط

— «جالس الناس في حياتك الصالحين!» عَيِّن الصحيح للفراغ لإيجاد المفعول المطلق:

- (۱) جلوس (۲) مجالسة (۳) مجالسة (۴) مجالسة

عَيِّن ما ليس فيه المفعول المطلق:

- (۱) المفلحون هم الذين يقيمون الصلاة إقامة!
(۳) رغبت الطالبة في أداء واجبتها رغبة لا توصف!
(۲) تعلمتُ الدرس الرابع في الصفّ تعلماً صعباً!
(۴) أقدر الناس من يعفو عدوه مقتدرًا!

- ۱- کدام عبارت‌ها درباره وقایع دوره دولت «آشتی ملی» صحیح است؟
 الف) امام خمینی (ره) تحت فشار سیاسی و امنیتی سازمان امنیت عراق و ساواک مجبور به اقامت در فرانسه شدند.
 ب) تظاهرات دانشجویان و دانش‌آموزان در مقابل دانشگاه تهران (۱۳ آبان)، سرکوب شد.
 ج) مقاله توهین‌آمیزی علیه امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات منتشر شد که خشم عمومی را در پی داشت.
 د) به بهانه ناهمخوانی تاریخ هجری شمسی با فرهنگ ایرانی، تاریخ شاهنشاهی جایگزین تقویم هجری شمسی شد.
 ۱) الف - ب ۲) ج - د ۳) الف - ج ۴) ب - د
- ۲- پس از جنگ جهانی دوم، احمد قوام (نخست‌وزیر وقت) طی موافقت‌نامه‌ای امتیاز نفت شمال را به شوروی واگذار کرد. کدام یک از عوامل زیر مانع از اجرایی شدن این موافقت‌نامه شد؟
 ۱) فعالیت گسترده مطبوعات در انتقاد و اعتراض بر این موافقت‌نامه
 ۲) قدرت مطلق شاه و اختیارات اداری و اجرایی محدود دولت
 ۳) مصوبه منع دولت از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید و تصویب مجلس
 ۴) مخالفت دولت‌های آمریکا و انگلیس با واگذاری این امتیاز به روس‌ها
 ۱- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «قرارداد الحاقی گس - گلشاییان» درست است؟
 الف) با هدف بازنگری در قرارداد نفت جنوب و تأمین منافع ایران تدوین و امضا شد.
 ب) مورد مخالفت معدودی از نمایندگان دوره پانزدهم و شانزدهم مجلس شورای ملی قرار گرفت.
 ج) این قرارداد علاوه بر نادیده گرفتن حقوق مادی مردم ایران، به تسلط بیگانگان بر منابع و صنعت نفت ایران مشروعیت می‌بخشید.
 د) لغو آن، منجر به تشکیل جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق شد.
 ه) مخالفت با آن به جنبش ملی شدن صنعت نفت ایران انجامید.
 ۱) ۵ ۲) ۴ ۳) ۲ ۴) ۳
- ۳- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «قانون ملی شدن صنعت نفت ایران در ۲۹ اسفند سال ۱۳۲۹، در حالی به تصویب رسید که»
 الف) مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت ایران توسط یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام از میان برداشته شده بود.
 ب) ابتدا به تأیید مجلس سنا و سپس مجلس شورای ملی رسیده بود.
 ج) دکتر محمد مصدق ریاست دولت را برعهده داشت.
 د) آیت‌الله کاشانی و تعدادی از علما نیز از آن حمایت کرده بودند.
 ۱) ب - ج ۲) الف - ج ۳) الف - د ۴) ج - د
- ۴- همه موارد زیر مربوط به دکتر مصدق و دوره نخست‌وزیری ایشان است. ترتیب وقوع آن‌ها در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
 الف) قطع رابطه سیاسی با لندن
 ب) کسب مقام وزارت جنگ و فرماندهی نیروهای مسلح
 ج) اعزام مهندس بازرگان به خوزستان به منظور خارج کردن مراکز و تأسیسات نفتی از حوزه اختیارات شرکت نفت ایران و انگلیس
 ۱) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج»
 ۲) «ب» پیش از «ج» و پس از «الف»
 ۳) «الف» پس از «ب» و پیش از «ج»
 ۴) «الف» پیش از «ب» و پس از «ج»
- ۵- حکومت پهلوی در دوران نخست‌وزیری چه کسی به ایجاد حزب رستاخیز اقدام کرد؟
 ۱) اسدالله علم ۲) جعفر شریف‌امامی ۳) امیرعباس هویدا ۴) جمشید آموزگار
- ۶- اولین اختلافات میان دولت ایران و انگلیس درباره نحوه عملکرد شرکت نفت و پرداخت سهم ایران، چه زمانی رخ داد و نتیجه چه شد؟
 ۱) اوایل سلطنت محمدرضا شاه پهلوی - تصویب قرارداد الحاقی به معاهده نفتی ۱۳۱۲
 ۲) دوران اشغال ایران توسط متفقین - اتخاذ سیاست موازنه منفی توسط دولت ایران
 ۳) پس از پایان جنگ جهانی دوم - گسترش اعتراضات به قرارداد نفت جنوب در محافل سیاسی و مطبوعاتی
 ۴) دوره قاجار - لغو امتیازنامه دارسی توسط رضا شاه
- ۷- ۳۰ تیر ۱۳۳۱، مردم در مخالفت با نخست‌وزیری چه کسی به خیابان‌ها ریختند؟
 ۱) وثوق‌الدوله ۲) رزم‌آرا ۳) زاهدی ۴) قوام
- ۸- مستین اعتراض عمومی گسترده علیه کدام یک از برنامه‌های اصلاحی آمریکایی در ایران صورت گرفت؟
 ۱) اصلاح قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی
 ۲) اصول شش‌گانه انقلاب سفید
 ۳) واگذاری مصونیت قضایی و سیاسی به اتباع آمریکایی مقیم ایران
 ۴) اصلاحات ارضی
- ۹- تعداد از گزاره‌های زیر مربوط به حوادث مابین سال‌های ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۵ است؟
 ۱) لغو سفید - واقعه مدرسه فیضیه - تصویب قانون کاپیتولاسیون - جشن‌های دو هزار و پانصد ساله - آغاز به کار گروه هیئت‌های مؤتلفه
 ۲) انتصاب جمشید آموزگار به نخست‌وزیری - تبعید امام به عراق - انتشار مقاله توهین‌آمیز نسبت به امام در روزنامه اطلاعات
 ۱) ۴ ۲) ۴ ۳) ۶ ۴) ۸

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (تاریخ ۱)، شماره ۱۴۱ تا ۱۵۰ و زوج درس ۲ (تاریخ ۲)، شماره ۱۵۱ تا ۱۶۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

تاریخ (۱) (سؤالات ۱۴۱ تا ۱۵۰)

زوج درس ۱

۱۴۱- کدام عبارت‌ها دربارهٔ نظام طبقاتی و هرم اجتماعی ایران در عهد ساسانی صحیح است؟

الف) در این دوره برخلاف دوره‌های قبل، طبقهٔ حاکم شامل دو گروه نجبای درجهٔ اول و نجبای درجهٔ دوم می‌شد.

ب) طبقهٔ حاکم، صاحب مشاغل و مناصب عالی‌رتبهٔ کشوری و لشکری و دارای زمین‌های فراوان بود.

ج) با توسعهٔ تشکیلات اداری و دیوانی، گروه جدیدی به نام دبیران به طبقهٔ حاکم افزوده شد.

د) طبقهٔ فرودست شامل صنعتگران، بازرگانان، دهقانان و پیشه‌وران می‌شد که بار اصلی مالیات‌ها را بر دوش می‌کشیدند.

۱) الف - د ۲) الف - ج ۳) ب - ج ۴) ب - د

۱۴۲- کدام گزینه، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«شهر بابل به دلیل اهمیت فراوان داشت و تسلط بر آن برای هر فرمانروایی بسیار مهم و مطلوب بود.»

۱) سکونت مردمان و اقوامی با خاستگاه اجتماعی و فرهنگی گوناگون ۲) وجود مراکز اقتصادی ثروتمند

۳) در اختیار داشتن راه‌های ارتباطی با سرزمین‌های دور و نزدیک ۴) استقرار نهادهای سیاسی و اداری متعدد

۱۴۳- اقدامات زیر با استفاده از نیروی دریایی به ترتیب توسط کدام پادشاهان صورت گرفته‌اند؟

الف) آزادسازی یمن از اشغال حبشیان ب) تسلط بر باب‌المنذب

۱) اردشیر بابکان - خسروانوشیروان ۲) خسروانوشیروان - خسروانوشیروان

۳) داریوش یکم - اردشیر بابکان ۴) داریوش یکم - داریوش یکم

۱۴۴- پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنهٔ نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، به کدام اقدام دست زدند؟

۱) حکومت‌های موروثی محلی را سرنگون کردند و نیروی ویژهٔ ده هزار نفری به نام سپاه جاویدان تشکیل دادند.

۲) همانند پادشاهان هخامنشی ادعا کردند که بنا به خواست اهوره‌مزدا به مقام شاهی رسیده و حکومت آنان مورد تأیید او است.

۳) سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) را انسجام و نظم بخشیدند.

۴) مناطق مختلف کشور به ویژه نواحی شمالی، مرکزی و شرقی آن را تحت نظارت و سلطهٔ مستقیم خود قرار دادند.

۱۴۵- کدام گزینه دربارهٔ سپاهی که مصر را فتح کرد و آن را برای نخستین بار ضمیمهٔ قلمرو هخامنشیان نمود، صحیح است؟

۱) متکی بر واحدهای مختلف پیاده‌نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند.

۲) این سپاه شامل نیروی ویژهٔ ده هزار نفری بود و آن را «سپاه جاویدان» می‌نامیدند.

۳) اساس تشکیلات نظامی این سپاه، سواره‌نظام چابکی بود که در هنگام سواری، تیراندازی می‌کرد.

۴) اصلی‌ترین بخش این سپاه را سواره‌نظام سنگین اسلحهٔ زره‌پوش تشکیل می‌داد.

۱۴۶- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«در کنار رده‌بندی قبیله‌ای، در جامعهٔ آریایی نوعی تقسیم‌بندی اجتماعی سه‌گانه نیز وجود داشت که و بر مبنای آن، افراد جامعه به

سه گروه تقسیم شده بودند.»

۱) براساس موقعیت سیاسی و قدرت اقتصادی افراد تعریف می‌شد - خاندان شاهی، صاحب منصبان سیاسی و نظامی و تودهٔ مردم

۲) میراث مشترک آریاییان هند و ایرانی به شمار می‌رفت - روحانیان، جنگجویان، کشاورزان و شبانان

۳) بر پایهٔ شغل و پیشهٔ افراد بود - خاندان شاهی، صاحب منصبان سیاسی و نظامی و تودهٔ مردم

۴) نشان‌دهندهٔ نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی در جامعهٔ آریایی بود - روحانیان، جنگجویان، کشاورزان و شبانان

۱ - چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در زمان پسر و جانشین ،»

الف) کورش هخامنشی - قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند ضمیمهٔ قلمرو هخامنشیان شد.

ب) داریوش اول هخامنشی - سپاه ایران در نبرد دریایی سالامیس توفیقی به دست نیاورد.

ج) انوشیروان ساسانی - بهرام چوبین با پشتیبانی بزرگان، علیه پادشاه سر به شورش برداشت.

د) هرمز چهارم - با از میان رفتن حکومت لخمیان، مرزهای جنوب غربی ایران در برابر هجوم اعراب بی‌دفاع ماند.

ه) خسرو پرویز - بیشتر افراد خاندان ساسانی کشته شدند.

- (الف) در دوره هخامنشیان هم چون دوره ساسانیان، خانواده گسترده تحت تأثیر عوامل اقتصادی و اجتماعی به تدریج کوچک تر و محدود تر شد.
- (ب) در دوره ساسانیان برخلاف دوره هخامنشیان، قدرت و نفوذ اشراف و نجبای درجه اول کاهش یافت.
- (ج) در دوره ساسانیان برخلاف دوره هخامنشیان، زنان حق فعالیت اقتصادی داشتند.
- (د) در دوره هخامنشیان هم چون دوره ساسانیان، با توسعه تشکیلات حکومتی، نابرابری های اجتماعی و اقتصادی میان گروه حاکم و مردم عادی افزایش یافت.

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۱۴۹- اصلی ترین بخش سپاه ساسانی را کدام گروه تشکیل می داد و کدام عبارت درباره آن درست است؟

- (۱) پیاده نظام - از نیروی قبایل، اقوام و ملت های تابعه تشکیل شده بود.
- (۲) سواره نظام سبک اسلحه - اعضای آن از میان جوانان طبقه اشراف و نجبا برگزیده می شدند.
- (۳) سواره نظام سنگین اسلحه - با کمک آن، یمن از تسلط حبشیان خارج شد.
- (۴) اسواران - اعضای آن در مدرسی به نام ارتشتارستان آموزش می دیدند.

۱۵۰- ترتیب زمانی وقوع رویدادهای زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (الف) برانداختن حکومت لخمیان در جنوب غربی ایران
- (ب) شکست اردوان چهارم اشکانی
- (ج) فتح یمن و تسلط بر باب المندب و خلیج عدن

(۲) «الف» پس از «ب» و پیش از «ج»

(۱) «ب» پیش از «ج» و پس از «الف»

(۴) «ب» پیش از «الف» و پس از «ج»

(۳) «ج» پس از «ب» و پیش از «الف»

زوج درس ۲

تاریخ (۲) (سؤالات ۱۵۱ تا ۱۶۰)

۱۵۱- عبارت های زیر به ترتیب مربوط به دوران کدام یک از حکومت های ایرانی است؟

- (الف) عباسیان را غاصب خلافت می شمردند.
- (ب) حاکم این سلسله خیال حمله به بغداد و نابودی خلافت عباسی را در سر می پروراند؛ اما پیش از اقدام به این کار، توسط غلامان شورشی خود کشته شد.

(ج) بیش از یک قرن، خلافت عباسی را تحت سلطه خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آنان انجام می گرفت.

(۲) طاهریان - صفاریان - علویان طبرستان

(۱) علویان طبرستان - صفاریان - آل بویه

(۴) زیاریان - زیاریان - علویان طبرستان

(۳) علویان طبرستان - زیاریان - آل بویه

۱۵۲- کدام گزینه درباره فلسفه در تمدن ایرانی اسلامی درست است؟

- (۱) فارابی فلسفه مشایی را به اوج رساند.
- (۲) فارابی از بغداد به خراسان رفت و سپس در دمشق سکونت گزید.
- (۳) برجسته ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام، فلسفه مشایی را پایه گذاری کرد.
- (۴) ابن سینا، معلم دوم را استاد خود دانسته و ابن رشد احترام زیادی برای او قائل بود.

۱۵۳- کدام گزینه درباره حکومت غزنویان نادرست است؟

- (۱) بسیاری از دیوان سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان سالاران حکومت آل بویه را به خدمت گرفتند.
- (۲) حکومت آنان بر مناطقی از افغانستان کنونی و شمال غربی هند، تا اواخر قرن هفتم هجری ادامه یافت.
- (۳) در این دوران، روابط دوجانبه ای بین روستاها و شهرها وجود داشت.
- (۴) پیروان مذهب اسماعیلیه مهم ترین مخالفان این حکومت بودند.

۱۵۴- سه سلسله غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، در کدام قرن ها بر ایران حکومت کردند؟

- (۱) اواخر قرن پنجم تا اواخر قرن هفتم
- (۲) اوایل قرن چهارم تا اوایل قرن هفتم
- (۳) اوایل قرن پنجم تا اواخر قرن هفتم
- (۴) اواخر قرن چهارم تا اوایل قرن هفتم

۱۵۵- چه تعداد از عبارت های زیر، درباره حکومت تیموریان صحیح است؟

- (الف) تجارت در مسیر جاده ابریشم و راه های دریایی که از بنادر و جزایر ایرانی در خلیج فارس و دریای مکران به هند و چین می رفت، پررونق بود.
- (ب) اصحاب دین مورد احترام بودند و مدارس، مساجد و خانقاه های بسیاری در این دوره ساخته شد.
- (ج) هنر نگارگری و نقاشی رونق و رشد بسیاری داشت.
- (د) فنون و شیوه های معماری پیشرفت چشمگیری کرده بود.
- (ه) شعر و شاعری رواج داشت.

۲ (۴)

۳ (۳)

۴ (۲)

۵ (۱)

۱۵- کدام گزینه درباره مؤلف کتاب «تاریخ جهانگشا» صحیح است؟

- (۱) به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی او، تشیع در ایران گسترش یافت.
- (۲) در دوره سلطنت غازان، اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام داد.
- (۳) کوشید تا مغول‌ها را با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری آشنا کند و زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آورد.
- (۴) بسیاری از دانشمندان متواری در برابر هجوم مغولان را به ایران بازگرداند.

۱۵- فاخرترین نمونه شاهنامه مصور شده در عصر تیموری، به دستور چه کسی خوشنویسی و مصور شد؟

- (۱) تیمور
- (۲) شاهرخ
- (۳) پسر شاهرخ
- (۴) امیرعلیشیر نوایی

۱۵- دو حکومت غزنوی و سلجوقی در چه تعداد از ویژگی‌های زیر، مشترک هستند؟

- «تعقیب و آزار پیروان مذهب اسماعیلیه - زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران - گسترش مراکز و مؤسسات آموزش علوم دینی - توسعه زبان و ادبیات فارسی - رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری»

- (۱) ۲
- (۲) ۴
- (۳) ۱
- (۴) ۳

۱۵- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«تسامح و تساهل دینی مغولان که، باعث شد»

- (الف) متأثر از شرایط زندگی آن‌ها بود - بزرگان ایرانی به خوبی از این موقعیت برای مسلمان کردن مغولان بهره ببرند.
- (ب) از روی آگاهی نبود - پیروان دین‌های گوناگون در میان آن‌ها به تبلیغ دین خود پردازند.
- (ج) ناشی از حضور دیوان‌سالاران ایرانی در دربار بود - در پذیرش دین‌های مختلف از سوی فرمانروایان و بزرگان مغولی تأثیر بسزایی داشته باشد.
- (د) در پی اسلام آوردن آن‌ها ایجاد شد - در مسائل دینی چندان تعصبی نداشته باشند.

- (۱) ج - د
- (۲) الف - ج
- (۳) الف - ب
- (۴) ب - د

۱۶- حکومت نوادگان تیمور بر ایران چگونه به پایان رسید؟

- (۱) با به وجود آمدن حکومت‌های غیرمغولی شیعه‌مذهب در مناطق مختلف ایران
- (۲) با تصرف نواحی غربی و مرکزی ایران توسط آق‌قویونلوها و قراقویونلوها
- (۳) با به قدرت رسیدن صفویان و تسلط ازبکان بر ماوراءالنهر
- (۴) با سر کار آمدن حکومت گورکانیان هند (مغولان کبیر)

جغرافیا

۱- مخاطرات طبیعی را از نظر منشأ شکل‌گیری به دو دسته مخاطرات طبیعی با منشأ درون‌زمینی و مخاطرات طبیعی با منشأ برون‌زمینی تقسیم‌بندی می‌کنند. با توجه به آن، کدام گروه از مخاطرات زیر در یک دسته قرار می‌گیرند؟

- (الف) سیل و سقوط بهمن
- (ب) خشکسالی و سونامی
- (ج) آتشفشان و زمین‌لرزه
- (د) زمین‌لرزه دریایی و زمین‌لغزش

- (۱) الف - ب
- (۲) الف - ج
- (۳) ج - د
- (۴) ب - د

کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«صفحات زمین به علت دچار حرکت می‌شوند. این حرکات صفحات»

- (۱) جابه‌جایی مواد خمیرمانند سنگ‌کره - چنانچه ادامه یابند، موجب ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل می‌شوند.
- (۲) فشار مداوم نیروهای زمین‌ساخت به صفحات - انرژی زیادی به صورت زمین‌لرزه آزاد می‌کند.
- (۳) آزاد شدن انرژی در محل گسل‌های قدیمی - زمانی رخ می‌دهند که سنگ‌های پوسته زمین، مقاومت خود را در برابر نیروهای واگرا، همگرا و برشی از دست بدهند.
- (۴) حرکت همرفتی مواد در گوشته فوقانی - در ابتدا موجب کشیدگی و فشردگی پوسته زمین می‌شوند.

حداکثر (ها) درباره عبارت زیر صحیح است؟

- نقطه‌ای در عمق زمین که در آن انرژی انباشته‌شده در سنگ برای نخستین بار آزاد می‌شود و گسل شروع به از هم گسیختن می‌کند.

- (الف) به ناحیه‌ای از سطح زمین که روی این نقطه قرار دارد، کانون زمین‌لرزه گفته می‌شود.
- (ب) شدیدترین تنش زمین‌لرزه در این نقطه روی می‌دهد و هر چه از این نقطه فاصله بگیریم، از شدت تکان‌های ناشی از آن کاسته می‌شود.
- (ج) مناطق عمده زلزله‌خیز جهان در محل انطباق این نقاط و مرز صفحات قرار گرفته‌اند.
- (د) همواره توصیه می‌شود که در مکان‌بایی ساخت و سازها به ویژه مراکز سکونتگاهی، فاصله از این نقاط تا حد امکان رعایت شود.

- (۱) الف - ج
- (۲) الف - ب
- (۳) ب
- (۴) ب - د

الف) میزان تخریب و خسارت در کمربند «اطراف اقیانوس آرام» از کمربند «میانی اقیانوس اطلس»، بیشتر است.
ب) «حرکت صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا» برخلاف «حرکت صفحات تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا نسبت به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند» از نوع همگرا است.

ج) کارشناسان با بازدیدهای میدانی از محل زمین‌لرزه، میزان بزرگی زمین‌لرزه را اندازه‌گیری می‌کنند.

(۱) ص - ص - غ (۲) ص - غ - غ (۳) غ - غ - غ (۴) غ - ص - ص

۱۶۵ - کدام گزاره، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در حوضه‌های آبخیز ، امکان وقوع سیل است؛ زیرا

الف) کشیده با شیب کم - کم‌تر - مدت زمان کم‌تری سپری می‌شود تا آب جاری، مسافت سرچشمه تا خروجی را طی کند.

ب) گرد و با شیب کم - کم‌تر - آب سرشاخه‌ها به تدریج از حوضه، تخلیه می‌شود.

ج) گرد و با شیب زیاد - بیشتر - مدت زمان کم‌تری طول می‌کشد تا آب آبراهه‌ها خارج شوند.

د) دراز و با شیب زیاد - بیشتر - همه جریان‌ها همزمان به خروجی می‌رسند.

(۱) ج (۲) الف (۳) د (۴) ب

۱۶۶ - چه تعداد از عبارت‌های زیر از جمله عوامل مؤثر در ایجاد زمین‌لغزش‌هاست؟

«فعالیت‌های کشاورزی و خاک‌برداری در دامنه‌های پرشیب - بارش‌های طولانی مدت با شدت کم - ذوب تدریجی برف - ساخت و ساز بر روی

دامنه‌ها - لرزش‌های ناشی از وقوع یک زمین‌لرزه شدید»

(۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۲ (۴) ۳

۱۶۷ - با توجه به مفروضات زیر، کدام عبارت‌ها نادرست است؟

«در یک منطقه مرطوب در شمال ایران، میانگین بارندگی سالانه ۲۰۰۰ میلی‌متر و آبدهی رودهای جاری در این منطقه به طور میانگین ۱۰۰۰ متر مکعب در ثانیه است.»

الف) چنان‌چه میانگین بارندگی سالانه در این منطقه بیشتر از ۲۰۰۰ میلی‌متر باشد، احتمال وقوع سیل در این منطقه قطعی است.

ب) اگر جریان آب در آبراهه‌ها کم‌تر از ۱۰۰۰ متر مکعب در ثانیه باشد، حتماً این منطقه با خشکسالی آب و هوایی روبه‌رو بوده است.

ج) چنان‌چه میانگین بارندگی سالانه در این منطقه، بیش از ۳۵۰۰ میلی‌متر شود، می‌توان گفت در این منطقه، ترسالی رخ داده است.

د) اگر آبدهی رودهای جاری در کوهستان‌های این منطقه بیشتر از ۱۰۰۰ متر مکعب در ثانیه باشد، احتمال لغزش‌های دامنه‌ای دور از ذهن نیست.

(۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) الف - د (۴) ج - د

۱۶۸ - مهم‌ترین پیامد خشکسالی چیست؟

(۱) کاهش ذخایر آب سطحی و زیرزمینی یا خشک شدن آن‌ها

(۲) افزایش ریزگردها و حرکت آن‌ها به سمت سکونتگاه‌ها

(۳) کاهش یا از بین رفتن محصولات کشاورزی و بروز قحطی و گرسنگی

(۴) از بین رفتن گیاهان و جانوران یا مهاجرت برخی گونه‌ها

۱۶۹ - به ترتیب، به پیشامدی که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می‌دهد و به وضعیتی خطرناک و ناپایدار برای فرد یا جامعه می‌انجامد، چه

می‌گویند و مسئولیت مدیریت آن بر عهده کدام سازمان است؟

(۱) مخاطره - مدیریت بحران (۲) بحران - هلال احمر

(۳) مخاطره - هلال احمر (۴) بحران - مدیریت بحران

۱۷۰ - با توجه به نشانه‌های وقوع زمین‌لرزه و رابطه «علت - معلول» چه تعداد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

الف) تجمع انرژی در محل گسل‌ها - کاهش لرزش‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها

ب) فشار بر لایه‌های پوسته زمین - تغییر ترکیب شیمیایی آب چشمه‌ها و قنات‌ها

ج) تغییر اندازه فاصله بین شکستگی‌های پوسته زمین - توقف تخلیه انرژی در محل شکستگی‌ها

د) تغییر در سطح آب‌های زیرزمینی - فشار بر لایه‌های پوسته زمین

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۲ (جغرافیای ایران، شماره ۱۷۱ تا ۱۸۰) و زوج درس ۲ (جغرافیا) (شماره ۱۸۱ تا ۱۹۰)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

جغرافیای ایران (سؤالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

زوج درس ۱

۱۷۱- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«دربارهٔ «رود کارون» می‌توان گفت»

(الف) از کوه‌های بلند زاگرس سرچشمه می‌گیرد.

(ب) در نواحی مرطوب کشورمان جریان دارد.

(ج) مقصد جریان آن، از نوع حوضهٔ آبریز خارجی است.

(د) طول‌ترین و تنها رود قابل کشتیرانی ایران است.

(ه) کانون آبگیر آن، از نوع دائمی است.

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

۱۷۲- با توجه به دریاچه‌های ایران و انواع آن (دائمی و فصلی)، درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) گاهی در یک استان، دریاچه‌هایی از هر دو نوع دیده می‌شود.

(ب) در مواردی، ویژگی‌های یک دریاچهٔ دائمی تحت تأثیر عوامل انسانی دستخوش تغییرات شده است.

(ج) گاهی ممکن است موقعیت قرارگیری یک دریاچه، به شکلی باشد که در حوزهٔ اداری دو استاندار قرار بگیرد.

(۱) ص - ص - غ (۲) ص - ص - ص (۳) غ - ص - غ (۴) غ - غ - ص

۱۷۳- پایهٔ محاسبهٔ فرمول دو برابر شدن جمعیت چیست؟

(۱) کسر میزان مولید از میزان مرگ و میر

(۳) اطلاع از میزان رشد جمعیت

(۲) اندازهٔ کل جمعیت

(۴) بررسی چگونگی پراکندگی جمعیت

۱۷۴- کدام گزاره‌ها عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

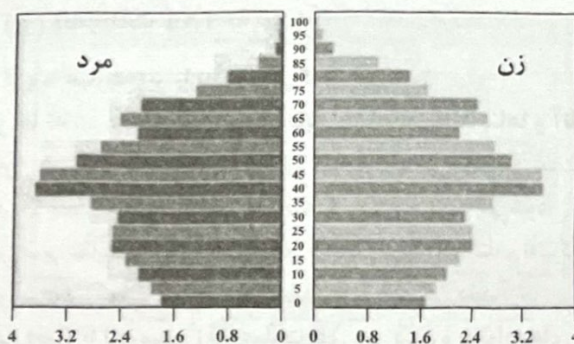
«با توجه به هرم‌های سنی زیر نمی‌توان گفت که»

(الف) کشور A هم‌چون کشور B، از نظر نسبت جنسیتی در حالت تعادل قرار دارند.

(ب) کشور A برخلاف کشور B، در ۲۰ سال آینده با مشکل کمبود نیروی فعال در بخش اقتصادی مواجه خواهد بود.

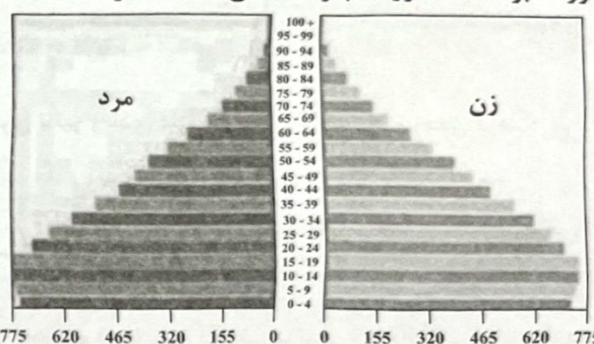
(ج) کشور B هم‌چون کشور A، به برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی و فرهنگی برای جمعیت خود نیاز ندارد.

(د) کشور A برخلاف کشور B، با رشد منفی جمعیت مواجه است.

هرم سنی کشور A

(۴) ب - ج

هرم سنی کشور B

(۲) ج - د

(۱) الف - ب

(۳) الف - د

۱۷۵- مهاجرت به هر شکلی که انجام شود، برای ناحیهٔ جغرافیایی مهاجرفرست (ناحیهٔ ۱) و ناحیهٔ جغرافیایی مهاجرپذیر (ناحیهٔ ۲) تغییرات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و غیره به همراه دارد. با توجه به این مورد، کدام عبارت‌ها دربارهٔ «مهاجرت روستاییان به شهرها» درست است؟

(الف) بر ترکیب سنی و جنسی ناحیهٔ (۲) اثرگذار است.

(ب) تنوع فرهنگ و زبان ناحیهٔ (۱) را دستخوش تغییر قرار می‌دهد.

(ج) گاهی موجب گسترش مناطق حاشیه‌ای در ناحیهٔ (۲) می‌شود.

(د) امکان استفادهٔ عادلانه از امکانات و تجهیزات موجود در ناحیهٔ (۱) را با مشکل مواجه می‌کند.

(۴) الف - ج

(۳) ب - د

(۲) ب - ج

(۱) الف - ب

- (الف) آریایی‌های مهاجر به فلات ایران، یک آبادی
(ب) در زمان داریوش اول هخامنشی، ۳۰ شهر بان بر شهرهای قلمرو هخامنشی نظارت داشتند.
(ج) تقسیمات کشوری در عصر اشکانی در دوره سلوکی نیز ادامه یافت.
(د) رستاک، کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری در عصر ساسانی بود.

(۱) د (۲) الف (۳) ب (۴) ج

۱۷۷- کدام گزینه درباره نام تقسیمات ایالتی دوره قاجاریه درست است؟

- (۱) خراسان و کرمان (۲) تهران (۳) سیستان و بلوچستان (۴) فارس و بنادر

۱۷۸- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

- «در مقایسه تقسیمات کشوری ایران در سال ۱۳۱۶ با تقسیمات کشوری فعلی ایران نمی‌توان گفت»
(الف) قصبه در سال ۱۳۱۶، معادل کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری فعلی ایران بوده است.
(ب) تعداد استان‌های کشور، به بیش از سه برابر افزایش یافته است.
(ج) در هر دو دوره، شهرستان‌ها از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل می‌شده است.
(د) در دوره فعلی برخلاف سال ۱۳۱۶، استان بزرگ‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.

(۱) ۲ (۲) ۴ (۳) ۱ (۴) ۳

۱۷۹- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

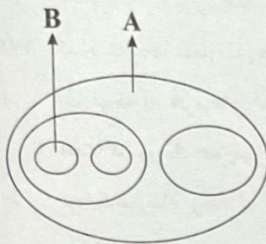
- (الف) تقسیمات کشوری که به منظور اداره بهتر کشور انجام می‌شود، متناسب با موقعیت و زمان تغییر می‌یابد.
(ب) طرح ایجاد استان‌های جدید برای عملی شدن باید به تصویب شورای اسلامی شهرها برسد.
(ج) از نظر تقسیمات کشوری، روستا محلی است که از لحاظ محیط زیستی، وضعیت طبیعی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی، همگن بوده و حداقل ۱۰۰ خانوار در آنجا سکونت داشته باشند.

(۱) ص - ص - ص (۲) ص - ص - غ (۳) غ - غ - ص (۴) ص - غ - غ

۱۸۰- کدام گزاره‌ها عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- «در طرح‌واره زیر، چنانچه (A)، توسط فرماندار اداره شود، (B) می‌تواند»
(الف) از به هم پیوستن چند روستا و احیاناً شهر تشکیل شده باشد.
(ب) توسط بخشدار اداره شود.
(ج) کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری باشد.
(د) محلی باشد که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال دارند.

(۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - ج (۴) ب - د

زوج درس ۲

جغرافیا (۲) (سؤالات ۱۸۱ تا ۱۹۰)

۱۸۰- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«از آن‌جا که بر پدیده‌های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارد، می‌توان گفت این شاخص فرهنگی»

- (۱) زبان - از جمله مهم‌ترین معیارهای پیدایش نواحی فرهنگی است.
(۲) زبان - عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ نیز محسوب می‌شود.
(۳) دین - بر عقاید، رفتارها و ارزش‌های اخلاقی نواحی مختلف تأثیرگذار است.
(۴) دین - نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد.

۱۸۱- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر درباره خانواده‌های زبانی «هند و اروپایی»، «چینی - تبتی» و «آفرو - آسیایی» در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) خانواده زبانی «هند و اروپایی» برخلاف «آفرو - آسیایی» در بیش از یک قاره گسترش یافته است.
(ب) خانواده زبانی «آفرو - آسیایی» هم‌چون «چینی - تبتی» یکی از زبان‌های رسمی سازمان ملل متحد است.
(ج) خانواده زبانی «چینی - تبتی» برخلاف خانواده زبانی «هند و اروپایی»، در جنوب شرقی آسیا، پرسخن‌گوترین زبان است.
(د) دین - نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد.

(۱) ص - ص - ص (۲) غ - ص - غ (۳) ص - غ - غ (۴) غ - غ - ص

۱۸۲- توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، کدام گزینه درباره نمونه‌های داده‌شده صحیح است؟

- (الف) پرورش ماهی (ب) پتروشیمی (ج) هتلداری
(د) داروسازی (ه) تولید تجهیزات حمل و نقل (و) استخراج معدن
(الف) نوع اول / ب، ه، و: نوع دوم / ج، د: نوع سوم
(الف) و: نوع اول / ج: نوع سوم / ب، د، ه: نوع دوم
(الف) ب، و: نوع اول / ج، ه: نوع دوم / د، و: نوع سوم
(الف) ب، و: نوع اول / ج، د، ه: نوع سوم / و: نوع دوم

۱۸۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر در بروز علت اصلی ترستی در جهان مبرور بوده است؟

(الف) بی‌عدالتی در توزیع درآمدها

(ب) ظرفیت محدود زمین برای تولید غذای کافی برای همه جمعیت آن

(ج) جنگ‌ها و مهاجرت‌های اجباری

(د) کاهش ذخیره جهانی غلات و بالا رفتن قیمت مواد غذایی

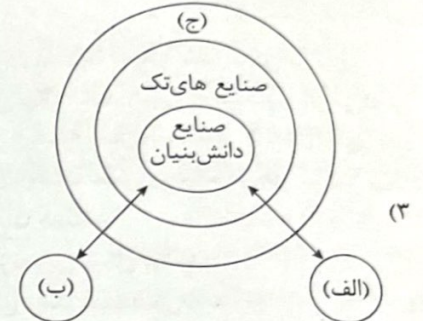
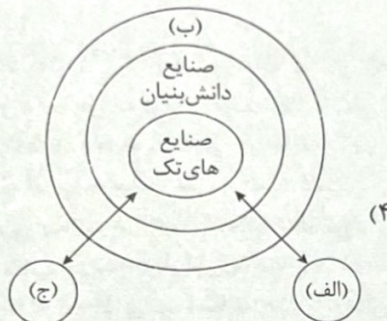
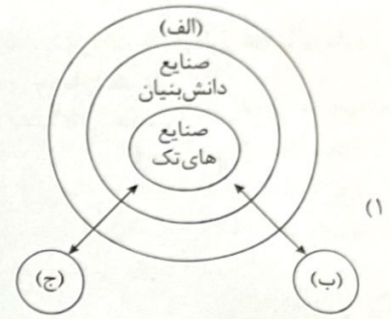
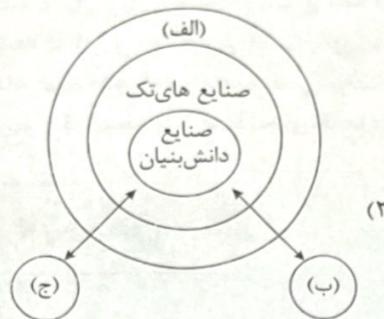
۲ (۴)

۴ (۳)

۱ (۲)

۳ (۱)

۱۸۵- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم (الف)، نوع سوم (ب) و نوع چهارم (ج) و ارتباط آن‌ها، کدام طرح‌واره درباره «صنایع های تک» صحیح است؟

۱۸۶- هر یک از عبارت‌های زیر درباره کدام کشورها صحیح است؟

(الف) از جمله تولیدکنندگان بخش عمده گندم جهان است.

(ب) به دلیل داشتن شرایط خاص آب و هوایی از جمله تولیدکنندگان برنج است.

(ج) در دو دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است.

(د) از مهم‌ترین نواحی صنعتی غرب اروپا است.

(۱) الف: ایالات متحده آمریکا / ب: پاکستان / ج: کره شمالی / د: انگلستان

(۲) الف، د: فرانسه / ب: فیلیپین / ج: چین

(۳) الف، ج: هند / ب: چین / د: روسیه

(۴) الف: چین / ب: هند / ج: ژاپن / د: فرانسه

۱۸۷- کدام گزاره عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«پس از جنگ جهانی دوم، کشورهای سرمایه‌داری از طریق ، به دنبال بودند.»

(الف) صدور کالا و تشویق شرکت‌های خود برای سرمایه‌گذاری در خارج از کشور - جبران خسارت‌های ناشی از جنگ

(ب) صدور سرمایه و فروش مواد اولیه و خام و صادرات کالاهای کارخانه‌ای خود به دیگر کشورها - بهره‌برداری از منابع سایر کشورها

(ج) صدور منابع اولیه و انرژی و با ایجاد کارخانه‌های مونتاژ در دیگر نواحی - جلوگیری از گسترش کمونیسم

(د) صدور کالا و بهره‌برداری از منابع سایر سرزمین‌ها - وارد کردن فشار نظامی به دیگر حکومت‌ها

الف (۴)

د (۳)

ج (۲)

ب (۱)

۱- با توجه به رابطه «علت» - «معلول» چه تعداد از عبارت‌های زیر نادرست است؟

(الف) تجارت بین‌المللی کالا و خدمات بر مبنای ارزش یک پول معین - توسعه اقتصاد جهانی

(ب) برقراری ارتباط با فناوری‌های روز دنیا و صدور کالاهای تولیدشده به سایر کشورها - ایجاد پارک‌های علم و فناوری توسط دولت‌ها

(ج) عدم توزیع عادلانه منابع، امکانات و خدمات در سطح زمین - بروز نابرابری اقتصادی در فضای جغرافیایی

(د) تلاش دولت‌ها برای توسعه صادرات و رونق اقتصادی کشورها - ایجاد مناطق آزاد تجاری

۲ (۴)

۱ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

- ۱۸۹- کدام گزاره‌ها، عبارت زیر را به نادرستی کامل رد می‌کند؟
 «کشورهایی که اقتصاد آن‌ها به طور عمده مبتنی بر صدور کالاهای تولیدشده در فعالیت‌های اقتصادی نوع است،»
 (الف) اول - به سرمایه‌گذاری در دیگر کشورها، علاقه‌مندند.
 (ب) دوم - بخش عمده‌ای از سود و ثروت جهان را دریافت و جذب می‌کنند.
 (ج) اول - با کمبود نیروی کار ماهر و متخصص و زیرساخت‌ها و تجهیزات لازم برای توسعه صنعتی مواجه‌اند.
 (د) دوم - با کسری تجاری مواجه می‌شوند.

(۱) الف - د (۲) الف - ج (۳) ب - ج (۴) ج - د

۱۹۰- کدام عبارت «درباره مناطق آزاد تجاری» نادرست است؟

- (الف) وجود آن‌ها از جمله دلایل رونق و توسعه اقتصادی همه کشورها محسوب می‌شود.
 (ب) در این مناطق، تولیدکنندگان و بازرگانان می‌توانند بدون پرداخت تعرفه‌های گمرکی به صادرات، واردات و انبارداری کالاها بپردازند.
 (ج) این مناطق که از بنادر مهم کشورها نیز محسوب می‌شوند، دارای قوانین و مقررات اقتصادی ویژه‌ای هستند.
 (د) از نظر علت پیدایش و شکل عملکرد با اتحادیه‌های اقتصادی هم‌چون اکو و آسه‌آن دارای اشتراکاتی هستند.

(۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) ب - د (۴) الف - ج

فلسفه و منطق

فلسفه (۲)

۱۹۱- کدام گزینه درست است؟

- (۱) وقتی مردم یک جامعه به تفکر و اندیشه‌ورزی توجه کنند و عقلانیت جزء عمومی فرهنگ آن جامعه شود، حیات علمی شکل می‌گیرد.
 (۲) حیات علمی، هم‌چون یک نهال است که در بستر حیات عقلی شکل می‌گیرد و حیات عقلی آن نهال، مانند زمینی حاصلخیز عمل می‌کند.
 (۳) حدود دو قرن پس از آغاز اسلام، حیات عقلی در جامعه به مرحله‌ای از رشد رسید که نخستین فیلسوف مشهور مسلمان (کندی) ظهور کرد.
 (۴) حیات عقلی به واسطه تقدم بر حیات علمی و حیات فلسفی، بر آن‌ها اثرگذار است؛ اما نسبت به حیات علمی و حیات فلسفی اثرپذیر نیست.
 ۱۹۲- با توجه به وقایع سده‌های ابتدایی در جهان اسلام، کدام گروه از عبارت‌های زیر، هر دو نادرست هستند؟

- (الف) در نتیجه حیات عقلی، حرکت مسلمانان به سوی شاخه‌های مختلف علوم تجربی و غیرتجربی شکل گرفت.
 (ب) حیات عقلی از آن‌جا که توسط پیامبر اسلام (ص) پایه‌گذاری شده، شرط لازم و کافی برای رشد فلسفه می‌باشد.
 (ج) فراهم شدن فرصت اندیشه‌ورزی برای مردم، علت به کارگیری روش‌های خاص و بدیع در ایجاد حیات عقلی بود.
 (د) در قرن اول هجری، دانشمندانی ظهور کردند که با روش عقلی، در مسائل اعتقادی به بحث و گفت‌وگو می‌پرداختند.

(۱) ب - ج (۲) الف - د (۳) الف - ب (۴) ج - د

۱۹۳- درباره نهضت ترجمه متون می‌توان گفت

- (۱) کمک شایانی به شکل‌گیری حیات عقلی در جهان اسلام کرد.
 (۲) در نتیجه آن، کتب مختلفی به زبان‌های گوناگون ترجمه شد.
 (۳) تمرکز این نهضت بر دانش فلسفه، سبب رشد این علم شد.
 (۴) در آغاز ظهور دین اسلام، اثری از این نهضت وجود نداشت.

۱۹۴- کدام تفسیر فلسفی، منطبق با بیت «هر آن‌کس ز دانش برد توشه‌ای / جهانی است بنشسته در گوشه‌ای» است؟

- (۱) ویژگی اصلی حکمت مشاء، استدلالی بودن می‌باشد که منطبق با روش پایه‌گذاری شده توسط ارسطو است.
 (۲) پس از کسب حکمت در فلسفه مشاء، انسان مستعد رسیدن به سعادت نهایی، به اندازه طاقت بشری می‌گردد.
 (۳) در حکمت مشاء، وجود به نحوی درک می‌شود که برای فیلسوف به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌گردد.
 (۴) علم، یکی از کمالات نفس می‌باشد و فلسفه نیز به عنوان یک دانش، می‌تواند انسان را به کمال و سعادت نهایی برساند.

۱۹۵- با توجه به فلسفه سیاسی فارابی، کدام عبارت درست نیست؟

- (۱) داشتن زندگی اجتماعی جهت رسیدن به سعادت و کمال برای انسان‌ها، لازم است.
 (۲) گرایش و میل به اجتماع در میان انسان‌ها، امری غیراکتسابی و کاملاً انتسابی است.
 (۳) در مدینه جاهله، مردم هدف مشخصی دارند و برای رسیدن به آن تلاش می‌کنند.
 (۴) در مدینه فاضله، تفاوتی میان افراد وجود ندارد و همه مردم با یک‌دیگر برابر هستند.

۱۹۶- براساس طبیعت‌شناسی ابن‌سینا، کدام گزاره قابل پذیرش است؟

- (۱) مقصد عالم طبیعت در رسیدن به جهان ماوراءالطبیعه و عبور از ظاهر پدیده‌ها است.
 (۲) هر موجودی دارای طبع خاصی است که براساس حرکات آن موجود شکل می‌گیرد.
 (۳) نظام احسن طبیعت به نحوی است که درباره بدی‌های ظاهری می‌توان داوری کرد.
 (۴) طبیعت هر شیء به سوی کمال حرکت می‌کند؛ پس نظام طبیعت، نظام احسن است.

۱۹۷- کدام گزاره از ویژگی‌های عالم طبیعت از نظر ابن‌سینا است؟

- (۱) دارای دو مرتبه مادی و غیرمادی است.
 (۲) طبع ذاتی مستقل از اجزای خود دارد.
 (۳) حرکت و شدن در جهان طبیعت راه ندارد.
 (۴) ذات هر موجودی از آن تشکیل شده است.

- (۱) سهروردی به جای بحث از «وجود»، مباحث فلسفی خود را پیرامون «نور» تنظیم می‌کند.
- (۲) سهروردی شیوه رایج میان فیلسوفان مشائی را برای کسب معرفت فلسفی کافی نمی‌داند.
- (۳) شیخ اشراق از میراث ایرانیان پیش از باستان و فلسفه نور در تأسیس حکمت اشراق بهره می‌برد.
- (۴) در فلسفه سهروردی، به جای استدلال عقلی از شهود و سلوک معنوی استفاده شده است.

۱۹۹- کدام گزینه مطابق با هستی‌شناسی سهروردی است؟

- (۱) اولین نتیجه اشراق نور توسط خداوند، متجلی شدن همه موجودات و اختلاف آن‌ها در اصل نورانیت است.
- (۲) خداوند علت ایجاد جهان هستی است؛ اما درجات مختلف نور، علت بقای موجودات این جهان، محسوب می‌شوند.
- (۳) مغرب کامل در جغرافیای عرفانی سهروردی، جایی است که هیچ چیزی در آن وجود خارجی ندارد و در حکم معدوم است.
- (۴) در جغرافیای عرفانی سهروردی، نور و ظلمت، دو موجود مستقل بوده که با یک‌دیگر ترکیب شده و مغرب وسطی را پدید می‌آورند.

۲۰- حکیم متأله از نظر شیخ اشراق، چه کسی است؟

- (۱) شخصی است که به شیوه مشائیان اکتفا نکرده و از آن فراتر رفته است؛ پس شخصی هم‌چون فارابی، نمی‌تواند حکیم متأله باشد.
- (۲) عارفی است که با تکیه بر سلوک معنوی و شهود قلبی، حقایق را به چشم دل مشاهده کرده و به هر چیزی، علم بی‌واسطه دارد.
- (۳) فیلسوفی است که به صور برهانی مسلط بوده و در استدلال عقلی و شیوه‌های برهان تسلط دارد و به مقام استادی رسیده است.
- (۴) شخصی است که همواره ریاست واقعی جامعه را بر عهده دارد و در ظاهر مستولی بوده و جامعه از برکت او، نورانی و درخشان است.

منطق

۲۰- به ترتیب وقتی موضوع مقدمه اول و محمول مقدمه دوم قیاس اقترانی، در نتیجه قیاس حذف شده باشد، آن قیاس حتماً شکل و اگر فقط موضوع مقدمه دوم در نتیجه حاضر باشد، آن قیاس قطعاً شکل خواهد بود.

- (۱) دوم یا سوم - چهارم (۲) چهارم - اول یا دوم (۳) چهارم - دوم یا چهارم (۴) سوم - چهارم یا سوم

۲۰- نتیجه موجبه جزئیه از کدام شکل «قیاس اقترانی معتبر» می‌تواند به دست آید؟

- (۱) از شکل‌های اول و سوم (۲) فقط شکل‌های سوم و چهارم

- (۳) فقط از شکل‌های اول و چهارم (۴) از هر چهار شکل

۲۰- اگر بدانیم که «هیچ الف ب نیست» و «هر الف ج است»، می‌توانیم نتیجه بگیریم که

- (۱) بعضی ج ب نیست. (۲) بعضی ج الف نیست. (۳) بعضی ب ج نیست. (۴) بعضی الف ج نیست.

۲۰- اگر نتیجه یک قیاس اقترانی معتبر شکل سوم، سالبه باشد،

- (۱) حتماً مقدمه اول، یک قضیه سالبه خواهد بود. (۲) حتماً مقدمه اول، یک قضیه کلیه خواهد بود.

- (۳) محمول در مقدمه اول، علامت مثبت خواهد داشت. (۴) حتماً مقدمه دوم، سالبه خواهد بود.

۲۰- کدام گزینه درباره استدلال زیر، مطلب درستی را بیان می‌کند؟

«هشت دو برابر عدد چهار است. هر عدد چهار، دو برابر عدد دو است؛ ∴ هشت دو برابر عدد دو است.»

- (۱) مغالطه عدم تکرار حد وسط از لحاظ لفظ روی داده است. (۲) در این استدلال، کلیه شرایط یک قیاس معتبر رعایت شده است.

- (۳) مغالطه عدم تکرار حد وسط از لحاظ معنا روی داده است. (۴) نتیجه نادرست، ناشی از روی دادن یک مغالطه غیرلفظی است.

۲۰- در قیاسی نامعتبر زیر، اگر به جای مقدمه از آن استفاده کنیم، استدلال ما معتبر خواهد شد.

«مقدمه اول: هر الف ب است. مقدمه دوم: هر ج ب است.»

- (۱) اول - عکس مستوی (۲) دوم - متداخل (۳) اول - نقیض (۴) دوم - نقیض متضاد

۲۰- قیاس اقترانی معتبر متشکل از «مقدمه اول: موجبه کلیه» و «مقدمه دوم: سالبه کلیه» در شکل دوم و چهارم به ترتیب چه نتایج اولیه‌ای خواهند داشت؟

- (۱) سالبه کلیه - سالبه کلیه (۲) سالبه کلیه - سالبه جزئیه

- (۳) موجبه جزئیه - سالبه جزئیه (۴) سالبه جزئیه - سالبه کلیه

یکی از مقدمات و نتیجه قیاس معتبری به ترتیب «بعضی ب الف است» و «بعضی الف ج نیست» می‌باشد، مقدمه دیگر این قیاس کدام است؟

- (۱) بعضی ج ب نیست. (۲) هر ج ب است. (۳) هیچ ج الف نیست. (۴) هیچ ب ج نیست.

نتیجه کدام یک از قیاس‌های معتبر زیر، دارای متضاد خواهد بود؟

- (۱) بعضی الف ب است. (۲) هر ب الف است. (۳) هر الف ب است. (۴) هیچ ب الف نیست.

- (۱) هیچ ج الف نیست. (۲) هر ب ج است. (۳) هیچ الف ج نیست. (۴) هیچ ب ج است.

گر نتیجه یک قیاس اقترانی شکل چهارم معتبر، جزئیه باشد، آن‌گاه

- (۱) ممکن است هر دو مقدمه کلی باشند. (۲) قطعاً یکی از مقدمات جزئیه است.

- (۳) حتماً حد وسط در دو مقدمه علامت مثبت دارد. (۴) قطعاً مقدمه دوم کلیه است.

۲۱۱- کدام عبارت درست است؟

- (۱) تلاش برای دستیابی به شناختی صحیح و جامع از حقیقت انسان بدون شناخت و تأمل در نظرات مختلف و گاه متضاد فلاسفه ناممکن است.
- (۲) ارسطو علاوه بر انتقاد زیاد از آرای افلاطون دربارهٔ انسان و بی‌معنا توصیف کردن آن‌ها، معتقد بود نفس انسان در هنگام تولد، حالت بالقوه دارد.
- (۳) بخش ریشه‌ای فلسفه دربارهٔ مسائل مهم و بنیادین مربوط به انسان، از قبیل چیستی انسان، ویژگی‌های متمایز وی و هویت انسانی است.
- (۴) مقایسه و ارزیابی دیدگاه‌های فیلسوفان دورهٔ جدید اروپا، نشان می‌دهد دربارهٔ حقیقت انسان دو دیدگاه متضاد و مقابل یک‌دیگر مطرح شده است.

۲۱۲- در پاسخ به این پرسش که «حقیقت برتر انسان چیست؟» کدام عبارت درست است؟

- (۱) از نظر افلاطون، حقیقت برتر انسان، نفس است که به طور خاص دارای خرد و جزئی از عقل است.
- (۲) دکارت همانند همهٔ فیلسوفان دورهٔ جدید اروپا، حقیقت برتر انسان را همان من یا نفس می‌داند.
- (۳) با توجه به دیدگاه ماتریالیست‌هایی چون مارکس، نمی‌توان از حقیقت برتر و فراتر از بدن سخن گفت.
- (۴) توماس هابز، حقیقت برتر انسان را همان بُعد ماورای بدن انسان یعنی ذهن انسان می‌داند.

۲۱۳- کدام گزینه از مهم‌ترین اصول مشترک عموم خردگرایان به ویژه دکارت و کانت است؟

- (۱) اثبات حقیقت نفسانی انسان از هر راه و روش و استدلالی میسر است.
- (۲) حالات نفسانی ما از قبیل غم و اندوه، نتیجهٔ تعامل نفس و بدن است.
- (۳) اختیار و ارادهٔ آزاد ویژگی حقیقت روحانی برتر انسان به شمار می‌رود.
- (۴) بدن شبیه هیچ‌چیز نیست، زیرا تابع قوانین فیزیکی است و آزاد نیست.

۲۱۴- مهم‌ترین اشکال فلسفهٔ دکارت در انسان‌شناسی فلسفی که در آرای مارکس و هابز وجود نداشت، کدام است؟

- (۱) تبیین دشواری اتصال و اتحاد نفس با بدن
- (۲) تلقی کردن ذهن به عنوان یک ماشین پیچیدهٔ مادی
- (۳) بحث از نفس به عنوان جوهری غیر از بدن
- (۴) در نظر گرفتن ذهن به عنوان سلسلهٔ اعصاب انسان

۲۱۵- این سخن که «برخی از موجودات زنده، در روند تأمین نیازهای اساسی خود ناچار از پذیرش حقوق دیگر افراد شده‌اند» نتیجهٔ پذیرش کدام دیدگاه فلسفی است؟

- (۱) انسان دارای نوعی شعور ویژه است که براساس آن رفتار می‌کند.
- (۲) انسان به‌جز پیچیدگی بیشتر، تفاوت حقیقی با سایر حیوانات ندارد.
- (۳) انسان تابع اصول مطلق اخلاقی بوده و ملزم به رعایت آن‌ها است.
- (۴) پذیرش حقوق افراد به صورت طبیعی و غریزی در انسان وجود دارد.

۲۱۶- کدام عبارت با نظرات بسیاری از متفکرین و فلاسفهٔ مشهور مسلمان دربارهٔ انسان سازگاری بیشتری دارد؟

- (۱) محدود کردن انسان به یک موجود صرفاً مادی و زمینی با ویژگی‌هایی متعالی و ارزشمند وی مانند آزادگی، کرامت انسانی و نوع‌دوستی در تناقض است.
- (۲) روح انسان از جنس مجردات است و مقدم بر بدن، در عالمی غیر از این عالم از وجودی مستقل برخوردار بوده و بعد از آن در قفس بدن گرفتار شده است.
- (۳) شهود مراتب برتر و مجرد هستی به روشنی نشان می‌دهد که روح استعداد کسب علم از طریق تفکر را دارد؛ زیرا چنین شهودی در توان بدن مادی نیست.
- (۴) روح انسان به علت تجردی که دارد، می‌تواند با واسطه، اموری از قبیل اخلاق، عشق، دوستی، نفرت، پرستش و معنویت را دریابد و آن‌ها را در خود پدید آورد.

۲۱۷- کدام گزینه، دیدگاه تمثیلی و مشترک ابن‌سینا و سهروردی در مورد نفس را به نحو مناسب ترسیم می‌کند؟

- (۱) جنبهٔ نورانی وجود نفس و اتصال آن با عالم شرق
- (۲) اشتیاق نفس به بازگشت به جایگاه اصلی خویش
- (۳) تعلق داشتن قوهٔ نطق و قابلیت حیات برای نفس انسان
- (۴) تفکیک دو جوهر مستقل مادی و مجرد از ذات انسان

۲۱۸- کدام عبارت، انسان‌شناسی سهروردی را به درستی توصیف نمی‌کند؟

- (۱) چون سهروردی در انسان‌شناسی خود از آموزه‌های عرفانی بهره برده است، لذا نفس انسانی را جنبهٔ نورانی وجود و حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند.
- (۲) سهروردی در تبیین انسان‌شناسی خود، از روش ابن‌سینا فاصله گرفته است؛ زیرا وی به جای مفهوم «وجود» بیشتر از مفهوم «نور» استفاده کرده است.
- (۳) از نظر سهروردی، رؤیت بهتر حقایق هستی و کسب شایستگی و لیاقت بیشتر برای طی کردن مسیر کمال، مشروط به کسب نورانیت بیشتر نفس است.
- (۴) سهروردی با بهره‌مندی از الهامات و اشرافات معنوی و بدون توجه به زبان فلسفه و استدلال کوشید دربارهٔ انسان، افق‌های تازه‌ای بگشاید و راهی نو آغاز کند.

۲۱۹- کدام عبارت درست است؟

- (۱) تأثیرپذیری ملاصدرا از آموزه‌های دینی اسلام و عرفان سبب شد وی در تبیین حقیقت انسانی، متفاوت با برخی از فلاسفهٔ دورهٔ جدید اروپا عمل کند.
- (۲) ابهاماتی در سخنان ملاصدرا در باب ارتباط روح و بدن وجود دارد و بنابراین به طور صریح نمی‌توان گفت که وی به ترکیب انضمامی آن دو قائل است.
- (۳) به باور ملاصدرا، ویژگی خاص انسان، این است که از پیچیدگی بسیار زیادی برخوردار است و فلاسفهٔ قبل از وی این موضوع را اصلاً درک نکرده بودند.
- (۴) آن‌چه در فلسفهٔ انسان‌شناسی ابن‌سینا در مورد حقیقت انسان و اختلاف و تمایز بین روح و بدن پذیرفته شده بود، در فلسفهٔ ملاصدرا مردود شناخته شد.

۲۲۰- کدام عبارت نتیجهٔ دیدگاه ملاصدرا در انسان‌شناسی فلسفی وی است؟

- (۱) چون ظرفیت و استعداد روح انسان بی‌نهایت است، لذا انسان حتماً به هر کمال ممکن دست می‌یابد.
- (۲) روح هر کسی در طول عمرش و به کمک افعال، گزینش‌ها و شیوهٔ زندگی او به تدریج ساخته می‌شود.
- (۳) هر کس دارای نفسی ثابت است که همواره به یک صورت باقی است ولی حالات و صفات آن متغیرند.
- (۴) هویت انسان دستخوش تغییر و تحول نمی‌شود و انسان با ایمان و عمل مسیر تکاملی را طی می‌کند.

۲۲۱- کدام گزینه پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) کدام گزینه از مصادیق رشد اقتصادی است؟

(ب) کدام مورد در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود؟

(ج) یک منشأ رشد اقتصادی است.

(۱) الف: افزایش مراکز تولیدی ب: تعمیر مبلمان همسایگان با قیمتی کم تر ج: سرانه تولید خالص داخلی

(۲) الف: افزایش سطح بهداشت عمومی ب: تولید دوغ سنتی و فروش آن توسط خود شخص ج: آموزش نیروی انسانی

(۳) الف: افزایش سطح بهداشت عمومی ب: تعمیر جاروبرقی با تخفیف ویژه ج: سرانه تولید خالص داخلی

(۴) الف: افزایش مراکز تولیدی ب: کاشت و برداشت سبزی جهت مصرف خانگی ج: آموزش نیروی انسانی

۲۲۲- کدام گزینه پاسخ درست سؤالات زیر است؟

(الف) کدام مفهوم به معنای افزایش تولید است و آن، مفهومی است.

(ب) در اقتصاد گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش چه چیزی معادل در نظر می‌گیرند؟

(ج) فعالیت شرکت خودروسازی پژو در سال‌های قبل در ایران در محاسبه در نظر گرفته شده است.

(۱) الف: رشد - کمی ب: درآمد ج: تولید ناخالص داخلی (۲) الف: پیشرفت - کیفی ب: درآمد ج: تولید ناخالص ملی

(۳) الف: رشد - کیفی ب: تولید ج: تولید ناخالص ملی (۴) الف: پیشرفت - کمی ب: تولید ج: تولید ناخالص داخلی

۲۲۳- مطابق جدول فرضی زیر که در رابطه با یک کشور است، تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۲۰۰۲ و تولید ناخالص داخلی واقعی در سال

۲۰۰۱ در این کشور به ترتیب چقدر است؟

سال	کالای (الف)		کالای (ب)	
	مقدار (q)	قیمت (p)	مقدار (q)	قیمت (p)
۲۰۰۰	۱۰۰۰	۲۰۰۰ تومان	۴۰۰	۱۰,۰۰۰ تومان
۲۰۰۱	۱۱۰۰	۲۵۰۰ تومان	۵۰۰	۱۱,۰۰۰ تومان
۲۰۰۲	۱۲۰۰	۳۰۰۰ تومان	۶۰۰	۱۲,۰۰۰ تومان

(۱) ۸,۴۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ (۲) ۸,۴۰۰,۰۰۰ - ۷,۲۰۰,۰۰۰

(۳) ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ - ۸,۴۰۰,۰۰۰ (۴) ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ - ۷,۲۰۰,۰۰۰

۲- پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر، در کدام گزینه مطرح شده است؟

(الف) هرگاه درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نباشد، اقتصاددانان چه راه‌حلی را ارائه می‌دهند؟

(ب) جزء اول و سوم کدام گزینه مبتنی مؤلفه‌هایی است که در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شود؟

(ج) منظور از تولید ملی چیست؟

(۱) الف: محاسبه اختلاف هزینه‌ای برای به دست آوردن اختلاف درآمدی ب: نرخ باروری - افزایش سطح زیر کشت - شاخص‌های پایداری محیطی ج: مجموع تولید همه کالاها و خدمات نهایی تولیدشده توسط مردم یک کشور چه در داخل و چه در خارج مد نظر است.

(۲) الف: محاسبه شاخص توسعه انسانی به جای محاسبه رشد اقتصادی ب: میانگین سال‌های تحصیل - به کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر - سرمایه‌گذاری بیشتر ج: مجموع تولید یک کشور در داخل مرز که توسط مردم یک کشور تولید شده حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌ها باشد.

(۳) الف: محاسبه شاخص توسعه انسانی به جای محاسبه رشد اقتصادی ب: میانگین سال‌های تحصیل - به کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر - سرمایه‌گذاری بیشتر ج: مجموع تولید همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده توسط مردم یک کشور چه در داخل و چه در خارج مد نظر است.

(۴) الف: محاسبه اختلاف هزینه‌ای برای به دست آوردن اختلاف درآمدی ب: نرخ باروری - افزایش سطح زیر کشت - شاخص‌های پایداری محیطی ج: مجموع تولید یک کشور در داخل مرز که توسط مردم یک کشور تولید شده حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌ها باشد.

مندرجات جدول زیر مربوط به اطلاعات استخراجی از درآمدی است که توسط افراد جامعه کسب شده است:

(الف) میزان درآمد داخلی این کشور چند میلیارد ریال است؟

(ب) سرانه درآمد داخلی این کشور چند ریال است؟

اقلام درآمدی	مبلغ
درآمد مشاغل آزاد	۳۶۰۰ میلیارد ریال
درآمد صاحبان املاک و مستغلات	۱۲۰ میلیارد ریال
درآمد کشور از خدمات	۲۰ درصد درآمد مشاغل آزاد
مجموع سایر درآمدهای مردم	۱۵۰۰ میلیارد ریال
جمعیت کشور	۳۰ میلیون نفر

الف: ۵۹۴۰ ب: ۱۸۹,۰۰۰ (۲) الف: ۵۴۹۰ ب: ۱۸۹,۰۰۰ (۳) الف: ۵۴۹۰ ب: ۱۹۸,۰۰۰ (۴) الف: ۵۹۴۰ ب: ۱۹۸,۰۰۰

۲۲۶- کدام یک از گزینه‌های زیر جزء مراحل بودجه‌بندی نیست؟

- (۱) کاهش هزینه‌های ضروری و شناسایی فرصت‌ها
(۲) فهرست هزینه‌های متغیر و ثابت
(۳) مقایسه مجموع درآمدها و هزینه‌ها
(۴) مشخص کردن درآمد ماهیانه از هر منبع

۲۲۷- کدام گزینه از نتایج پرداخت خمس نیست؟

- (۱) موجب گسترش عدالت اقتصادی در جامعه می‌شود.
(۲) سبب رونق و برکت در کسب و کار عموم افراد جامعه می‌شود.
(۳) موجبات توزیع مجدد ثروت را میسر می‌کند.
(۴) مورد استفاده کسانی قرار می‌گیرد که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند.

۲۲۸- با توجه به جدول توزیع درآمد در دو کشور H و F به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف) شاخص توزیع درآمد در کشور H و F چقدر است؟ (به ترتیب از راست به چپ)

ب) در کدام کشور، وضعیت رفاهی جامعه نامناسب‌تر است؟

کشور	۱۰ درصد اول جامعه	۱۰ درصد آخر جامعه
H	۴ درصد	۸ برابر سهم دهک اول کشور F
F	۲/۵ درصد	۳۰ درصد

(۱) الف: ۵ - ۱۲ ب: کشور H (۲) الف: ۱۲ - ۵ ب: کشور F (۳) الف: ۵ - ۱۲ ب: کشور F (۴) الف: ۱۲ - ۵ ب: کشور H

۲۲۹- چه مواردی در جدول تفکیک‌شده هزینه‌های دوره‌ای لحاظ می‌شود؟

- (۱) حداکثر مبلغ قابل هزینه - بازه زمانی مورد محاسبه
(۲) حداکثر مبلغ قابل هزینه - ضروری و یا غیرضروری بودن
(۳) نوع هزینه - قابل پیش‌بینی بودن یا نبودن
(۴) مقدار هزینه - میزان درآمد خانواده

۲۳۰- آقای «الف» در انتهای سال مالی خود ۳,۵۰۰,۰۰۰ تومان خمس پرداخت کرده است. اگر میزان درآمد باقی‌مانده ایشان ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان

باشد، آن‌گاه مجموع درآمد باقی‌مانده فرد، به همراه ارزش اقلام خریداری‌شده اما مصرف‌نشده، چقدر است؟

- (۱) ۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان (۲) ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۳) ۱۷,۵۰۰,۰۰۰ تومان (۴) ۱۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۲/۰۳

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۴) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۱۹۰	مدت پاسخگویی: ۲۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی		تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	ریاضیات	ریاضی و آمار ۳	۱۵	۱	۱۵	۳۵ دقیقه
		ریاضی و آمار ۱	۱۰	۱۶	۲۵	
		ریاضی و آمار ۲	۱۰	۲۶	۳۵	
۲	علوم و فنون ادبی	علوم و فنون ادبی ۳	۱۵	۳۶	۵۰	۲۵ دقیقه
		علوم و فنون ادبی ۱	۱۰	۵۱	۶۰	
		علوم و فنون ادبی ۲	۱۰	۶۱	۷۰	
۳	جامعه‌شناسی	جامعه‌شناسی ۳	۱۰	۷۱	۸۰	۳۰ دقیقه
		جامعه‌شناسی ۱	۱۰	۸۱	۹۰	
		جامعه‌شناسی ۲	۱۰	۹۱	۱۰۰	
۴	روان‌شناسی		۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰ دقیقه
۵	زبان عربی (اختصاصی)		۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۶	تاریخ	تاریخ ۳	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
		تاریخ ۱	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
		تاریخ ۲	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	
۷	جغرافیا	جغرافیا ۳	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
		جغرافیای ایران	۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
		جغرافیا ۲	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	
۸	فلسفه و منطق	فلسفه ۲	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۳۰ دقیقه
		منطق	۱۰	۲۰۱	۲۱۰	
		فلسفه ۱	۱۰	۲۱۱	۲۲۰	
۹	اقتصاد		۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

$$r^{2+1} = \frac{18}{\frac{1}{9}} = 18 \Rightarrow r^2 = 2 \Rightarrow r = \pm \sqrt{2}$$

$\Rightarrow$ پنج جمله اول دنباله: $\frac{2}{9}, \frac{2}{3}, 2, 6, 18$

حاصل ضرب سه عدد وسط $= \frac{2}{9} \times 2 \times 6 = 8$

۱ ۸

$$a_5 = 18a_1 \Rightarrow ar^4 = 18a \xrightarrow{+a} r^4 = 18 \Rightarrow r = 2$$

$$a_5 = ar^4 = a \times 2^4 = 16a = 24 \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

$$S_5 = a \times \frac{1-r^5}{1-r} = \frac{3}{2} \times \frac{1-2^5}{1-2} = \frac{3}{2} \times 31 = 46.5$$

۳ ۹

$$a = 3, r = -2$$

$$S_n = a \times \frac{1-r^n}{1-r} = 3 \times \frac{1-(-2)^n}{1-(-2)} = 1-(-2)^n = -1023$$

$$\Rightarrow (-2)^n = 1024 = (-2)^{10} \Rightarrow n = 10$$

نکته: در صورتی که n عدد خیلی بزرگی شود، مجموع

بی شمار جملات دنباله هندسی که $0 < r < 1$ باشد، برابر $S_n = \frac{a_1}{1-r}$ است.

$$S_n = \frac{27}{1-(\frac{1}{2})} = \frac{27}{\frac{1}{2}} = 54$$

توان ها یک دنباله هندسی با جمله اول $a = \frac{1}{3}$ و

نسبت مشترک $r = \frac{1}{2}$ تشکیل می دهند. هم چنین تعداد جملات برابر 7 است. زیرا:

$$a_n = ar^{n-1} = \frac{1}{3} \times (\frac{1}{2})^{n-1} = \frac{1}{192} \Rightarrow (\frac{1}{2})^{n-1} = \frac{1}{64} = (\frac{1}{2})^6$$

$$\Rightarrow n-1=6 \Rightarrow n=7$$

حال مجموع 7 جمله اول این دنباله برابر است با:

$$\frac{1}{3} + \frac{1}{6} + \frac{1}{12} + \dots + \frac{1}{192} = \frac{1}{3} \times \frac{1-(\frac{1}{2})^7}{1-\frac{1}{2}} = \frac{1}{3} \times \frac{127}{1} = \frac{127}{3}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{3} \times \frac{1}{6} \times \frac{1}{12} \times \dots \times \frac{1}{192} = \frac{1}{3} \times \frac{1}{6} \times \frac{1}{12} \times \dots \times \frac{1}{192} = \frac{1}{5 \times 10 \times 20 \times \dots \times 192} = \frac{1}{2^{12} \times 3^5} = \frac{1}{2^{12} \times 3^5}$$

۳ ۱۲

$$a = \frac{2}{5}\sqrt{5^4} + 2\sqrt{2^2 \times 5} - \sqrt{5^2} - 2\sqrt{3^2 \times 5}$$

$$= \frac{2}{5} \times 5^2 + 4\sqrt{5} - \sqrt{5} - 6\sqrt{5} = -\sqrt{5}$$

$$\Rightarrow ab = (-\sqrt{5}) \times \sqrt{5} = -5$$

۱ ۱۳

$$\frac{\sqrt{3^6}}{3^6} \times \frac{9}{4} \times (\frac{3}{4})^{-2} = \frac{3^3}{3^6} \times \frac{9}{4} \times (\frac{4}{3})^2 = \frac{1}{3^3} \times \frac{3^2}{3^2} \times \frac{3^2}{3^2} = \frac{3^2 \times 3^2}{3^5 \times 3^2} = \frac{2}{3}$$

$$\begin{cases} a_5 = ar^4 = -\frac{1}{2} (*) \\ a_7 = ar^6 = \frac{1}{16} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \frac{a_7}{a_5} = \frac{ar^6}{ar^4} = r^2 \Rightarrow \frac{\frac{1}{16}}{-\frac{1}{2}} = -\frac{1}{8} = (-\frac{1}{2})^2 = r^2 \Rightarrow r = -\frac{1}{2}$$

$$(*) : a_5 = ar^4 = a(-\frac{1}{2})^4 = a(\frac{1}{16}) = -\frac{1}{2} \Rightarrow a = -\frac{1}{2} \times 16 = -8$$

$$\Rightarrow a_1 + a_2 + a_3 = 4 + 4(-\frac{1}{2})^1 + 4(-\frac{1}{2})^2 = 4 - 2 + 1 = 3$$

نکته: ضابطه بازگشتی دنباله هندسی با جمله اول a و

نسبت مشترک r به شکل $a_{n+1} = ra_n$ و $a_1 = a$ است.

بنابراین نسبت مشترک این دنباله هندسی برابر $r = -3$ است.

$$a_{12} = ar^{11} = \frac{2}{243} \times (-3)^{11} = \frac{2}{243} \times (-3^{11}) = -2 \times 3^6 = -1458$$

۱ ۳

$$\begin{cases} a_1 + a_2 = \frac{9}{2} \Rightarrow a + ar = a(1+r) = \frac{9}{2} (*) \\ a_4 + a_5 = 36 \Rightarrow ar^3 + ar^4 = ar^3(1+r) = 36 \end{cases}$$

$$\Rightarrow r^2 \times a(1+r) = r^2 \times (\frac{9}{2}) = 36 \Rightarrow r^2 = 8 \Rightarrow r = 2$$

$$(*) : a(1+r) = a(1+2) = 3a = \frac{9}{2} \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow a_7 = ar^6 = \frac{3}{2} \times 2^6 = 48$$

تعداد نیاکان یک شخص یک دنباله هندسی با جمله

عمومی $a_n = 2^n$ است. بنابراین تعداد نیاکان یک شخص در دوازده نسل قبلی

برابر $2^{12} = 4096$ است.

وقتی می گوید در هر دقیقه ۱۰ درصد وزنش از بین می رود،

یعنی در هر دقیقه $\frac{9}{10}$ از وزن قبلی باقی می ماند. بنابراین پس از گذشت شش

دقیقه وزن باقیمانده برابر است با:

$$15000 \times (\frac{9}{10})^6 = 15000 \times \frac{531}{10000} = 7965$$

هرگاه a، b و c سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند،

آن گاه $b^2 = ac$ است. (b را واسطه هندسی a و c می نامند).

$$(2\sqrt{3})^2 = (\sqrt{a}-2)(\sqrt{a}+2) \Rightarrow 12 = a-4 \Rightarrow a=16$$

$$r = \frac{2\sqrt{3}}{\sqrt{a}-2} = \frac{2\sqrt{3}}{\sqrt{16}-2} = \frac{2\sqrt{3}}{2} = \sqrt{3}$$

نکته: اگر n عدد را بین دو عدد a و b طوری قرار دهیم که

جملات دنباله شروع از a و ختم به b یک دنباله هندسی تشکیل دهند،

نسبت مشترک دنباله هندسی از رابطه $r^{n+1} = \frac{b}{a}$ به دست می آید.

۱۴ | ۲

۲۳ | ۱ قیمت در بازار اول ۵ عدد متوالی با میانگین ۸ هستند که انحراف معیار آن‌ها $\sqrt{2}$ است. حال انحراف معیار قیمت در بازار دوم را به دست می‌آوریم

$$\bar{x} = \frac{1+8+7+9+7}{5} = \frac{40}{5} = 8$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{(1-8)^2 + (8-8)^2 + (7-8)^2 + (9-8)^2 + (7-8)^2}{5}}$$

$$= \sqrt{\frac{4}{5}} = \frac{2}{\sqrt{5}}$$

با توجه به این که انحراف معیار در بازار اول بیشتر است، پراکندگی هم در این بازار بیشتر است. $(\sqrt{2} > \frac{2}{\sqrt{5}})$

۲۴ | ۳ داده‌های جدید ۲ برابر داده‌های قبل به علاوه ۳ هستند و واریانس آن‌ها 2^2 برابر واریانس داده‌های قبلی یعنی $4 \times 4 = 16$ است.

۲۵ | ۱ طبق کار در کلاس صفحه ۹۵ کتاب درسی، گزینه (۱) صحیح است.

$$f(x) = abx - 5ax^2 + 2b - 15x + 5x^2$$

$$= (5-5a)x^2 + (ab-15)x + 2b$$

$$f \text{ تابع ثابت است} \Rightarrow \begin{cases} 5-5a=0 \Rightarrow a=1 \\ ab-15=0 \xrightarrow{a=1} b-15=0 \Rightarrow b=15 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(x) = 2b = 30$$

۲۷ | ۱ چون $\frac{3}{4} < 1$ ، پس برای به دست آوردن مقدار $f(\frac{3}{4})$ از رابطه $\frac{x}{\sqrt{1-x}}$ استفاده می‌کنیم:

$$a = f(\frac{3}{4}) = \frac{\frac{3}{4}}{\sqrt{1-\frac{3}{4}}} = \frac{\frac{3}{4}}{\sqrt{\frac{1}{4}}} = \frac{\frac{3}{4}}{\frac{1}{2}} = \frac{3}{2}$$

$$\xrightarrow{a=\frac{3}{2}} f(a) = f(\frac{3}{2}) = 2(\frac{3}{2}) + 1 = 4$$

۲۸ | ۲ می‌دانیم در تابع همانی $f(x) = x$ است، بنابراین داریم:

$$f(x) = \frac{2x^2 + ax^2 + bx + c - 2}{2x^2 + 3x - 1} = x$$

$$\Rightarrow 2x^2 + ax^2 + bx + c - 2 = 2x^2 + 3x - x$$

$$\Rightarrow a=3, b=-1, c=2$$

$$\Rightarrow a+b+2c = 3-1+4 = 6$$

$$\text{همانی } f(x) \Rightarrow f(2x+1) = 2x+1$$

$$\Rightarrow g(x) = (2x+1) + x^2 - 4x - 7 = x^2 - x - 6 = 0$$

$$\Rightarrow (x-3)(x+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=3 \text{ قی} \\ x=-2 \text{ غی} \end{cases}$$

$$\sqrt{2}-1 > 0 \Rightarrow f(\sqrt{2}-1) = 1, \sqrt{2}-\sqrt{2} < 0 \Rightarrow f(\sqrt{2}-\sqrt{2}) = -1$$

$$\Rightarrow a = 2(1) - 2(-1) = 4$$

$$\Rightarrow \left[\frac{1-2a}{2} \right] = \left[\frac{1-8}{2} \right] = \left[\frac{-7}{2} \right] = [-4/5] = -5$$

$$(2^3)^5$$

$$2^{3 \times 5} = (2^3)^5 = 8^5 = 2^{15} \times 2^5$$

$$\Rightarrow 2^{15-9} = 2^6 \Rightarrow 6x-9=15 \Rightarrow x=4$$

$$(256)^{-\frac{1}{4}} = (2^8)^{-\frac{1}{4}} = 2^{8 \times (-\frac{1}{4})} = 2^{-2} = \frac{1}{2^2} = \frac{1}{4} = 0.25$$

۱۵ | ۲

$$V = 500\pi \Rightarrow \text{حجم کره} = 250\pi \Rightarrow \text{حجم نیم کره}$$

$$V = \frac{4}{3}\pi r^3 \Rightarrow 500\pi = \frac{4}{3}\pi r^3 \Rightarrow r^3 = 3 \times 125$$

$$\Rightarrow r = \sqrt[3]{3 \times 125} = 5\sqrt[3]{3} \Rightarrow \text{شعاع کره: } r = 5\sqrt[3]{3}$$

۱۶ | ۳ موارد «د» و «و» هر دو کمی نسبتی هستند، ولی کمی

فاصله‌ای بیان شده‌اند. (توجه داشته باشید که در هر دو مورد صفر به معنای نبود ویژگی است).

۱۷ | ۳ با توجه به این که مد داده‌ها برابر ۵ است، پس باید داشته باشیم:

$$\begin{cases} 2a-1=5 \Rightarrow a=3 \\ a+2b=5 \Rightarrow 3+2b=5 \Rightarrow b=1 \end{cases}$$

حال داده‌های دسته دوم را مرتب می‌کنیم:

$$1, 3, 5, 7, 8, 9, 9 \Rightarrow \text{میان} = 7$$

۱۸ | ۳

$$\bar{x} = \frac{(3 \times 18) + (a \times 20) + (2 \times 16) + (1 \times 16)}{3+a+2+1} = \frac{102+20a}{a+6} = 18$$

$$\Rightarrow 102+20a = 18a+108 \Rightarrow 2a=6 \Rightarrow a=3$$

۱۹ | ۴

$$\bar{x} = \frac{17+19+16+7+18+19}{6} = \frac{96}{6} = 16$$

$$\Rightarrow \text{میانگین جدید} = \frac{16+3}{5} = \frac{19}{5} = 3.8$$

۲۰ | ۲ وقتی واریانس تعدادی داده صفر است، یعنی همگی با هم

برابرند. بنابراین:

$$3a=2b+1=2c-1=9 \Rightarrow a=3, b=4, c=5$$

داده‌های جدید به شکل ۷, ۶, ۵, ۴, ۳ هستند. می‌دانیم واریانس ۵ عدد پشت سر هم برابر ۲ و انحراف معیار آن‌ها $\sqrt{2}$ است.

۲۱ | ۱ تقریباً ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله دو برابر انحراف معیار از

میانگین قرار می‌گیرند. واریانس داده‌ها ۲۵ است، پس انحراف معیار ۵ است. بنابراین ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله زیر هستند:

$$(72-10, 72+10) = (62, 82) \Rightarrow a=62, b=82$$

$$\Rightarrow \frac{b}{a} = \frac{82}{62} = \frac{41}{31}$$

۲۲ | ۲ ابتدا داده‌ها را مرتب می‌کنیم و چارک‌ها را مشخص می‌کنیم.

$$11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 24, 27, 29$$

$$Q_1 = 14/5 \quad Q_2 \quad Q_3 = 23$$

بنابراین میانگین داده‌های بزرگ‌تر از چارک اول و کوچک‌تر از چارک سوم برابر است با:

$$\bar{x} = \frac{15+16+17+20+21+22}{6} = \frac{111}{6} = 18.5$$

۳۱ ۳

$$a = f\left(\frac{2}{3}\right) = \left[\frac{2}{3}\right] - \frac{2}{3} = 1 - \frac{2}{3} = \frac{1}{3} \Rightarrow g(-6a) = g(2) = 2^2 = 4$$

۳۲ ۳

$$f(x) = \sqrt{(2x-1)^2} - \sqrt{(x-1)^2} = \left| \frac{2x-1}{+} \right| - \left| \frac{x-1}{+} \right|$$

$$= (2x-1) - (x-1) = x$$

توجه داشته باشید که با دانسته $x \geq 1$ ، هم $x-1$ و هم $2x-1$ هر دو مثبت هستند

۳۳ ۱

$$g(x) = c \Rightarrow g\left(-\frac{4}{3}\right) = c$$

$$f\left(-\frac{4}{3}\right) = \left[2\left(-\frac{4}{3}\right)\right] = \left[-\frac{8}{3}\right] = -3$$

$$(2f-g)\left(-\frac{4}{3}\right) = 2f\left(-\frac{4}{3}\right) - g\left(-\frac{4}{3}\right) = 2(-3) - c = -1 \Rightarrow c = -5$$

$$(f+g)(\sqrt{17}) = f(\sqrt{17}) + g(\sqrt{17}) = \left[2\sqrt{17}\right] + (-5) = 8 - 5 = 3$$

۳۴ ۴

$$g-f = \{(2, a-1), (-1, a+b-4)\} = \{(2, 5), (-1, 7)\}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a-1=5 \Rightarrow a=6 \\ a+b-4=7 \Rightarrow b=7 \end{cases} \Rightarrow a-b=6-5=1$$

۳۵ ۴ با توجه به نمودار ضریب قدرمطلق باید منفی باشد، پس گزینه‌های (۱) و (۲) حذف می‌شوند. همچنین نمودار گزینه (۳) محور y را در نقطه با عرض مثبت قطع می‌کند (زیرا $f(0)=1$) بنابراین گزینه (۳) هم حذف می‌شود، بنابراین گزینه (۴) صحیح است.

علوم و فنون ادبی

۳۶ ۲

«سنت‌شکنی‌ها در قالب شعر و موسیقی و قافیه» مربوط به

سطح ادبی شعر است.

۳۷ ۱

موارد نادرست (ب) و (ه) هستند.

بررسی موارد نادرست:

(ب) سطح زبانی (مورد «ب» مربوط به سطح زبانی شعر دوره انقلاب اسلامی است.)
(ه) سطح ادبی

۳۸ ۴

در شعر معاصر صور خیال تکرار تصاویر شاعران دوره قبل نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نماد: «خیزان» نماد مقاومت و ایستادگی. همچنین اشاره‌ای است به شهادت امام حسین (ع)، «هلهله» نماد شادی
(۲) در شعر نو مصراع‌ها برابر نیستند.
(۳) زبان شعر ساده و روان است.

۳۹ ۳

تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) مربوط به برخی شاعران پیش از

انقلاب اسلامی بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «ستاره‌های صبور - دشت شب - بدر نور - محراب عرش» نمونه‌هایی از آشنایی‌زدایی در این شعر هستند.
(۲) در شعر حماسه دفاع مقدس و جانبازی رزمندگان با مفاهیم عرفانی و دینی آمیخته است.
(۴) مفاهیم انتزاعی مانند «بدر نور و نماز عشق» و مفهوم کلی شعر، دفاع مقدس است.

۴۱ ۴ ایهام در سایر گزینه‌ها،

(۱) راستی: ۱- درستی، واقعاً ۲- راست فامنی

(۲) سودا: ۱- خرید و فروش ۲- عشق

(۳) دوش: ۱- دیشب ۲- شانه

۴۲ ۲ ایهام تناسب در سایر گزینه‌ها،

(۱) شکر: ۱- شیرینی ۲- معشوق خسرو که در این معنا با «خسرو و شیرین» تناسب دارد.

(۳) بوم: ۱- سرزمین ۲- جغد که در این معنا با «جغد» تناسب دارد.

(۴) عین: ۱- میان ۲- چشم که در این معنا با چشمه، دهن و لب تناسب دارد.

لب‌ها: ۱- کناره‌ها ۲- لب‌ها که با دهان تناسب دارد.

۴۳ ۱ بررسی اغراق در سایر گزینه‌ها،

(۲) تنگ بودن زمین برای دیوانگی ما

(۳) تنگ بودن آسمان برای روان‌های بی‌خبر

(۴) اندک بودن ستاره‌ها در برابر آتش جگر شاعر

۴۴ ۳ ایهام تناسب گزینه (۳):

«عشاق»:

۱- عاشقان

۲- دستگاهی در موسیقی که در این معنا با «نوا»، تناسب دارد.

«نوا»:

۱- صدا

۲- دستگاهی در موسیقی که در این معنا با «عشاق»، تناسب دارد.

۴۵ ۳ بررسی آرایه‌ها:

ایهام در بیت «د:» نگران ۱- مضطرب ۲- بیننده

ایهام تناسب در بیت «ج:» باز ۱- دوباره ۲- نام پرنده‌ای که در این معنا با عنقا تناسب دارد.

اغراق در بیت «الف:» اغراق در ضعف جسم

تشبیه در بیت «ه:» عقاب آرزو - باز هوا

تلمیح در بیت «ب:» اشاره به داستان‌های شاهنامه

۴۶ ۴ بررسی آرایه‌ها:

مجاز: «دست» مجاز از کارها و رفتار - «سر» مجاز از بخش بالای سبزه

کنایه: «خون دل خوردن» کنایه از غمگین بودن

واج‌آرایی: تکرار صامت «س»

اغراق: بزرگ‌نمایی در شدت غم و اندوه

جناس: بس، بس

۴۷ ۲ بررسی آرایه‌ها:

ایهام در بیت «ج:» دور از تو: ۱- از تو دور باد ۲- در فراق تو

اغراق در بیت «د:» بزرگ‌نمایی در شدت گریستن

ایهام تناسب در بیت «الف:» هزار: ۱- عدد هزار ۲- بلبل که در این معنا با بلبل و دستان‌سرا تناسب دارد.

۴۸ ۱

در شعر «ایهام و ایهام تناسب» وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) نماد: «لاله» نماد شهید و شهادت، «آتش» نماد جنگ

(۳) از ویژگی‌های فکری شعر انقلاب اسلامی «فرهنگ دفاع مقدس» و «مقام شهید و شهادت» در شعر وجود دارد.

(۴) وزن یک مصراع از شعر:

ب	پ	ش	جو	ش	ن	ا	تن	ب	ن	ش	و	ر	ف	ن
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
مفاعلاتن		مفاعلاتن		مفاعلاتن		مفاعلاتن		مفاعلاتن		مفاعلاتن		مفاعلاتن		مفاعلاتن

در رکن پایانی مصراع‌های دوم، سوم و چهارم «بدال» وجود دارد و (فع لن) به جای (فعلن) آمده است. معیار تعیین وزن شعر دو هجای کوتاه است.

۴۹ ۲ مفهوم گزینه (۲): غیرقابل درمان بودن درد عشق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: بی‌شماری غم عشق

۵۰ ۲

شخصیت توصیف‌شده در بیت سؤال و گزینه (۲) «امام خمینی (ره)» است.

۵۱ ۱ «استفاده از تشبیه حسی در توصیف پدیده‌ها» مربوط به

قلمرو ادبی است.

۵۲ ۲ با توجه به «ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی» پاسخ

گزینه (۲) است. در این بیت به مفاهیم «انتراعی و غیرحسی» اشاره شده که در شعر سبک خراسانی وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) از نظر زبانی ساده و از نظر فکری حسی و عینی و دارای روحیه شادی است.

(۳) از نظر زبانی ساده و از نظر فکری شعر پندآموز ساده و عملی و دستوری است.

(۴) از نظر زبانی دارای دو حرف اضافه برای یک متمم و از نظر فکری پندآموز و ساده است.

توجه: در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) آرایه‌های ادبی در حد اعتدال است.

۵۳ ۲ کتاب «تاریخ بهیقي» مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی است.

۵۴ ۳ سجع در سایر گزینه‌ها:

(۱) دلبر - زر - منظر

(۲) آسمان‌ها - جان‌ها - آن‌جا

(۴) فی‌الله - فناخواه - ماه

۵۵ ۳ سجع در این بیت «متوازی» و در سایر ابیات «مطرف» است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) فروشند - نهند

(۲) تاختم - پناهیدم

(۳) مشجر - مطیر

(۴) می‌دید - نمی‌گنجید

۵۶ ۲ شکل صحیح خط عروضی در سایر گزینه‌ها:

(۱)

م	حی	ط	شم	س	ک	شد	سو	ی	خی	ش	در	ر	خ	شاب
---	----	---	----	---	---	----	----	---	----	---	----	---	---	-----

(۳)

م	گ	را	ش	ها	ب	ثا	قب	م	د	دی	د	هد	خ	دا	را
---	---	----	---	----	---	----	----	---	---	----	---	----	---	----	----

نکته: هجای دوم از رکن اول باید با حذف همزه خوانده شود؛ (مگر آن: مَ ا گ ا ر ا ر ا)

(۴)

آ	ب	چش	مم	ک	ب	رو	مین	ن	ب	خا	ک	د	ر	توست
---	---	----	----	---	---	----	-----	---	---	----	---	---	---	------

۵۷ ۲ تقطیع هجایی بیت سؤال:

با	من	ب	گو	تا	کی	س	تی	مه	ری	ب	گو	ما	هی	ب	گو
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن	

تقطیع هجایی گزینه‌ها:

با	آن	ک	بس	نا	ز	نی	نی	با	جا	ن	عا	شق	پ	کی	نی
-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	-	U	-	-
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن	

(۲)

عا	شق	ک	جا	م	می	ک	شد	بر	یا	د	رو	ی	وی	ک	شد
-	-	U	-	-	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن	

(۳)

ای	دا	د	دل	پ	ج	دا	بی	تا	کی	ق	ری	ن	ج	فا	بی
-	-	U	-	U	U	-	-	-	-	U	-	U	-	U	-
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن	

(۴)

هر	گز	ن	دی	دی	مَز	ث	غی	رَز	مه	ز	با	نی
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن

۵۸ ۴ بررسی گزینه‌ها:

(۱) دو حرف اضافه برای یک متمم

(۲) سجع: پسته - پرده

(۳) قافیه و ردیف ساده - استفاده از تشبیه حسی - آرایه‌های ادبی در حد اعتدال

(۴) تقطیع هجایی بیت سؤال و گزینه (۴):

ج	ل	بَت	ب	پس	ت	آن	دَر	ص	ف	ت	م	هَر	ن	بی	نی
U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	U	U	U	-	-	U
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن	

ن	ر	سَد	ب	خا	طراس	ث	می	ک	پ	س	ت	مَن	دی	ن	ر	سَد
-	-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	U	-	-	U	-	U
مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن

۵۹ ۲ تصویر بیت سؤال «پاییز» و تصویر بیت گزینه (۲) بهار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) روح شادی و نشاط و خوش‌باشی در بیت غلبه دارد - شعر واقع‌گرا و توصیف آن طبیعی است. فکر و کلام آن ساده است.

(۳) ۱- سادگی زبان شعر ۲- کم بودن لغات عربی در مقایسه با دوره‌های بعد

۳- کهنه و مهجور بودن برخی واژه‌ها مانند (اقحوان)

(۴) سجع: مهرگان - خسروان - اقحوان

واج‌آرایی صامت: ر - ن

واج‌آرایی مصوت: الف

۷۱ (۳ الف) سیاست همانندسازی مدل رایج سیاست‌گذاری در دوره

مدرن بود.

(ب) همانندسازی، سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

(ج) در نسل‌کشی که یکی از روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی است، دیگری، شری است که باید ناپود شود.

۷۲ (۴) در مدل تکثرگرا گاهی بُعد فرهنگی هویت و تمایزات زبانی،

قومی، مذهبی و ... مورد تأکید قرار می‌گیرند و گاهی به بُعد سیاسی هویت توجه می‌شود و بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و فرصت سهیم شدن آن‌ها در قدرت سیاسی تأکید می‌شود و یا راهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی ارائه می‌گردد. گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی نیز در بُعد اجتماعی هویت مورد توجه قرار می‌گیرد.

۷۳ (۳ الف) رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری

به دلیل پیروی از الگوی تعارف و احترامی بود که اقوام مختلف در جهان اسلام برای یک‌دیگر قائل بودند.

(ب) سیاست هویت می‌تواند دو چهره پیدا کند: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود یا گروه‌های به حاشیه رانده‌شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند.

(ج) با شکل‌گیری دولت - ملت‌ها، ناسیونالیسم پیدا شد و هویت از منظر دولت - ملت‌ها و توسط آن‌ها تعریف شد.

۷۴ (۲) جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا

← الگوی تکثرگرا

اخراج و کشتار مسلمانان میانمار ← مدل همانندسازی

پاکسازی قومی در یوگوسلاوی سابق ← مدل همانندسازی

۷۵ (۴ الف) الگوی تعارف در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا

قرار می‌گیرد.

(ب) در اواخر قرن بیستم، هویت به جای قشربندی و کشمکش طبقاتی، محور ملی مباحثات فکری و سیاسی شد.

(ر) رویکرد انتقادی می‌خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی‌بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد.

در دیگچه همانندسازی، تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در اط با هم، یک فرهنگ مختلط می‌سازند.

۷ (۴ بررسی عبارت‌ها؛

و (ج) مدینه فاسقه

(ه) مدینه ضالّه

۰ چنه جاهله

۳ بررسی گزینه‌ها؛

ست - درست

ست (فارابی به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیت‌های اجتماعی و بررسی آن‌ها می‌پردازد). - درست

ت - نادرست (ابوعلی مسکویه کتاب تجارب‌الامم را با روش تبیینی در نگاشته تألیف کرد).

ست (رویکرد انتقادی به جامعه خود و دیگر جوامع دارد). - نادرست (به لی توجه داشت).

۷۸ (۲ بررسی عبارت‌ها؛ نادرست،

(ب) رویکرد وی انتقادی نیست.

(ج) در مطالعات خود به روش عقلی توجه چندانی نداشت و بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد.

۷۹ (۳ عقل انتقادی برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و

ارتباطات انسانی به کار می‌رود.

جامعه‌شناسی تفسیری برای معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی، از عقل تفسیری کمک می‌گیرد.

اصل انبساط و انقباض فلزات در علوم طبیعی به کمک عقل ابزاری (تجربی) درک می‌شوند.

۸۰ (۲ الف) در این جمله از عقل تجربی (ابزاری) مدد گرفته‌ایم.

(ب) ابن‌خلدون با تأییدپذیری از قرآن، به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود.

(ج) علم به نفس، علم توحید و علم به مبدأ و معاد، نافع‌ترین علوم هستند.

(د) گاهی عقل را در یک معنای عام به کار می‌برند که هرگونه تلاش ذهنی و فکری را شامل می‌شود که هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می‌کنند و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند.

۸۱ (۳ بررسی سایر گزینه‌ها؛

(۱) هر کدام از آن‌ها آثار هویتی متفاوت به دنبال می‌آورد.

(۲) این روابط گاهی در محدوده هنجارها و نمادها یا در شیوه‌های زندگی است.

(۴) اگر در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینه پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

۸۲ (۴ جهان اسلام در سده‌های نخستین رویارویی با جهان‌های

اجتماعی دیگر، با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل به آن‌ها پرداخت.

جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آن‌ها را نیزیرفت.

اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی‌که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

۸۳ (۱ بررسی عبارت‌ها؛ نادرست؛

الف) مسلمانان آثار نجوم را ترجمه ولی آثار تاریخی را رها کردند.

(ج) بسیاری از فرهنگ‌ها همانند مصر و ایران، نه یونان.

(ه) به عقاید و ارزش‌های دنیوی و سکولار روی آورد و هویت جدیدی پیدا کرد.

۸۴ (۱ اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر

شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.

جهان اجتماعی خودباخته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد.

خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را غریزدگی می‌نامند.

۸۵ (۲ بررسی گزینه‌ها؛

(۱) درست - نادرست - نادرست

(۲) درست - درست - درست

(۳) درست - درست - نادرست

(۴) درست - نادرست - درست

سکولاریسم به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید. بعضی متفکران از بحران معنویت در فرهنگ غرب با عناوین «افول سکولاریسم» و «پاسکولاریسم» یاد کردند.

۹۶ ۱ **فقاها و عدالت دو عنصر برتر در فرهنگ اسلامی هستند.**

دولت‌های کشورهای مسلمان به میزان دوری از سنت‌های دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند.

قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی و جاذبه‌های دنیوی کشورهای غربی، دولتمردان کشورهای اسلامی را مرعوب و شیفته فرهنگ غرب می‌ساخت و این مسئله، عزت و استقلال کشورهای اسلامی را تضعیف می‌کرد.

۹۷ ۳ **بررسی گزینه‌ها:**

۱) نادرست (توجه داشتند) - نادرست (احساس خطر نمی‌کردند)

۲) نادرست (ویژگی منورالفکران) - نادرست (ویژگی بیدارگران اسلامی)

۳) نادرست (به رسمیت می‌شناختند) - درست

۴) درست - درست

۹۸ ۴ **نشریه عروة الوثقی، نشریه‌ای درباره خودباوری مسلمانان و مبارزه با استعمار که سید جمال‌الدین اسدآبادی با همکاری محمد عبده در پاریس منتشر کرد.**

حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، اصلاحات امیرکبیر و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران است.

منورالفکران در ایران، اومانیزم را به آدمیت و روشنگری مدرن را به منورالفکری ترجمه کردند.

۹۹ ۲ **اقدامات آتاتورک ← کشف حجاب، تغییر خط عربی به لاتین، تبدیل مسجد ایاصوفیا به موزه، لغو تقویم هجری، پخش اذان به زبان ترکی، انتشار اسکناس با نماد پان ترکیسم**

آتاتورک در ترکیه، رضاخان در ایران و امان‌الله‌خان در افغانستان، سه نمونه از قدرت‌های سکولاری‌اند.

قدرت حاکمان سکولار در کشورهای مسلمان، ریشه در اعتقادات و پیشینه تاریخی این کشورها نداشت. قدرت آن‌ها وابسته به قدرت جهانی استعمار بود.

۱۰۰ ۱ **با فروپاشی بلوک شرق، جاذبه‌های روشنفکری چپ در سطح جهان از بین رفت و این جریان در کشورهای اسلامی نیز جاذبه خود را از دست داد و غرب‌گرایان این جوامع، دیگر بار به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند.**

حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود.

حرکت‌های اعتراض‌آمیز روشنفکران چپ کشورهای مسلمان، اغلب مورد حمایت بلوک شرق قرار گرفت.

روان‌شناسی

۱۰۱ ۴ **بررسی عبارت‌ها: نادرست:**

عبارت دوم ← انگیزش عاملی است که ما را به حرکت وامی‌دارد و به سوی رفتار معین سوق می‌دهد.

عبارت سوم به انگیزه بیرونی اشاره دارد، زیرا منبع لذت در خارج از فرد قرار دارد.

عبارت پنجم ← در انگیزه درونی، کاری که فرد انجام می‌دهد، با نیازهای فطری او مطابقت دارد و منبع آن در درون فرد قرار دارد.

۹۲ ۱ **بررسی عبارت‌ها: نادرست:**

الف) شناخت از راه عقل و تجربه تادیده گرفته می‌شد.

ج) در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

ه) هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد.

۹۳ ۲ **عبارت اول مربوط به بُعد «ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن» و عبارت‌های دوم، سوم و چهارم مربوط به بُعد «افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن» است.**

۹۴ ۳ **بررسی گزینه‌ها:**

۱) درست - درست - نادرست

۲) درست - درست - نادرست

۳) درست - درست - درست

۴) درست - نادرست - نادرست

حقیقی (فطری) می‌شود.

اگر جهان اجتماعی، فرهنگ خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند.

۸۷ ۲ **بررسی گزینه‌ها:**

۱) نادرست (بیش از هفت هزار سال) - درست

۲) درست - درست

۳) نادرست (پس از آشنایی با اسلام، عناصر مشترکه و اساطیری را کنار گذاشتند) - درست

۴) نادرست (به عنوان زبان سیاسی دربار ایران) - درست

۸۸ ۴ **جهان اسلام در حمله مغول، مهاجمان را درون خود، جذب و هضم کرد.**

در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود.

هویت فرهنگی هر جامعه بر مدار عقاید و ارزش‌های اجتماعی کلان آن شکل می‌گیرد.

۸۹ ۱ **بررسی عبارت‌ها: نادرست:**

ب) بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به یک خویشن صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود.

ج) جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد.

۹۰ ۳ **نهاد خانواده یکی از مهم‌ترین عوامل تمایز جامعه ما از جوامع غربی است.**

معیار خانواده مطلوب در ایران ← هویت تاریخی خانواده، هویت فطری خانواده

کارکرد خانواده ← انتقال فرهنگ، پرورش محبت و مودت میان انسان‌ها و جوامع، آموزش، فرزندآوری

۹۱ ۲ **جنگ‌ها و تقابل‌ها ← سیاسی (الف)**

معرفتی و معنوی ← فرهنگی (ب)

اقتصادی - زیست‌محیطی ← اقتصادی (ج)

فقر و غنا ← اجتماعی (د)

۹۲ ۱ **بررسی عبارت‌ها: نادرست:**

الف) شناخت از راه عقل و تجربه تادیده گرفته می‌شد.

ج) در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

ه) هنگامی آغاز شد که محدودیت‌های علمی دانش تجربی و وابستگی آن به معرفت‌های غیرتجربی و غیرحسی آشکار شد.

۹۳ ۲ **عبارت اول مربوط به بُعد «ناسازگاری ابعاد معرفتی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی آن» و عبارت‌های دوم، سوم و چهارم مربوط به بُعد «افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدرن» است.**

۹۴ ۳ **بررسی گزینه‌ها:**

۱) درست - درست - نادرست

۲) درست - درست - نادرست

۳) درست - درست - درست

۴) درست - نادرست - نادرست

۱۱۲ ۳ ترجمه کلمات مهم: قد یثقی: آشکار نموده است / فواسطه:

بزهش خود / القویته: عربی / یثقی: در برمی گیرد / المعزیه: عربی شده

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دوران تحصیل: بزهش خود: زبان فارسی: فارسی: آشکار کرد
(فارسی: آشکار کرده است: قد + ماضی: ماضی نقلی: فارسی: عربی: فارسی
عربی شده)

(۲) اثرپذیری: تأثیر: تبیین نمود (مانند گزینه (۱)) در: ضمیمه شده است
(در برمی گیرد)

(۳) زبان عربی: عربی: ضمیمه: است (مانند گزینه (۲)) عربی فارسی شده
(مانند گزینه (۱))

۱۱۳ ۲ ترجمه کلمات مهم: لن نستطیع: نخواهیم توانست / آیه لغة:

هیچ زبانی / لغات العالم: زبان‌های جهان

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «لن نستطیع» ترجمه نشده، نخواهیم یافت (که بیاییم، پس بی شک) زیرا

(۲) نمی‌توانیم (نخواهیم توانست: «لن + مضارع: مستقبل منفی» زبانی) هیچ
زبانی، «وجود» اضافی است، زبان‌ها در جهان (زبان‌های جهان)

(۳) زبانی (مانند گزینه (۲))، وجود (مانند گزینه (۳))، زبان‌های جهانی (مانند
گزینه (۲))

۱۱۴ ۱ ترجمه کلمات مهم: یکاذ: نزدیک است، چیزی نمانده / یؤدی

الی: به ... منجر شود

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) می‌باشد (چیزی نمانده که، از بین رفتن) اختلال

(۳) «یکاذ» ترجمه نشده، عدم تعادل (اختلال تعادل، میراندن) مرگ،
منجر شده (منجر می‌شود)

(۴) در پی داشته باشد (مانند گزینه (۲))، «التوازن» ترجمه نشده.

۱۱۵ ۴ ترجمه کلمات مهم: کَلَمًا: هر گاه، هر بار / تذکر: به یاد بیاور /

کِبَرُ خِیَانَةٍ: خیانت بزرگی است / اُنْ یُکَرِّر: تکرار کند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ذکر کن (به یاد بیاور، عجب خیانتی است) خیانت بزرگی است، تکرار
شود (تکرار کند: «یُکَرِّر» معلوم است)

(۲) وقتی (هر گاه، می‌خواستی) خواستی، یاد کن (مانند گزینه (۱))،
خیانت بزرگ این است (مانند گزینه (۱))

(۳) در حالی که (مانند گزینه (۲))، می‌خواستی (مانند گزینه (۲))، تکرار شود
(مانند گزینه (۱))

۱۱۶ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) آلوده کردن (آلوده شدن، تهدیدات) تهدیدکنندگان

(۳) حکایت شده (حکایت می‌شود)

(۴) دو آهو (آهوها) «الغزلان» جمع مکسر است، می‌گیرند (گرفته
می‌شود: «یَتَّخِذُ» مجهول است)

۱۱۷ ۳ قرار شد (تصمیم گرفت، مشاوری) کارشناسی

۱۱۸ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سامیجی (إشحنی، شحن) (رسید)

(۲) سامیج (إشحن، شحن) (مانند گزینه (۱))، عند (عبر)

(۳) الجوّال لك (جوّالک، عند) (مانند گزینه (۲))

۱۰۲ ۴ در هر سه گزینه (۱) (بی‌ارزشی)، (۲) (ناپایداری) و (۳)

(احساس ناامیدی) به عوامل فردی متأثر بر بلور اشاره دارد اما گزینه (۴) به تعقیب
شمن توسط دیگران اشاره دارد و صرف عوامل بیرونی متأثر بر بلور است.

۱۰۳ ۴ در هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۳) رفتار و بلور افراد ناهماهنگ

است یعنی شخص دارای دو شناخت همزمان و متضاد است، اما در گزینه (۴)
فرد به تفسیر رفتار خود برای رفع ناهماهنگی پرداخته است یعنی می‌داند
صرف مشروبات الکلی مضر است، لذا تصمیم به ترک آن‌ها گرفته است.

۱۰۴ ۱ عبارت اول: دشواری تکلیف: بیرونی، پایدار، غیرقابل

کنترل

عبارت دوم: برنامه‌ریزی: درونی، ناپایدار، قابل کنترل

عبارت سوم: دشواری تکلیف (شرایطی که تحت کنترل ما نیست) بیرونی، پایدار، غیرقابل کنترل

عبارت چهارم: نظم و انضباط: درونی، ناپایدار، قابل کنترل

۱۰۵ ۲ این که فائزه فکر می‌کند چه کار کند، چه کار نکند، تأثیری در

وضعیت او ندارد، باینگر درماندگی آموخته شده است یعنی وضعیتی که فرد
پایمادهای رفتار را مستقل از خود رفتار می‌داند و معتقد است که هیچ کاری از
دستش برنمی‌آید تا شرایط خود را تغییر دهد.

۱۰۶ ۴ هدف معین، فرد را از بیراهه رفتن و اتلاف منابع انرژی خود

مصون می‌دارد.

۱۰۷ ۲ هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، احساسی و آمادگی

برای عمل است.

۱۰۸ ۳ این موضوع که ستاره می‌خواهد خودش جسم را از چشمش

دربیاورد، اشاره به ادراک کنترل دارد؛ یعنی می‌خواهد اختیار کار را در دست
خودش بگیرد، به عبارت دیگر ستاره می‌خواهد محیط را در کنترل خود بگیرد.

۱۰۹ ۳ اسناد به عوامل درونی، قابل کنترل و ناپایدار مانند پشتکار

باعث می‌شود تا فرد انگیزه بیشتری برای جبران شکست خود داشته باشد، اما
اسناد به عوامل پایدار، بیرونی و غیرقابل کنترل مانند دشواری تکلیف و استعداد
و توانایی، انگیزه جبران شکست را کاهش می‌دهد.

۱۱۰ ۲ ناهماهنگی شناختی همیشه منفی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اسناد می‌تواند مثبت یا منفی باشد.

(۲) ادراک کنترل اگر سازنده باشد، مثبت و اگر کاذب باشد، منفی است.

(۳) هدفمندی همیشه مثبت است.

(۴) هدفمندی همیشه مثبت است.

زبان عربی (اختصاصی)

مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا مفهوم یا تعریف مشخص کن

۱۱۱-۱۱۲:

۱۱۶ ۴ ترجمه کلمات مهم: إلى فرعون: به سوی فرعون / رسولاً:

میری / الرسول: آن پیامبر

بررسی سایر گزینه‌ها:

فرعونی را (به سوی فرعون، به سوی پیامبر) پیامبری: «رسولاً» نکره
«آن» اضافی است، پیامبر (آن پیامبر)

پیامبر (مانند گزینه (۱))

فرعونی (فرعون: «فرعون» معرفه است)، پیامبر (مانند گزینه (۱))

نظر دانش بنام و پرستگانه‌های باشکوه، مراکز اقتصادی ثروتمند، نهادهای سیاسی و اداری متعدد و در اختیار داشتن راه‌های ارتباطی با سرزمین‌های دور و نزدیک اهمیت فراوان داشت و تسلط بر آن برای هر فرمانروایی بسیار مهم و مطلوب بود.

۱۴۳ ۲ خسروانشیروان با استفاده از نیروی دریایی، یمن را از اشغال حبش که از سوی امپراتوری روم شرقی (رقیب ساسانیان) حمایت می‌شدند، نجات داد و باب‌المنذب و خلیج عدن را به تسلط خود درآورد.

۱۴۴ ۳ پادشاهان ساسانی به منظور ایجاد تمرکز و افزایش دامنه نظارت و تسلط خود بر مناطق مختلف کشور، از یک سو سپاهی دائمی و نیرومند تشکیل دادند و از سوی دیگر تشکیلات اداری (دیوان‌سالاری) را انسجام و نظم بخشیدند.

۱۴۵ ۱ سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم، متکی بر واحدهای مختلف پیاده‌نظام بود که از قبایل، اقوام و ملل تابعه به آن پیوسته بودند. توجه: فتح مصر برای نخستین بار در زمان کمبوجیه هخامنشی (قبل از داریوش) صورت گرفت.

۱۴۶ ۲ در کنار رده‌بندی قبیله‌ای، نوعی تقسیم‌بندی اجتماعی سه‌گانه بر پایه شغل و پیشه افراد نیز وجود داشت که میراث مشترک آریاییان هند و ایرانی به شمار می‌رفت. در این تقسیم‌بندی، افراد جامعه به سه گروه روحانیان، جنگجویان و کشاورزان و شبانان تقسیم شده بودند.

۱۴۷ ۲ بررسی عبارت‌ها: الف) پسر و جانشین کورش هخامنشی، کمبوجیه بود. توجه: در زمان داریوش اول قسمت‌هایی از غرب و شمال غرب هند ضمیمه قلمرو هخامنشیان شد.

ب) پسر و جانشین داریوش اول هخامنشی، خشایارشا بود. او در نبرد دریایی سالامیس موفق نشد.

ج) پسر و جانشین انوشیروان ساسانی، هرمز چهارم بود. در زمان هرمز چهارم، بهرام جوبین، با پشتیبانی بزرگان علیه پادشاه سر به شورش برداشت و خود به قدرت رسید.

د) پسر و جانشین هرمز چهارم، خسرو پرویز بود. خسرو پرویز با از میان برداشتن حکومت لخمیان در جنوب غربی ایران عملاً این مناطق را در برابر هجوم اعراب بی‌دفاع گذاشت.

ه) پسر و جانشین خسرو پرویز، شیرویه بود. شیرویه بیشتر افراد خاندان ساسانی را که ممکن بود وارث تاج و تخت شوند، کشت.

۱۴۸ ۴ در زمان هخامنشیان با افزایش فتوحات و توسعه تشکیلات حکومتی، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان گروه حاکم و مردم عادی افزایش یافت. نظام طبقاتی جامعه ایران در عصر ساسانی تحت تأثیر دو عامل گسترش یافت: ۱- توسعه تشکیلات اداری و دیوانی ۲- رسمیت یافتن دین زرتشتی. در این دوره، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان طبقه حاکم و توده مردم عادی افزایش یافت.

بررسی عبارت‌های نادرست: الف) خانواده گسترده تا دوره هخامنشی تداوم داشت اما پس از آن تحت تأثیر عوامل اقتصادی و اجتماعی به تدریج کوچک‌تر و محدودتر شد. ب) در طبقه‌بندی هرم اجتماعی جامعه در دوره‌های اشکانی و ساسانی، طبقه حاکم به نجبای درجه اول و درجه دوم تقسیم می‌شود.

ج) در دوره هخامنشیان، زن و مرد در کنار هم و با حقوقی برابر کار می‌کردند. تعدادی از کارکنان کارگاه‌های شاهی را زنان تشکیل می‌دادند و حتی مدیریت برخی از این کارگاه‌ها را برعهده داشتند. در دوره ساسانیان نیز زنان حق مالکیت و فعالیت اقتصادی داشتند.

۱۳۵ ۴ در اردیبهشت ۱۳۳۰، دکتر مصدق به قوه مجریه رسید. وی نخست‌وزیر شد تا قانون ملی شدن صنعت نفت و خلع پد از شرکت نفت ایران و انگلیس را با قاطعیت به اجرا درآورد. دولت دکتر مصدق پس از روی کار آمدن، بی‌درنگ هیئتی را به ریاست مهدی بازرگان به خوزستان فرستاد تا مراکز و تأسیسات نفتی را از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس خارج کند. دکتر مصدق سپس برای مقابله با تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی انگلستان، برنامه اقتصاد بدون نفت را اجرا کرد. دولت ایران پس از پیروزی در دادگاه لاهه، از انگلستان خواست که بدهی‌های شرکت نفت و خسارت‌های ناشی از تأخیر و غیره را بپردازد و چون دولت انگلیس، این تقاضا را نپذیرفت، اقدام به قطع رابطه سیاسی با لندن کرد. دکتر مصدق در دور دوم نخست‌وزیری خود، وزارت جنگ و فرماندهی نیروهای مسلح را در اختیار گرفت.

(ج ← الف ← ب)

۱۳۶ ۳ در دوران طولانی نخست‌وزیری امیرعباس هویدا، حکومت پهلوی برای تقویت و تحکیم پایه‌های اقتدار خود به اقداماتی نمایشی دست زد. منحل کردن احزاب موجود و ایجاد حزبی واحد به نام حزب رستاخیز از جمله این اقدامات بود.

۱۳۷ ۴ در زمان مظفرالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام «دارسی» واگذار شد. فعالیت‌های انگلیسی‌ها برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران، با فوران نخستین حلقه چاه نفت در منطقه مسجد سلیمان به نتیجه رسید. پس از آن، شرکت جدیدی به نام شرکت نفت پارس و انگلیس تشکیل شد. دولت انگلستان ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری و حق نظارت کامل بر آن شرکت را به دست آورد. پس از نهضت مشروطه (در دوره قاجار)، همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلافات دامنه‌داری درباره نحوه عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت. در نتیجه چنین اختلافاتی بود که رضا شاه امتیازنامه دارسی را یک‌طرفه لغو کرد.

۱۳۸ ۴ در پی استعفای مصدق و روی کار آمدن قوام، آیت‌الله کاشانی ضمن مخالفت با نخست‌وزیری قوام، مردم را به مبارزه فراخواند. در روز ۳۰ تیر ۱۳۳۱ مردم به خیابان‌ها ریختند.

۱۳۹ ۲ پس از مطرح شدن انقلاب سفید و همه‌پرسی آن، امام خمینی (ره) و تعدادی از علما، نخست از شاه در این باره توضیح خواستند اما با بی‌اعتنایی و توهین او مواجه شدند. پس با انتشار اعلامیه‌ای همه‌پرسی فرمایشی را غیرقانونی اعلام کردند. بیشتر مراجع دینی نیز به دعوت امام خمینی (ره) همه‌پرسی را تحریم کردند. در تهران و قم تظاهرات گسترده‌ای برپا شد و رژیم پهلوی با استفاده از نیروی نظامی، قیام مردم تهران و قم را سرکوب کرد.

۱۴۰ ۱ بررسی عبارت‌های نادرست: انقلاب سفید ← بهمن ۱۳۴۱

واقعۀ مدرسه فیضیه ← فروردین ۱۳۴۲
انتشار مقاله توهین آمیز نسبت به امام در روزنامه اطلاعات ← ۱۷ دی ۱۳۵۶

۱۴۱ ۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) در هرم اجتماعی ایران در عهد اشکانیان نیز طبقه حاکم شامل دو گروه نجبای درجه اول (خاندان شاهی و شش خانواده قدرتمند) و درجه دوم بود. د) طبقه فرودست دوره ساسانی شامل کشاورزان، پیشه‌وران، صنعتگران و بازرگانان (توده مردم) بود.

زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران ← غزنوی، سلجوقی و

خوارزمشاهی

گسترش مراکز و مؤسسات آموزشی علوم دینی ← غزنوی و سلجوقی

توسعه زبان و ادبیات فارسی ← قرن‌های چهارم تا هفتم هجری (غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی)

رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری ← دوره سلجوقی

۱۵۹ ۳ اقوام مغول در مسائل دینی چندان تعصبی نداشتند و با پیروان ادیان دیگر با ملایمت برخورد می‌کردند. این مدارای اعتقادی (تسامح و تساهل) هر چند از روی آگاهی نبود و بیشتر متأثر از شرایط زندگی آن‌ها بود، اما در پذیرش دین‌های مختلف از سوی فرمانروایان و بزرگان مغولی تأثیر بسزایی داشت. تسامح و تساهل دینی مغولان باعث شد که پیروان دین‌های گوناگون در میان آن‌ها به تبلیغ دین خود پردازند. بزرگان ایرانی، شامل دیوان‌سالاران، عالمان و مشایخ صوفی به خوبی از این موقعیت برای مسلمان کردن ابلخانان و امیران مغول بهره بردند.

۱۶۰ ۳ حکومت نوادگان تیمور بر ایران، در اوایل قرن دهم هجری با به قدرت رسیدن صفویان در ایران و تسلط ازبکان بر ماوراءالنهر به پایان رسید.

جغرافیا

۱۶۱ ۳ بررسی عبارت‌ها:

الف) سیل: برون‌زمینی / بهمن: برون‌زمینی

ب) خشکسالی: برون‌زمینی / سونامی: درون‌زمینی

ج) آتشفشان: درون‌زمینی / زمین‌لرزه: درون‌زمینی

د) زمین‌لرزه دریایی: درون‌زمینی / زمین‌لغزش: درون‌زمینی

۱۶۲ ۴ در زیر صفحات زمین، ماده تشکیل‌دهنده گهواره زمین به حالت نیمه‌جامد و تا اندازه‌ای خمیرمانند است. از آن‌جا که دما از سطح زمین به سمت عمق آن افزایش می‌یابد، در گهواره فوقانی، حرکت همرفتی مواد موجب حرکت صفحات نسبت به هم می‌شود. این صفحات یا از هم دور می‌شوند (واگرا)، یا به هم نزدیک می‌شوند (همگرا) و یا در کنار هم می‌لغزند (امتداد لغز یا برشی). این حرکات در ابتدا موجب کشیدگی و فشردگی پوسته زمین می‌شوند و اگر ادامه یابند، شکستگی‌هایی به نام گسل ایجاد می‌کنند. حرکت گسل‌ها موجب زمین‌لرزه می‌شود؛ بنابراین، محل زمین‌لرزه‌ها و مرز صفحات ارتباط تنگاتنگی با یک‌دیگر دارند.

۱۶۳ ۳ تنها عبارت «ب» صحیح است.

کانون زمین‌لرزه نقطه‌ای در عمق زمین است که در آن انرژی انباشته‌شده در سنگ برای نخستین بار آزاد می‌شود و گسل شروع به از هم گسیختن می‌کند. شدیدترین تنش زمین‌لرزه در نقطه کانونی آن روی می‌دهد و هر چه از این نقطه فاصله بگیریم، از شدت تکان‌های ناشی از زمین‌لرزه کاسته می‌شود. به همین دلیل است که همواره توصیه می‌شود که در مکان‌یابی ساخت و سازها، به ویژه مراکز سکونتگاهی، فاصله از گسل‌های فعال تا حد امکان رعایت شود.

۱۶۴ ۲ بررسی عبارت‌ها:

الف) درست: میزان تخریب و خسارت‌های ناشی از نزدیک شدن گسل‌های همگرا نسبت به سایر گسل‌ها بیشتر است. در کمربند اطراف اقیانوس آرام، پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند. در حالی که در کمربند میانی اقیانوس اطلس، پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال باز شدن و گسترش است.

۱۴۹ ۴ اصلی‌ترین بخش سپاه ساسانی را سوار

زره‌پوش تشکیل می‌داد که به آن اسواران گفته می‌شد.

در دوران ساسانی، مدرسی به نام ارتشتارستان وجود داشت که افراد ارتش در آن‌جا آموزش می‌دیدند.

توجه: خسروانوشیروان با استفاده از نیروی دریایی، یمن را از اشغال حبشیان خارج کرد.

۱۵۰ ۳ بررسی عبارت‌ها:

الف) برانداختن حکومت لخمیان در جنوب غربی ایران ← خسرو پرویز

ب) شکست اردوان چهارم اشکانی ← اردشیر بابکان

ج) فتح یمن و تسلط بر باب‌المندب و خلیج عدن ← خسروانوشیروان

توجه: ترتیب دوره حکومت پادشاهان ساسانی گفته شده: اردشیر بابکان ← خسروانوشیروان ← هرمز چهارم ← بهرام چوبین ← خسرو پرویز

۱۵۱ ۳ الف) علویان طبرستان

ب) زیاریان

ج) آل بویه

۱۵۲ ۴ ابن‌سینا، معلم دوم (فارابی) را استاد خود دانسته و ابن‌رشد احترام زیادی برای او قائل بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ابن‌سینا فلسفه مشایی را به اوج رساند.

۲) فارابی از خراسان به بغداد رفت و سپس در دمشق سکونت گزید.

۳) بدون شک برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام، ابن‌سینا است؛ اما فلسفه مشایی را فارابی پایه‌گذاری کرد.

۱۵۳ ۲ حکومت آنان بر مناطقی از افغانستان کنونی و شمال غربی هند، تا اواخر قرن ششم هجری ادامه یافت.

۱۵۴ ۴ از اواخر قرن چهارم تا زمان حمله مغول در اوایل قرن هفتم هجری، سه سلسله غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان بر بخش‌هایی و گاه بر سراسر ایران حکومت کردند.

۱۵۵ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده درباره دوره حکومت تیموریان صحیح است.

۱۵۶ ۳ کتاب تاریخ جهانگشا، نوشته عظاملک جوینی است.

در دوره نامسلمانی مغولان، بزرگان ایرانی هم‌چون خواجه نصیرالدین توسی، محمد جوینی و برادرش عظاملک جوینی برای مهار خشونت و رفتارهای خودسرانه فاتحان مغول تلاش‌های بسیاری کردند و کوشیدند تا مغول‌ها را با فرهنگ ایرانی و آداب کشورداری آشنا کنند و زمینه مسلمان شدن این قوم غالب را فراهم آوردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی خواجه نصیرالدین توسی، تشیع در ایران گسترش یافت.

۲) دوره سلطنت غازان، دوره مسلمانی مغولان است.

۴) خواجه نصیرالدین توسی، بسیاری از دانشمندان متواری در برابر هجوم مغولان را به ایران بازگرداند.

۱۵۷ ۳ فاخرترین نمونه شاهنامه مصور شده در عصر تیموری، شاهنامه بایسنقری است که به دستور شاهزاده بایسنقر، پسر شاه‌رخ که سیاستمداری هنرمند و هنرپرور بود، خوشنویسی و مصور شد.

۱۷۱ ۴ همه عبارت‌ها صحیح هستند.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) درست: رود کارون به خلیج فارس می‌ریزد و ما می‌دانیم که خلیج فارس از پیشروی آب اقیانوس هند از طریق دریای عمان و تنگه هرمز به دره‌های زاگرس به وجود آمده است و همچنین می‌دانیم که کوه‌های زاگرس از مرزبان در کردستان تا شمال تنگه هرمز کشیده شده است.

(ب) درست: رودهایی که در نواحی مرطوب جریان دارند، مقدار آب بیشتری دارند. (ج) درست: رود کارون به خلیج فارس (یکی از حوضه‌های آبریز خارجی ایران) می‌ریزد.

(د) درست: رود کارون پرآب‌ترین، طول‌ترین و تنها رود قابل کشتیرانی ایران است. (ه) درست: چون رود کارون پرآب‌ترین رود ایران است، پس قطعاً کانون آبگیر آن، از نوع دائمی است.

توجه: در مناطق کوهستانی، مکان‌هایی وجود دارد که سرچشمه رودهای متعددی هستند. به این مکان‌ها کانون‌های آبگیر می‌گویند. کانون‌های آبگیر دائمی، بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارند و حداقل در هشت ماه از سال، این بارش‌ها اتفاق می‌افتد.

۱۷۲ ۲ بررسی عبارت‌ها:

(الف) درست: دریاچه مهارلو (دائمی) و دریاچه نیریز (فصلی) هر دو در استان فارس قرار دارند.

(ب) درست: دریاچه ارومیه (دریاچه دائمی) تحت تأثیر برخی دخالت‌های انسانی از نظر سطح آب و حتی ویژگی‌های زیست‌محیطی، دچار تغییرات شده است.

(ج) درست: دریاچه جازموریان بین دو استان کرمان و سیستان و بلوچستان قرار گرفته است.

۱۷۳ ۳ قانون ۷۰، زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد. اطلاع از میزان رشد جمعیت، پایه محاسبه فرمول دو برابر شدن جمعیت است.

۱۷۴ ۲ بررسی عبارت‌ها:

(الف) می‌توان گفت نسبت جنسیتی در هر دو کشور در حالت تعادل قرار دارد. (ب) می‌توان گفت که کشور A به دلیل نسبت کم‌تر جمعیت جوان به جمعیت پیر، در ۲۰ سال آینده با مشکلات عدیده‌ای در زمینه تأمین نیروی انسانی در بخش تولید مواجه خواهد بود.

(ج) نمی‌توان گفت که کشور B به برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و ... نیاز ندارد چون همه کشورها برای رشد و توسعه به این برنامه‌ریزی‌ها نیازمند هستند.

(د) نمی‌توان گفت که کشور A برخلاف کشور B با رشد منفی جمعیت مواجه است، چون برای بررسی این مورد به آمارهای دقیق‌تری در زمینه میزان مولد و مرگ و میر نیاز است.

۱۷۵ ۴ ناحیه (۱) ← روستا (مهاجرفرست) / ناحیه (۲) ← (مهاجرپذیر)

بررسی عبارت‌ها:

(الف) مهاجرت بر ترکیب سنی و جنسی هر دو ناحیه اثرگذار است.

(ب) مهاجرت، فرهنگ و زبان ناحیه (۲) را دستخوش تغییر قرار می‌دهد.

(ج) مهاجرت بی‌رویه به برخی از شهرها موجب افزایش جمعیت و گسترش مناطق حاشیه در آن‌ها شده است.

(د) در شهرها (ناحیه ۲) گاهی به دلیل افزایش جمعیت، امکان استفاده عادلانه از امکانات و تجهیزات و استفاده عموم مردم با مشکل مواجه می‌شود.

(ب) نادرست: «حرکت صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا» هم‌چون «حرکت صفحات تشکیل دهنده قاره آسیا - اروپا نسبت به پوسته تشکیل دهنده قاره آفریقا و هند» از نوع همگراست.

(ج) نادرست: کارشناسان با بازبینی میدانی از محل زمین‌لرزه، شدت زمین‌لرزه را اندازه‌گیری می‌کنند.

۱۶۵ ۱ عبارت «ج» صحیح است.

هر چه شکل حوضه آبگیر، گردتر و شیب آن بیشتر باشد، سیل‌خیزتر است و به عکس، هر چه حوضه درازتر و کشیده‌تر باشد، سیل‌خیزی آن کم‌تر است. در حوضه‌های گرد، مدت زمان کم‌تری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند؛ زیرا در حوضه‌های گرد به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز و وقوع سیل می‌شوند. به عکس در حوضه‌های کشیده، مدت زمان طولانی‌تری سپری می‌شود تا آب جاری، مسافت سرچشمه تا خروجی را طی کند و در نتیجه، آب سرشاخه‌ها به تدریج و به طور متوالی از حوضه تخلیه می‌شوند.

۱۶۶ ۲ همه عبارت‌های داده‌شده از جمله عوامل مؤثر در ایجاد زمین‌لغزش‌ها هستند.

۱۶۷ ۱ بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست: شدت و مدت بارش بر وقوع سیل اثرگذار است، نه میانگین بارش سالانه.

(ب) نادرست: کاهش جریان آب در آبراهه‌ها ممکن است ناشی از عوامل انسانی و غیرطبیعی باشد. همچنین توجه کنید که وقوع خشکسالی با عنصر میانگین بارش سالانه مرتبط است.

(ج) درست: ترسالی زمانی صورت می‌گیرد که میزان بارندگی یک منطقه بیش از حد میانگین بارش سالانه در آن منطقه باشد.

(د) درست: در دره‌های کوهستانی، رودها با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و باعث لغزش در آن می‌شوند. این نوع لغزش‌ها، از فراوان‌ترین نوع لغزش‌های دامنه‌ای به حساب می‌آیند.

۱۶۸ ۳ کاهش یا از بین رفتن محصولات کشاورزی و بروز قحطی و گرسنگی، مهم‌ترین پیامد خشکسالی است.

۱۶۹ ۴ بحران پیشامدی است که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می‌دهد و به وضعیتی خطرناک و ناپایدار برای فرد یا جامعه می‌انجامد. در کشور ما مسئولیت مدیریت بحران به عهده سازمان مدیریت بحران است.

۱۷۰ ۲ بررسی عبارت‌ها:

(الف) نادرست: کاهش لرزش‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها موجب تجمع انرژی در محل گسل‌ها می‌شود.

(ب) درست: فشار بر لایه‌های پوسته زمین موجب بالا یا پایین رفتن سطح آب زیرزمینی یا تغییر ترکیب شیمیایی آن‌ها می‌شود.

(ج) نادرست: کاهش لرزش‌های کوچک زمین در راستای گسل‌ها موجب توقف تخلیه انرژی در محل شکستگی‌ها می‌شود.

(د) نادرست: فشار بر لایه‌های پوسته زمین موجب تغییر سطح آب‌های زیرزمینی می‌شود.

ج) سلوکیان پیش از اشکانیان بر ایران حکومت کردند.

۱۷۷ ۴ در دوره قاجار، ایران به چهار ایالت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت

بودند از: آذربایجان - کرمان و بلوچستان - فارس و بنادر - خراسان و سیستان

۱۷۸ ۱ عبارت‌های «ب» و «ج» عبارت صورت سؤال را به نادرستی

کامل می‌کند.

در سال ۱۳۱۶ با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ده استان که نام هر استان، یک عدد بود و ۴۹ شهرستان تقسیم شد. در این قانون، هر استان به چند شهرستان و هر شهرستان به چند بخش و هر بخش به چند دهستان و هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

بررسی عبارت‌ها:

الف) نمی‌توان گفت که قصبه معادل کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری فعلی ایران (دهستان) است.

ب) می‌توان گفت که تعداد استان‌های کشور در این مدت، به بیش از سه برابر افزایش یافته است. (سال ۱۳۱۶، ده استان / اکنون ۳۱ استان)

ج) می‌توان گفت در هر دو دوره شهرستان‌ها از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده است.

د) نمی‌توان گفت که در دوره فعلی برخلاف سال ۱۳۱۶، استان بزرگ‌ترین واحد تقسیمات کشوری است، زیرا در هر دو دوره، استان بزرگ‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.

۱۷۹ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

ب) طرح ایجاد استان‌های جدید باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد. ج) در روستا باید حداقل تعداد ۲۰ خانوار یا ۱۰۰ نفر سکونت داشته باشند.

۱۸۰ ۲ A ← شهرستان

B ← دهستان یا شهر

بررسی عبارت‌ها:

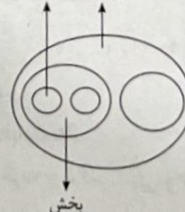
الف) نادرست: بخش، از به هم پیوستن چند دهستان همجوار، شامل چند مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر تشکیل شده است.

ب) نادرست: بخش، توسط بخشدار اداره می‌شود.

ج) درست: دهستان، کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.

د) درست: شهر محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، دارای سیمایی با ویژگی‌های خاص بوده، به طوری که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال دارند.

A: شهرستان B: دهستان یا شهر

۱۸۱ ۴ دین یکی از شاخص‌های مهم فرهنگی است. این شاخص

(عنصر) فرهنگی بر پدیده‌های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارند و به همین سبب، آثار دین را می‌توان در نواحی مختلف مشاهده کرد. دین نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد.

الف) خانواده زبانی هند و اروپایی در چندین قاره و خانواده زبانی آفرو - آسیایی در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا گسترش یافته است.

ب) زبان عربی به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های خانواده زبانی آفرو - آسیایی، یکی از زبان‌های رسمی سازمان ملل متحد است.

۱۸۳ ۳ فعالیت‌های اقتصادی نوع اول به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند ← پرورش ماهی، استخراج معدن

فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها مواد اولیه و منابع در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند ← صنایع پتروشیمی، صنایع داروسازی، صنعت تولید تجهیزات حمل و نقل فعالیت‌های نوع سوم: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرآیند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود ← خدمات هتلداری

۱۸۴ ۱ علت اصلی گرسنگی، «فقر» است. بی‌عدالتی (یعنی توزیع نابرابر درآمدها)، در جهان موجب می‌شود عده‌ای قادر به خرید مواد غذایی نباشند. جنگ‌ها و مهاجرت‌های اجباری، عامل دیگر فقر و بی‌پولی و به دنبال آن گرسنگی محسوب می‌شوند. تغییرات آب و هوایی و وقوع خشکسالی، سیل، طوفان و نظایر آن نیز موجب کاهش ذخیره جهانی غلات و بالا رفتن قیمت‌های مواد غذایی می‌شوند و در نتیجه، بر ناتوانی مردم در خرید غذا و افزایش گرسنگی تأثیر می‌گذارند.

۱۸۵ ۲ صنعت، فعالیت اقتصادی نوع دوم است. صنایع دانش‌بنیان از جمله صنایع نوین یا «های‌تک» هستند. این صنایع، با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند. از آن‌جا که صنایع نو (های‌تک) ناگزیر به صادر کردن کالاهای تولیدشده به کشورهای دیگر جهان‌اند، می‌توان گفت این صنایع، با فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم (خدمات / تجارت) نیز در ارتباط‌اند.

۱۸۶ ۲ الف) از جمله تولیدکنندگان بخش عمده گندم جهان ← چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا ب) از تولیدکنندگان برنج: کشورهای آسیای شرقی و جنوب شرقی (فیلیپین، پاکستان، هند، چین و ...)

ج) در دو دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است ← چین

د) از مهم‌ترین نواحی صنعتی غرب اروپا ← آلمان، انگلستان، فرانسه و شمال ایتالیا ۱۸۷ ۴ عبارت «الف» صحیح است.

جنگ‌های جهانی اول و دوم خسارت‌های زیادی به کشورهای سرمایه‌داری صنعتی زد. این کشورها و در رأس آن‌ها آمریکا برای بهره‌برداری از منابع سرزمین‌های دیگر و هم‌چنین جلوگیری از گسترش کمونیسم، وارد مرحله تازه‌ای شدند و آن مرحله صدور سرمایه - علاوه بر صدور کالا - بود؛ به این ترتیب که علاوه بر وارد کردن فشارهای سیاسی به حکومت‌ها، به سرمایه‌گذاری و ایجاد کارخانه‌های مونتاژ در دیگر نقاط جهان و بهره‌کشی از آن‌ها اقدام کردند.

۱۸۸ ۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) نادرست: اقتصاد جهانی یعنی تجارت بین‌المللی کالا و خدمات بر مبنای ارزش یک پول معین

ب) نادرست: امروزه کشورها سعی می‌کنند تا با ایجاد پارک‌های علمی و فناوری، صنایع نو را گسترش دهند.

ج) درست: چون منابع و امکانات و خدمات به طور عادلانه توزیع نمی‌شوند، نابرابری اقتصادی را می‌توان در سطح زمین و فضایی که انسان‌ها در آن زندگی می‌کنند، مشاهده کرد.

د) نادرست: هدف از ایجاد مناطق آزاد تجاری، توسعه صادرات یک کشور و ایجاد رونق اقتصادی است. (این رابطه از نوع «هدف - وسیله» است.)

۱۹۰ ۳ صدور کالاهای تولیدشده در فعالیت‌های اقتصادی نوع اول (یعنی صادرات مواد اولیه و خام) ← کشورهای پیرامون

۱۹۱ ۲ حیات عقلی به یک زمین آماده و حاصلخیز تشبیه می‌شود که حیات علمی، هم‌چون یک نهال در آن بستر رشد می‌کند و شکل می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

الف) عبارت موجود در گزینه (۱) درباره حیات عقلی است؛ نه حیات علمی.
 ب) عبارت موجود در گزینه (۲)، مربوط به حیات فلسفی است؛ نه حیات عقلی.
 ج) رابطه میان حیات عقلی، حیات علمی و حیات فلسفی «سه‌سویه» است؛ یعنی هر کدام بر دیگری تأثیرگذار هستند.

۱۹۲ ۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) این عبارت درست است. حیات عقلی، سبب شد که مسلمانان به سوی شاخه‌های مختلف علم (تجربی و غیرتجربی) حرکت کنند و حیات علمی شکل بگیرد، به عبارت دیگر، حیات علمی و حرکت به سوی علوم تجربی و غیرتجربی، در نتیجه حیات عقلی بود.
 ب) این عبارت نادرست است. حیات عقلی، تنها شرط لازم برای رشد فلسفه است. در واقع، رشد فلسفه نیازمند حیات علمی نیز می‌باشد.
 ج) این عبارت نادرست است و رابطه علی و معلولی در آن، برعکس بیان شده است. در واقع، به کارگیری روش‌های خاص و بدیع در ایجاد حیات عقلی، علت رسیدن به مرتبه‌ای ممتاز از حیات عقلی و فراهم شدن فرصت تفکر و اندیشه‌ورزی برای مردم بود.

د) این عبارت درست است. در همان قرن اول هجری، دانشمندانی ظهور کردند که در مسائل اعتقادی مانند اثبات وجود خدا، صفات خداوند، ضرورت معاد و نیز مسائلی مانند جبر و اختیار تبخّر داشتند و به تعلیم و کتابت در این زمینه‌ها پرداختند و از استدلال‌های عقلی استفاده می‌کردند.
 توجه: تست مذکور از نظر محتوا، مشابه تست ۱۴۳ کنکور تیرماه ۱۴۰۳ و از نظر

فلسفه و منطق

۱۹۱ ۲ حیات عقلی به یک زمین آماده و حاصلخیز تشبیه می‌شود که حیات علمی، هم‌چون یک نهال در آن بستر رشد می‌کند و شکل می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

الف) عبارت موجود در گزینه (۱) درباره حیات عقلی است؛ نه حیات علمی.
 ب) عبارت موجود در گزینه (۲)، مربوط به حیات فلسفی است؛ نه حیات عقلی.
 ج) رابطه میان حیات عقلی، حیات علمی و حیات فلسفی «سه‌سویه» است؛ یعنی هر کدام بر دیگری تأثیرگذار هستند.

۱۹۲ ۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) این عبارت درست است. حیات عقلی، سبب شد که مسلمانان به سوی شاخه‌های مختلف علم (تجربی و غیرتجربی) حرکت کنند و حیات علمی شکل بگیرد، به عبارت دیگر، حیات علمی و حرکت به سوی علوم تجربی و غیرتجربی، در نتیجه حیات عقلی بود.
 ب) این عبارت نادرست است. حیات عقلی، تنها شرط لازم برای رشد فلسفه است. در واقع، رشد فلسفه نیازمند حیات علمی نیز می‌باشد.
 ج) این عبارت نادرست است و رابطه علی و معلولی در آن، برعکس بیان شده است. در واقع، به کارگیری روش‌های خاص و بدیع در ایجاد حیات عقلی، علت رسیدن به مرتبه‌ای ممتاز از حیات عقلی و فراهم شدن فرصت تفکر و اندیشه‌ورزی برای مردم بود.

د) این عبارت درست است. در همان قرن اول هجری، دانشمندانی ظهور کردند که در مسائل اعتقادی مانند اثبات وجود خدا، صفات خداوند، ضرورت معاد و نیز مسائلی مانند جبر و اختیار تبخّر داشتند و به تعلیم و کتابت در این زمینه‌ها پرداختند و از استدلال‌های عقلی استفاده می‌کردند.
 توجه: تست مذکور از نظر محتوا، مشابه تست ۱۴۳ کنکور تیرماه ۱۴۰۳ و از نظر

اسلام، هنوز اثری از نهضت ترجمه نبوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نهضت ترجمه به رشد حیات فلسفی کمک کرد؛ نه حیات عقلی.
 ۲) این عبارت برعکس ذکر شده است. در واقع در نتیجه نهضت ترجمه، کتب مختلفی از زبان‌های مختلف، به یک زبان (یعنی زبان عربی) ترجمه شد.
 ۳) نهضت ترجمه بر دانش فلسفه تمرکز نداشت و علوم مختلفی را شامل می‌شد.

۱۹۴ ۳ حکمت در فلسفه مشاء به گونه‌ای است که با استفاده از

آن، جهان دقیقاً به نحوی شناخته می‌شود که در عالم حقیقی وجود دارد؛ مثلاً شناخت فیلسوف نسبت به صندلی، کاملاً با همان صندلی در عالم واقع، مطابقت دارد و خطایی رخ نداده است. این موضوع، دقیقاً حاکی از بیت موجود در صورت سؤال است که می‌گوید هر کسی که دانشی کسب کرده، گویا خود جهان را در ذهن خود جای داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۲ و ۴) این گزینه‌ها از نظر محتوا درست هستند؛ اما ارتباطی با نتیجه درک دانش (به زبان بیت: بردن توشه‌ای از دانش) ندارند.

توجه: صورت سؤال را کامل بخوانید؛ بسیاری از سؤالات به نحوی طرح می‌شوند که همه گزینه‌ها از نظر محتوا درست هستند، اما صرفاً یک کدام به صورت سؤال، مرتبط است.

۱۹۵ ۴ فارابی می‌گوید: همان‌گونه که در اعضای بدن، برخی بر برخی

تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد.
 ۲) به عقیده فارابی، انسان، مدنی بالطبع است؛ یعنی ذاتاً به جامعه گرایش دارد. به عبارت دیگر، این گرایش کاملاً انتسابی در ذات انسان قرار دارد.
 ۳) مردم مدینه جاهله، هدف مشخصی دارند و آن هدف، سلامت جسم و فراوانی لذت‌های دنیوی است. پس این‌گونه نیست که هدف نداشته باشند و اگر این گزینه را انتخاب کردید، در دام طراح افتاده‌اید.

۱۹۶ ۳ درباره بدی‌های ظاهری موجود در طبیعت می‌توان داوری

کرد و صراحتاً می‌توان گفت که برای رسیدن به کمال نهایی طبیعت، لازم هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) به عقیده ابن‌سینا، مقصد عالم طبیعت، جزء ذات این عالم و از آن جدایی‌ناپذیر است؛ پس نباید آن را در جهان ماوراءالطبیعه جست‌وجو کرد.
 ۲) رابطه علی و معلولی بیان‌شده در این گزینه نادرست است. حرکات و تحولات آن موجود، براساس طبیعتش شکل می‌گیرد؛ نه برعکس.
 ۴) رابطه علی و معلولی بیان‌شده در این گزینه نادرست است. جهان طبیعت، نظام احسن است؛ زیرا با لطف و عنایت خداوند پدید آمده است.

۱۹۷ ۲ هم کل جهان طبیعت، دارای طبع و ذات است؛ هم اجزای

آن دارای طبع و ذات مستقلی هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) طبیعت، مرتبه مادی جهان است.
 ۳) جهان طبیعت، در معرض تغییر (حرکت و شدن) است و رو به مقصد خاصی دارد.
 ۴) ذات موجودات از خداوند است؛ اما این‌گونه نیست که

← . بعضی ب ج نیست.

شکل دوم: هر الف ب است. هیچ ج ب نیست. ← . هیچ الف ج نیست.

شکل اول: هر الف ب است. هیچ ب ج نیست. ← . هیچ الف ج نیست.

شکل سوم: هر الف ب است. هیچ الف ج نیست. ← . بعضی ب ج نیست.

۲۰۲ نتیجهٔ موجبهٔ جزئیه از قیاس‌های معتبر شکل اول، سوم و چهارم به دست می‌آید اما از شکل دوم به دست نمی‌آید، چون تمام نتایج در شکل دوم، سالبهٔ جزئیه یا سالبهٔ کلیه است.

۲۰۳ می‌توانیم با این دو قضیه، یک قیاس اقترانی معتبر تشکیل دهیم. اگر نتیجهٔ این قیاس «بعضی ج ب نیست» باشد، قانون نتیجه و شرایط اعتبار برقرار هستند. بنابراین قیاس معتبر خواهد بود و از صدق مقدمات صدق نتیجه را می‌توانیم نتیجه بگیریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۴ اگر نتیجهٔ قیاس را «بعضی ج الف نیست» یا «بعضی الف ج نیست» در نظر بگیریم، در این صورت حد وسط (الف) در نتیجه حذف نمی‌شود، در صورتی‌که حد وسط باید در نتیجه حذف شود.

۳ اگر نتیجهٔ قیاس را «بعضی ب ج نیست» در نظر بگیریم، آن‌گاه قیاس شرط سوم اعتبار را نخواهد داشت، چون «ج» در نتیجه مثبت ولی در مقدمات منفی گرفته است.

۲۰۴ در کلیهٔ قیاس‌های معتبر شکل سوم، مقدمهٔ اول باید موجبهٔ جزئیه یا موجبهٔ کلیه باشد. در شکل سوم، یکی از مقدمات باید کلیه باشد. وقتی که در یک قیاس اقترانی معتبر شکل سوم، نتیجه سالبه باشد، دارای حالات زیر خواهد بود:

(الف) هر الف ب است. هیچ الف ج نیست؛ بعضی ب ج نیست.

(ب) بعضی الف ب است. هیچ الف ج نیست؛ بعضی ب ج نیست.

(ج) هر الف ب است. بعضی الف ج نیست؛ بعضی ب ج نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در کلیهٔ قیاس‌های معتبر شکل سوم، مقدمهٔ اول باید موجبهٔ جزئیه یا موجبهٔ کلیه باشد.

(۲) در کلیهٔ قیاس‌های معتبر شکل سوم، مقدمهٔ اول باید موجبهٔ جزئیه یا موجبهٔ کلیه باشد و الزامی به کلیه بودن مقدمهٔ اول نیست.

(۳) در قیاس‌های معتبر شکل سوم هیچ‌گاه محمول در مقدمهٔ اول علامت مثبت نخواهد داشت، چون مقدمهٔ اول موجبه است. در نتیجه محمول مقدمهٔ اول همیشه علامت منفی می‌گیرد.

۲۰۵ در این استدلال، مغالطهٔ عدم تکرار حد وسط از لحاظ لفظ روی داده است، زیرا در مقدمهٔ اول حد وسط «دو برابر عدد چهار» است اما در مقدمهٔ دوم حد وسط «عدد چهار» است.

۲۰۶ اگر مقدمهٔ اول را نقیض کنیم یک قیاس معتبر شکل دوم به دست خواهد آمد:

بعضی الف ب نیست. هر ج ب است. ← . بعضی الف ج نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اگر از عکس مستوی مقدمهٔ اول استفاده کنیم، قیاس نامعتبر «بعضی ب الف است. هر ج ب است.» تشکیل می‌شود، زیرا حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی خواهد گرفت.

فلسوفان مشائی برای کسب معرفت از کشف و شهود قلبی نیز استفاده می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «نور» و «وجود» هر دو یک حقیقت هستند و صرفاً تفاوت لفظی دارند. پس این موضوع، مهم‌ترین تفاوت این دو حکمت نیست.

(۲) این عبارت از نظر محتوا درست است؛ چرا که برخلاف حکمت اشراق، در حکمت مشاء از میراث ایرانیان پیش از باستان استفاده نمی‌شود اما باید در نظر داشت که مهم‌ترین تفاوت این دو حکمت، چنان‌چه در کنگور خارج ۱۴۰۱ نیز به آن اشاره شد، این موضوع نیست.

(۴) در فلسفهٔ سهروردی، استدلال عقلی کنار گذاشته نشده و هم‌چنان از آن استفاده می‌شود؛ در حالی‌که در گزینهٔ (۴) بیان شده که به جای استدلال، از شهود استفاده می‌شود.

۱۹۹ از آن‌جا که «نور» در فلسفهٔ سهروردی، همان «وجود» است و مطابق متن کتاب، مغرب کامل، جایی است که بهره‌ای از «نور» ندارد؛ پس می‌توان نتیجه گرفت که در مغرب کامل، چیزی وجود ندارد و در حکم معدوم است. برای رفع ابهام، به این نکته توجه داشته باشید که جهان طبیعت و انسان‌ها در جایی میان مشرق و مغرب جهان قرار دارند و این‌گونه نیست که انسان‌ها در انتهای مغرب جهان (یعنی همان مغرب کامل) وجود داشته باشند. در واقع عالم ماده، گسترده‌تر از مغرب کامل است و کل جهان مغرب (مغرب وسطی، مغرب کامل و ...) را شامل می‌شود و انسان‌ها در بخشی از جهان ماده قرار دارند که در تاریکی مطلق نیست و به هر حال بهره از نور (هر چند کم‌تر از مشرق جهان) دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) اولاً، همهٔ موجودات در اصل نورانیت با یکدیگر شباهت دارند و در میزان نورانیت، تفاوت دارند. ثانیاً، اولین نتیجهٔ اشراق نور توسط خداوند، متجلی شدن خود خداوند است؛ یعنی نشانه‌های خدا با پرتوافشانی‌اش آشکار می‌گردد.

(۲) خداوند، هم علت ایجاد جهان و هم علت بقای آن است.

(۴) اولاً نور و ظلمت، با یکدیگر ترکیب نمی‌شوند؛ بلکه در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند. ثانیاً، ظلمت و تاریکی، موجودی مستقل نیست؛ بلکه همان نبودن نور است.

نکته: مجرد و مادی با یکدیگر ترکیب نمی‌شوند؛ همان‌طور که نور و ظلمت با یکدیگر ترکیب نمی‌شوند؛ پس منظور کتاب از «آمیختگی نور و ظلمت»، صرفاً کنار هم بودن آن‌ها است.

۲۰۰ حکیم متأله از نظر شیخ اشراق، کسی است که هم در سؤر برهانی به کمال رسیده و هم به اشراق و عرفان دست یافته است؛ در حالی‌که اشراق و عرفان در فلسفهٔ مشاء وجود ندارد، پس باید از شیوهٔ آنان فراتر رفت. هم‌چنین باید در نظر داشت که فارابی یک فیلسوف مشائی است که از شهود در فلسفهٔ خود استفاده نکرده است و مطابق با دیدگاه سهروردی، نمی‌تواند حکیم متأله باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) حکیم متأله باید در استدلال عقلی نیز تبحر داشته باشد.

(۳) حکیم متأله باید در شهود قلبی نیز تبحر داشته باشد.

(۴) ممکن است حکیم متأله، به صورت ظاهری حاکم نباشد و در باطن ریاست جهان را بر عهده داشته باشد.

۲۱۰) هر الف ب است. هر ج الف است. ∴ بعضی ب ج است. در این قیاس هر دو مقدمه کلی است اما نتیجه جزئی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) به پاسخ گزینه (۱) رجوع کنید.

۳ و ۴) در یک قیاس معتبر شکل چهارم ممکن است حد وسط در هر دو مقدمه علامت مثبت نداشته باشند و مقدمه دوم هم کلی نباشد؛ هر الف (+) ب است. بعضی ج الف (-) است. ∴ بعضی ب ج است.

۲۱۱) ۴

در دوره جدید اروپا، همان‌طور که فیلسوفان اروپایی از جهت معرفت‌شناسی به دو گروه «عقل‌گرایان» و «تجربه‌گرایان» تقسیم شدند، از جهت انسان‌شناسی نیز به تدریج، دو تلقی از انسان پیدا کردند و دو جریان را پدید آوردند که تاکنون نیز این دو جریان هم‌چنان در مباحثات فلسفی اروپا حضور دارند؛ البته یکی از این دو، حضور فعال‌تر و تأثیرگذارتری بر فرهنگ و زندگی اروپاییان معاصر داشته است. یک جریان، معتقد به وجود «نفس» یا «روح» هستند و برای انسان دو بُعد روحی و مادی قائل‌اند و حقیقت انسان را همان روح و نفس وی می‌دانند. اما جریان دیگر، به این سو تمایل دارند که یا اصولاً وجود «نفس» را انکار کنند و انسان را یک موجود مادی بدانند و یا نفس را چیزی فرعی نسبت به بدن تلقی کنند و از آثار و لوازم بدن به شمار آورند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) یکی از مسائل مورد توجه فیلسوفان از ابتدای شکل‌گیری فلسفه تاکنون مسئله «حقیقت انسان» بوده است. آن‌ها در این مورد نظرات مختلف و گاه متضادی بیان کرده‌اند. بیان نظرات فلاسفه و تأمل در آن‌ها می‌تواند ما را برای رسیدن به یک دیدگاه روشن کمک کند.

۲) ارسطو نظر استاد خود افلاطون را پذیرفت که قوه نطق و قابلیت حیات مربوط به نفس است، نه بدن. بدن بدون نفس، یک موجود مرده است. از نظر ارسطو نفس انسان در هنگام تولد، حالت بالقوه دارد و هیچ چیز بالفعلی ندارد، نه علم، نه احساس، نه محبت و نه نفرت و نه هیچ چیز دیگر. نفس، به تدریج این امور را کسب می‌کند و به «فعلیت» می‌رسد و کامل و کامل‌تر می‌شود.

۳) یک بخش از مباحث مربوط به فلسفه، تفکر فلسفی درباره انسان یا «انسان‌شناسی فلسفی» است. این شاخه از فلسفه (شاخه‌های فلسفه یا فلسفه‌های مضاف) به مسائل مهم و بنیادین درباره انسان، از قبیل چیستی انسان، جایگاه او در جهان، آینده وی و نیز ویژگی‌های متمایز انسان و هویت انسانی او می‌پردازد.

۲۱۲) ۳

ماتریالیست‌ها می‌گویند انسان فقط یک بُعد و یک ساحت دارد که همان بُعد مادی و جسمانی است. مارکس، فیلسوف ماتریالیست قرن نوزدهم نیز انسان را فقط یک موجود مادی می‌دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از نظر افلاطون، نفس جزء عقلانی انسان است نه جزئی از عقل انسان. ۲) فیلسوفان دوره جدید اروپا، دو تلقی متفاوت از انسان دارند. گروهی برای انسان، دو بُعد روحی و مادی قائل‌اند و گروهی انسان را یک موجود مادی می‌دانند و یا نفس را چیزی فرعی نسبت به بدن تلقی می‌کنند و از آثار و لوازم بدن به شمار می‌آورند.

۴) توماس هابز، ذهن بشر را یک ماشین پیچیده مادی تلقی می‌کرد که شبیه یک دستگاه مکانیکی مثل موتور اتومبیل کار می‌کند.

۲) قیاسی متشکل از متناهی مقدمه دوم عبارت است از قیاس نامعتبر «هر الف ب است. بعضی ج ب است. ∴ بعضی الف ج است» زیرا حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی خواهد گرفت.

۳) قیاسی متشکل از نقیض متضاد مقدمه دوم عبارت است از قیاسی «هر الف ب است. بعضی ج ب است. ∴ بعضی الف ج است» که نامعتبر خواهد بود، چون حد وسط باز هم در هر دو مقدمه علامت منفی می‌گیرد.

۲۰۷) ۲

یک قیاس معتبر شکل دوم به دست می‌آید؛ هر الف ب است. هیچ ج ب نیست. ∴ هیچ الف ج نیست. (البته با این قیاس نتیجه سالبه جزئی هم که به صورت تداخل از نتیجه به دست می‌آید هم معتبر است.)

شکل چهارم: هر الف ب است. هیچ ج الف نیست. ∴ هیچ ب ج نیست. (این قیاس یا نتیجه کلی نامعتبر است. چون «ب» در نتیجه علامت مثبت می‌گیرد اما در مقدمات علامت منفی گرفته است. البته این قیاس به صورت تداخل با نتیجه جزئی معتبر است؛ بعضی ب ج نیست.)

۲۰۸) ۴

قیاس معتبر شکل سوم تشکیل می‌شود؛ بعضی ب الف است. هیچ ج ب نیست. ∴ بعضی الف ج نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قیاس نامعتبر شکل چهارم متشکل از دو مقدمه جزئی تشکیل می‌شود، زیرا محمول نتیجه علامت مثبت می‌گیرد اما در مقدمات علامت منفی گرفته است؛ بعضی ب الف است. بعضی ج ب نیست. ∴ بعضی الف ج نیست.

۲) قیاس نامعتبر شکل چهارم تشکیل می‌شود، زیرا حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی می‌گیرد. هم‌چنین نتیجه مورد نظر هم به دست نمی‌آید؛ بعضی ب الف است. هر ج ب است. ∴ بعضی الف ج است.

۳) قیاس معتبر شکل دوم تشکیل می‌شود اما نه با نتیجه مورد نظر در صورت سؤال؛ بعضی ب الف است. هیچ ج الف نیست. ∴ بعضی ب ج نیست.

۲۰۹) ۴

فقط قضایای کلی (موجبه کلیه و سالبه کلیه) دارای تضاد هستند. نتیجه قیاس مذکور در گزینه (۴) سالبه کلیه (هیچ الف ج نیست) است و متضاد آن عبارت است از قضیه موجبه کلیه «هر الف ج است». حال نتایج گزینه‌ها را به ترتیب بیان می‌کنیم:

۱) بعضی الف ب است.

هیچ ج الف نیست.

∴ بعضی ب ج نیست.

۲) هر ب الف است.

هر ج ب است.

∴ بعضی الف ج است.

۳) هر الف ب است.

هیچ الف ج نیست.

∴ بعضی ب ج نیست.

۴) هیچ ب الف نیست.

هر ج ب است.

∴ هیچ الف ج نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نتیجه معتبر قیاس مذکور، قضیه جزئی (بعضی ب ج نیست) می‌باشد؛ در نتیجه تضاد ندارد، زیرا قضایای جزئی تضاد ندارند.

۲) نتیجه معتبر قیاس مذکور، قضیه جزئی (بعضی الف ج است) می‌باشد؛ در نتیجه تضاد ندارد، زیرا قضایای جزئی تضاد ندارند.

۳) نتیجه معتبر قیاس مذکور قضیه جزئی (بعضی ب ج نیست) می‌باشد؛ در نتیجه تضاد ندارد، زیرا قضایای جزئی تضاد ندارند.

اعتقاد دارند که انسان علاوه بر بدن، یک حقیقت روحانی برتر دارد که اختیار و اراده مربوط به آن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کانت با استدلال دیگری که با استدلال دکارت متفاوت بود، به اثبات حقیقت نفسانی انسان و اراده و اختیار آن پرداخته او از این راه، نفس مختار و اراده آزاد انسان را اثبات کرد و گفت انسان یک موجود اخلاقی و برخوردار از وجدان اخلاقی است و یک چنین ویژگی بدون وجود اختیار و اراده آزاد معنا ندارد. اختیار نیز ویژگی نفس است، نه بدن که یک امر مادی است.

(۲) از نظر دکارت، «من» همان «روح» یا «نفس» است که مرکز اندیشه‌های ماست. این روح است که استدلال می‌کند، می‌پذیرد یا رد می‌کند. روح و بدن کاملاً از یکدیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند، گرچه با یکدیگر هستند و روح از بدن استفاده می‌کند. پس، دکارت حالات نفسانی را مختص به نفس می‌داند، زیرا وی دو قلمرو نفس و بدن را مطلقاً از یکدیگر تفکیک می‌کند و حقیقت نفس را فکر می‌داند.

(۴) روح از قوانین فیزیکی آزاد است ولی بدن مانند دیگر اجسام از قوانین فیزیکی تبعیت می‌کند و آزاد نیست.

(۲۱۴) ۱ به عقیده دکارت، روح و بدن کاملاً از یکدیگر مجزا هستند و خاصیت‌های متفاوت دارند، گرچه با یکدیگر هستند و روح از بدن استفاده می‌کند. بنابراین می‌توان گفت که توضیح و تبیین اتصال و اتحاد نفس با بدن دشوار است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۴) ماتریالیست‌ها دسته‌ای از فیلسوفان هستند که می‌گویند همه موجودات و از جمله انسان فقط یک بُعد و یک ساخت دارند که همان بُعد مادی و جسمانی است. آنان می‌گویند ذهن و روان هم چیزی جز مغز و سلسله اعصاب انسان نیست. از نظر ماتریالیست‌ها انسان یک ماشین مادی بسیار پیچیده است، نه چیزی فراتر از آن. یکی از ماتریالیست‌های اولیه توماس هابز است. او ذهن بشر را یک ماشین پیچیده مادی تلقی می‌کرد که شبیه یک دستگاه مکانیکی، مثل موتور اتومبیل، کار می‌کند. پس این دو گزینه، اصلاً جزء دیدگاه‌های دکارت به شمار نمی‌رود.

(۳) دکارت، همانند فیلسوفان عقل‌گرای دیگر برای انسان دو بُعد روحی و مادی قائل بود. وی بدن را جوهری مادی و نفس را جوهری روحانی در نظر می‌گرفت و این موضوع را نمی‌توان از جمله مهم‌ترین اشکالات فلسفه دکارت در انسان‌شناسی فلسفی دانست.

(۲۱۵) ۲ از نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، چون تفاوت واقعی میان انسان و سایر حیوانات وجود ندارد (انسان به‌جز پیچیدگی بیشتر، تفاوت حقیقی با سایر حیوانات ندارد) نمی‌توان برای انسان ارزش ویژه‌ای قائل شد. مثلاً اگر انسان به اخلاق و فضائل اخلاقی توجه می‌کند، به این دلیل نیست که فضیلت‌گرایی در روح و فطرت او وجود دارد، بلکه به این دلیل است که انسان‌ها، وارد زندگی اجتماعی و زیست اجتماعی شده‌اند و این زیست اجتماعی آن‌ها را وادار به ابداع اصول اخلاقی و رعایت آن‌ها کرده است تا بتوانند با هم زندگی کنند. پس این سخن که برخی از موجودات زنده، در روند تأمین نیازهای اساسی خود ناچار از پذیرش حقوق دیگر افراد شده‌اند، نتیجه پذیرش این مطلب است که انسان به‌جز پیچیدگی بیشتر، تفاوت حقیقی با سایر حیوانات ندارد.

(۱) از نظر داروینیست‌ها، انسان به‌جز پیچیدگی بیشتر، تفاوت حقیقی با حیوانات ندارد. پس شعور ویژه‌ای برای انسان قائل نیستند.

۳ و ۴) از نظر داروینیست‌ها، این زیست اجتماعی است که انسان‌ها را وادار به ابداع اصول اخلاقی و رعایت آن‌ها کرده است تا بتوانند با هم زندگی کنند.

(۲۱۶) ۱ فیلسوفان مسلمان و به خصوص فارابی، ابن‌سینا، خواجه‌نصیر، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا، سبزواری و نیز بسیاری از فیلسوفان مسلمان دوره معاصر تأکید می‌کنند که نمی‌توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای وی ویژگی‌هایی متعالی و ارزشمند مانند آزادی، کرامت انسانی، نوع‌دوستی و فضایی از این قبیل قائل شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) ابن‌سینا چنین نظری ندارد که روح انسان مقدم بر بدن در عالمی غیر از این عالم از وجودی مستقل برخوردار بوده است. از نظر ابن‌سینا، روح انسان پس از تکمیل بدن و رسیدن بدن به مرحله‌ای از رشد، خلق می‌شود و به بدن ملحق می‌شود.

(۳) این که روح انسان استعداد کسب علم از طریق تفکر را دارد، از طریق شهود مراتب برتر و مجرد هستی اثبات نمی‌شود.

(۴) روح انسان می‌تواند بی‌واسطه (نه با واسطه) اموری از قبیل اخلاق، عشق، دوستی، نفرت، پرستش و معنویت را دریابد و آن‌ها را در خود پدید آورد.

(۲۱۷) ۲ ابن‌سینا هم‌چون عارفان برای روح جایگاهی بسیار رفیع در نظام خلقت قائل شد. او برای توصیف بی‌قراری و کوشش روح برای رسیدن به جایگاه اصلی‌اش، شعری به زبان غربی سرود و وضعیت روح را با بیانی تمثیلی، در آن شرح داد. سهروردی نیز نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن جاست. پس هم ابن‌سینا و هم سهروردی بی‌قراری و کوشش روح برای رسیدن به جایگاه اصلی‌اش را با بیانی تمثیلی شرح می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سهروردی عقیده داشت که نفس انسان، همان جنبه نورانی وجود و جسم و بدن او، همان جنبه ظلمانی اوست. این نفس، اگر نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

۳ و ۴) ابن‌سینا از طریق یک تبیین عقلی به توضیح و تبیین تعلق داشتن قوه نطق و قابلیت حیات برای نفس انسان و نیز تفکیک دو جوهر مستقل مادی و مجرد از ذات انسان می‌پردازد.

(۲۱۸) ۴ شیخ شهاب‌الدین سهروردی که یکی از فیلسوفان بزرگ جهان اسلام است و یک عارف و سالک الهی‌الله نیز محسوب می‌شود، با بهره‌مندی از الهامات و اشارات معنوی خود، بسیاری از حقایق را از طریق شهود درونی به دست می‌آورد و تلاش می‌کند آن‌ها را به زبان فلسفه و استدلال بیان کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سهروردی چون یک عارف و سالک الهی‌الله نیز محسوب می‌شود، با بهره‌مندی از الهامات و اشارات معنوی خود بسیاری از حقایق را از طریق شهود درونی به دست می‌آورد و در انسان‌شناسی خود نیز متأثر از اندیشه‌های عرفانی خویش، نفس انسانی را حقیقتی مربوط به مشرق عالم می‌داند که از مشرق وجود دور افتاده و مشتاق بازگشت به آن جاست.

مفهوم «نور» استفاده می‌کرد. او معتقد بود که هستی، مراتب نور است. خداوند که نور محض است و هیچ ظلمتی در او راه ندارد، «نورالانوار» است. سایر مراتب وجود، نور هستی خود را از نورالانوار دریافت می‌کنند، اما چون نور کامل نیستند، ترکیبی از نور و ظلمت‌اند.

۳) سهروردی عقیده داشت که نفس انسان، همان جنبه نورانی وجود و جسم و بدن او، همان جنبه ظلمانی اوست. این نفس، اگر نورانیت بیشتری کسب کند، حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

۲۱۹ ۱) ملاصدرا همانند فیلسوفان مسلمان هم از تعالیم قرآن و

هم از آموزه‌های عرفانی متأثر بود و کوشید حقیقت متعالی انسان را بشناسد و جایگاه برتر او در هستی را نشان دهد. به همین دلیل، وی در تبیین حقیقت انسانی، متفاوت با برخی از فلاسفه دوره جدید اروپا از جمله هابز، مارکس و حتی دکارت عمل کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) سخن ملاصدرا در مورد ارتباط روح و بدن مشخص است. روح، براساس این مکتب، چیزی ضمیمه‌شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است. از نظر ملاصدرا، روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است.

۳) پیچیدگی انسان در آرای ملاصدرا مطرح نشده است و در حقیقت داروینیست‌ها می‌گفتند که انسان به‌جز پیچیدگی بیشتر، تفاوت حقیقی با حیوانات ندارد.

۴) از دیدگاه مکتب فلسفی ملاصدرا، حقیقت انسان، همان‌گونه که بسیاری دیگر از فیلسوفان (از جمله ابن‌سینا) گفته‌اند، حقیقتی دویعدی است: روح و بدن. یعنی سخن ملاصدرا درباره دویعدی حقیقت انسان همان سخن ابن‌سینا است و توسط ملاصدرا رد و انکار نشده است.

۲۲۰ ۲) از منظر مکتب فلسفی ملاصدرا، اگرچه انسان ظرفیت و

استعداد بی‌نهایت دارد، اما این استعداد، به معنای رسیدن حتمی وی به کمالات نیست. انسان باید با اختیار و اراده خود، این ظرفیت را به فعلیت برساند. یعنی باید مسیر تکاملی به سوی خدا را انتخاب نماید و با ایمان و عمل، این مسیر را طی کند. البته او اختیار دارد که مسیرهای دیگری غیر از مسیر تکامل را برگزیند. بنابراین در ابتدای زندگی هر انسانی معلوم نیست وی چه هویتی خواهد داشت، شجاع خواهد بود یا ترسو؟ بخشنده خواهد بود یا بخیل؟ عالم خواهد بود یا نادان؟ همه این‌ها به صورت بالقوه در وجود انسان هست و بالفعل شدن هر کدام از آن‌ها، به گزینش‌ها و شیوه زندگی افراد مربوط است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از منظر مکتب فلسفی متعالیه، اگرچه انسان ظرفیت و استعداد بی‌نهایت دارد، اما این استعداد، به معنای رسیدن حتمی وی به کمالات نیست.

۳ و ۴) براساس مطالبی که در گزینه (۲) از حکمت متعالیه نقل کردیم، معلوم می‌شود که از نظر ملاصدرا، هویت هر فردی به تدریج در طول عمر او ساخته می‌شود، نه این‌که هر فردی دارای نفس و هویتی ثابت باشد که همواره به یک صورت باقی است ولی حالات و صفات نفس متغیر باشد.

۲۲۱ ۴) الف) افزایش مراکز تولیدی از مصادیق رشد است.

افزایش سطح بهداشت — از مؤلفه‌های توسعه انسانی می‌باشد.
ب) کاشت و برداشت سبزی جهت مصرف خانگی از مواردی است که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود.

ج) یک منشأ رشد اقتصادی، آموزش نیروی انسانی است.

۲۲۲ ۱) الف) رشد به معنای افزایش تولید است، بنابراین مفهومی گف

می‌باشد.

ب) در اقتصاد گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور با افزایش درآمد آن معادل در نظر می‌گیرند.

ج) تولید ناخالص داخلی ایران، جمع تمام تولیداتی است که شرکت‌ها و افرادی که در ایران فعالیت می‌کنند، آن‌ها را تولید کرده‌اند؛ حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌ها باشد.

۲۲۳ ۴)

قیمت کالا در سال جاری $\times$ مقدار کالا در سال جاری = GDP به قیمت اسمی (جاری)

$$\text{GDP اسمی سال } ۲۰۰۰ = (۴۰۰ \times ۱۰,۰۰۰) + (۱۰۰۰ \times ۲۰۰۰) \\ = ۶,۰۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{GDP اسمی سال } ۲۰۰۱ = (۵۰۰ \times ۱۱,۰۰۰) + (۱۱۰۰ \times ۲۵۰۰) \\ = ۸,۲۵۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{GDP اسمی سال } ۲۰۰۲ = (۶۰۰ \times ۱۲,۰۰۰) + (۱۲۰۰ \times ۳۰۰۰) \\ = ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

سال ۲۰۰۰ به عنوان سال پایه می‌باشد.

محاسبه میزان تولید GDP به قیمت واقعی با استفاده از سال ۲۰۰۰ به عنوان سال پایه برابر است با:

$$\text{قیمت کالا در سال پایه} \times \text{مقدار کالا در سال جاری} = \text{GDP به قیمت واقعی} \\ \text{GDP واقعی سال } ۲۰۰۰ = (۴۰۰ \times ۱۰,۰۰۰) + (۱۰۰۰ \times ۲۰۰۰) \\ = ۶,۰۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

توجه: در سال پایه (۲۰۰۰) میزان تولید به قیمت واقعی (پایه) برابر خواهد بود با میزان تولید به قیمت جاری:

$$\text{GDP واقعی سال } ۲۰۰۱ = (۵۰۰ \times ۱۰,۰۰۰) + (۱۱۰۰ \times ۲۰۰۰) \\ = ۷,۲۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{GDP واقعی سال } ۲۰۰۲ = (۶۰۰ \times ۱۰,۰۰۰) + (۱۲۰۰ \times ۲۰۰۰) \\ = ۸,۴۰۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

۲۲۴ ۱) الف) گاهی درآمدهای مردم برای به دست آوردن شاخص

دهک‌ها، قابل ثبت نیست. به همین دلیل، اقتصاددانان برای به دست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت، هزینه خانوار نماینده درآمد آن است.

ب) جزء اول: نرخ باروری، جزء سوم: شاخص پایداری محیطی، از مؤلفه‌هایی هستند که در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شود.

ج) به مجموع تولید همه کالاها و خدمات نهایی تولیدشده توسط مردم یک کشور، چه در داخل و چه در خارج، تولید ملی می‌گویند.

مجموع درآمدهایی که در طول سال نصیب کشوری می‌شود = درآمد داخلی

$$\Rightarrow 3600 + 1200 + \left(\frac{20}{100} \times 3600\right) + 1500 = 5940 \text{ میلیارد ریال}$$

(ب) $\frac{\text{درآمد داخلی}}{\text{جمعیت}} = \text{سرنه درآمد داخلی}$

$$\Rightarrow \frac{5,940,000,000,000}{30,000,000} = 198,000 \text{ ریال}$$

۲۲۶ ۱ مراحل بودجه‌بندی به این شکل است:

- ۱- مشخص کردن درآمد ماهیانه از هر منبع
- ۲- فهرست کردن هزینه‌های ثابت و متغیر
- ۳- مقایسه مجموع درآمدها و هزینه‌ها
- ۴- کاهش هزینه‌های غیرضروری و شناسایی فرصت‌ها در جهت افزایش درآمد در صورت بیشتر بودن هزینه‌ها از درآمد

۲۲۷ ۲ نتایج پرداخت خمس عبارت‌اند از: ۱- توزیع مجدد ثروت در جامعه ۲- کمک به عدالت اقتصادی ۳- کمک به افراد نیازمند (کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند)

۲۲۸ ۳

(الف)

سهم دهک دهم جامعه (۱۰ درصد آخر) = شاخص وضعیت توزیع درآمد
سهم دهک اول جامعه (۱۰ درصد اول)

$$H \text{ کشور} = \frac{20}{4} = 5$$

$$F \text{ کشور} = \frac{30}{2.5} = 12$$

(ب) وضعیت توزیع درآمد و شرایط رفاهی کشور F، نامناسب‌تر است، زیرا هر چه نسبت دهک دهم به دهک اول بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است.

۲۲۹ ۳ در جدول دوره‌ای هزینه‌ها مواردی چون: ۱- نوع هزینه ۲- پیش‌بینی پذیر بودن یا نبودن آن‌ها ۳- ثابت یا متغیر بودن ۴- بازه (تاریخ) هزینه‌های صرف‌شده ۵- درصد هزینه ۶- مجموع کل هزینه، لحاظ می‌شود.

۲۳۰ ۳

+ میزان درآمدی که فرد در پایان سال برایش باقی مانده است) $\times \frac{20}{100} = \text{خمس}$
(ارزش اقلام مصرفی که خریده ولی مصرف نکرده است)

$$\Rightarrow 3,500,000 = \frac{20}{100} \times (15,000,000 + X)$$

$$350,000,000 = 300,000,000 + 20X$$

$$\Rightarrow 350,000,000 - 300,000,000 = 20X$$

$$\Rightarrow 50,000,000 = 20X$$

$$\Rightarrow X = \frac{50,000,000}{20} = 2,500,000$$

+ مجموع درآمد باقی‌مانده برای فرد = Y

ارزش اقلام خریداری شده و مصرف‌نشده

$$\Rightarrow 15,000,000 + 2,500,000 = 17,500,000 \text{ تومان}$$